176160

8,F58
Ost Reich
II

OSZK

REGÉNYCSARNOK,

A KÜLFÖLDI REGÉNYIRODALOM LEGJELESEBB MÜVEIBŐL SZERKESZTVE

KIADJA

RÉCSI EMIL.

HARMADIK KÖTET.

HIUSÁG-VÁSÁRA.

REGÉNY,

IRTA

THACKERAY M. VILMOS.

Angolból forditva.

HARMADIK KÖTET.

8758.
III.
Oct. Spech.

8.758.
III
Dek. Szech.

A' M. N. MUZEUM
KÖNYV-
TÁRÁBÓL

REGÉNYCSARNOK,

A KÜLFÖLDI REGÉNYIRODALOM LEGJELESEBB MÜVEIBÖL SZERKESZTVE

KIADJA

RÉCSI EMIL.

HARMADIK KÖTET.

1. elég. 9.

32.989

PEST. 1853.

IRODALMI INTÉZET.

HIUSÁG VÁSÁRA.

REGÉNY.

IRTA

THACKERAY M. VILMOS.

ANGOLBÓL FORDITVA.

HARMADIK KÖTET.

PEST. 1853.
IRODALMI INTÉZET.

M. N. MUZEUM
KÖNYV-
TÁRÁBÓL

R
1865

176.160

Pesten, Emich Gusztáv könyvnyomdája.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Perpatvar egy örökösnö miatt.

Kétségkivül érezhetni hajlamot egy fiatal hölgy iránt, ki Miss Swartz sajátságaival bir; s az öreg Osborne képzetében nagyravágyásnak általa valósitandó álmai keltek. Ö leányainak az ifju örökösnő iránti szives vonzalmát a lehető lelkesedéssel s barátsággal élesztè, s bizonyitá, hogy mint atya legőszintébben örül annak hogy leányai hajlamának ily méltó tárgya van.

„Kegyed édes Miss“ szokta Miss Rhodának mondani, „nem fogja Russel-square-i szerény lakunkban azon fényt s magas rangot feltalálni, mellyel Nyugotindiában volt körülvéve. Leányaim egyszerü, érdektelen teremtések, de szivök helyén van, s oly hajlamot éreznek kegyed iránt, mely becsületökre válik — igen, becsületökre válik. Én szinte egy igénytelen angol kalmár vagyok, — de becsületes ember, mint Hulker és Bullock tisztelt barátaim, kik kegyed néhai atyjával levelezésben álltak, bizonyithatják. Kegyed bennünk egy békés, egyszerü, boldog s szabadjon kimondanom, egy tisztes családot fog találni — s e mellett egyszerü asztalt — de jó szivet, édes Miss Rhoda — édes Rhoda — engedje igy mondanom, mert igazi vonzalmam van kegyed iránt — valóban igazi. Én nyilt ember vagyok, s szeretem kegyedet. Egy pohár pezsgöt! Hicks, pezsgöt Miss Swartznak.“

Kétségkivüli, hogy az öreg Osborne mindent hitt a mit mondott, s hogy leányainak Miss Swartz iránt bizonyitott

vonzalma komoly volt. Természetes hogy a hiuság vásárában mindenki a gazdagok felé hajlik, s midőn a legegyszerübb emberek is oly nyájasan tekintenek a nagy vagyonra (mert én felhivom az angol közönség mindenik tagját, hogy ismerje el, miszerint a vagyonnak reá nézve bizonyos kedvkeresési és tekinytélyt ébresztő hatása van; s ti magatok is, midőn halljátok, hogy azon embernek, ki asztalszomszédotok, fél milliónyi vagyona van, nemde bizonyos érdekkel néztek reá?) — midőn tehát az egyszerü emberek is nyájasan néznek a vagyonra: mennyivel nyájasabban néztek ti reá, öreg világfiak! Vonzalmuk kitör, hogy a vagyonnal találkozzék s azt üdvözölje. Gyöngéd hajlamaik mintegy önként ébrednek fel annak érdekes birtokosai iránt. Én több tekintélyes embert ismerek, kik azt vélik, hogy nem bátorkodhatnak barátságot mutatni más, mint csupán bizonyos vagyon vagy társasági állás birtokában levő egyének iránt. S alkalomszerüleg mindig szabadon ki is mutatják érzelmeiket. Ennek legnagyobb bizonysága, hogy az Osborne család nagy része, mely tizenöt év alatt nem volt képes Sedley Amáliához szivességet mutatni, Miss Swartz iránt egyetlen est folytában oly gyöngéd lett, hogy a barátság legregényesebb védői sem kivánhatnák első tekintetre különben.

Mily jó lett volna ő Györgynek (mondák a testvérek és Miss Wirt) s mennyivel többet ér, mint a kis, jelentéktelen Amália! Egy hozzá hasonló jó termetü, tisztes állásu s helyes alkalmazásu fiatal ember lenne legjobb férj számára. Tánczmulatságok, az udvar- s a grófi családoknáli bemutatások álomképei tölték el a fiatal hölgyek képzelődését; kik szeretett uj barátnőjöknek csupán Györgyről s kitünő ismeretségeiről beszéltek.

Maga az öreg Osborne is ugy gondolta, hogy fia számára jó lenne. Ő akkor majd elhagyná a hadsereget; helye lenne a parliamentben s a magas körökben, s az államban szerepet játszanék. Vére igazi becsületes angol lelkesedéstől hevült, midőn az Osborne nevet fiában meg-

nemesitve látta, s elgondolá, hogy ő majd egy dicsőséges baroneti ágnak fog ősatyja lenni. A Cytiben és a börzén addig tudakozódott az örökösnő vagyona iránt, mig mindent részletesen megtudott, mig megtudta, hol vannak pénzei elhelyezve, hol fekszik jószága. Az ifju Bullock Fred, főbb értesitői egyike, maga is szeretett volna valamire menni, azonban ő Osborne Mari számára volt rendelve. S miután nem tehette nejévé, az önzéstelen Fred sógornéjának is szivesen fogadta. „Györgynek azonnal körül kell venni s megnyerni őt," ez volt tanácsa. „Addig kell verni a vasat, mig meleg ... mig nem nagyon ismerős a városban; különben néhány hét alatt megérkezhetik valami átkozott, czim- és adósságtelt West-End-i ficzkó, s minket cytibelieket kiüt a nyeregből, mint taval történt, midőn Lord Fitzrufus elvitte Miss Gragramot, ki már Poddernek, a Podder és Brown háztól, volt eljegyezve. Minél előbb, annál jobb, Mr. Osborne; ez az én véleményem," mondá tréfásan, noha, mihelyt Osborne elment, rögtön eszébe jutott Mr. Bullocknak Amália, s hogy ő mily csinos leány, s mennyire függ Györgyön; és drága idejéből legalább is tiz perczet vesztegettet el, sajnálván a szerencsétlen sorsot, mely azon kedves fiatal hölgyet érte. Mig ilyképen a hütelen Osborne Györgyöt jobb érzelmei, s hü barátja és jó nemtője Dobbin visszavezették Amália lábaihoz, szülői és testvérei rendezték számára e fényes tervet, meg sem álmodván, hogy ő ennek ellenmondhatna.

Midőn az öreg Osborne egy „intést" adott, a legegyügyübb sem érthette félre szándokát. Midőn szolgáját lerugdalta a lépcsőn, ez intés volt annak, hogy szolgálatát el kell hagynia. Szokott nyiltsága- s gyöngédségével adta tudtul Mrs. Haggistounnak, hogy egy tiz ezer fontról szóló utalvánnyal ajándékozandja meg azon a napon, melyen növendéke fiának nejévé leend; s ő ez ajánlatot „intésnek" nevezte, s igen eszélyes diplomatiai fogásnak tekinté. Végtére egy más ilyszerü intés adott Györgynek, az örökösnöt illetöleg, — parancsolván neki, hogy rögtön

nöül vegye, épen ugy, mint pinczérjének parancsolta volna meg, hogy egy üveget bontson fel, vagy könyvvivőjének, hogy egy levelet irjon.

E parancsoló intés igen nyugtalanitá Györgyöt. Ő még egészen az Amália körüli másodszori udvarlás kéjmámorában volt, mi reá nézve oly édes vala; Amália s az örökösnő modora közötti különbség minden gondolatát az utóbbivali egyesülésnek nevetséges és gyülöletes szinben tüntette fel. „Kocsi, és szinházi páholy," gondolá magában; „képzeld ha azokban egy ily mahangoni-szinü büvösnő mellett jelennél meg!" s mindehez gondoljuk még hozzá, hogy az ifju Osborne épen oly önfejü volt, mint az öreg Osborne; ha valamit akart, azt épen oly szilárdan követelte, s ha haragudott, épen oly szilaj volt, mint atyja komor perczeiben.

Midőn atyja legelőször azon intést adá neki, hogy szerelmét Miss Swartz lábaihoz tegye: időzgetett az öreg urral. „Önnek hamarabb kellett volna erről gondolkoznia," mondá; „most, midőn naponta várjuk az indulási parancsot, nem megy. Várjon mig haza jövök, ha csakugyan haza jöhetek." Egyszersmind elmondá, hogy az idő, melyben az ezrednek naponta készen kell állnia Anglia elhagyására, roszul van választva; s hogy a hét azon pár napját, melyben nincsenek szolgálatban, ügyes bajos dolgokra, nem pedig udvarlásra kell forditani; erre akkor is elég idő lesz, ha majd mint őrnagy tér vissza; „mert" folytatá önelégülten, „arról biztosithatom önt, hogy Osborne György nevét, egy vagy más ok miatt, de mindenesetre a Gazetteben fogja olvasni."

Az atyja erre azon értesüléssel szokott alaposan felelni, miszerint ő a Cytiben hallotta, hogy egy West-End-i piperőcz okvetlenül elkaparitja az örökösnőt, ha késedelmeskedik; s ha Miss Swartztzal nem akar rögtön megeskődni, adja legalább irásban, hogy e házasság Angliába visszatértekor haladéktalanul megtörténendik, s hogy az,

ki otthonmaradásával tiz ezer fontot nyerhet évenként, bolond, ha életét külföldi hadjáratban koczkáztatja.

„Ön tehát azt akarná, hogy engem gyávának tartsanak, s nevünk Miss Swartz pénzéért megbecstelenittessék," mondá György. E megjegyzés az öreg urat kissé zavarba hozta; midőn azonban kész volt felelete, s szándoka mindemellett szilárdan állt, mondá:

„Holnap itthonn fogsz ebédelni, s valahányszor Miss Swartz itt leend, mindig haza jövendesz, hódolatad bemutatására. Ha pénzre van szükséged, menj Chopper urhoz."

E szerint uj akadály gördült György elébe, s Amáliát érdeklő terveit gátolta; s ő és Dobbin nem egyszer tartott e végett bizalmas értekezést. Barátja nézetét, a György által követendő irányról már tudjuk. S mi Osbornet illeti, az ujabb akadályok akaratát csak szilárditani szokták. Az összeesküvés fekete tárgya mindezen tervekről semmit sem tudott (s erről, különös, még társalgónője is hallgatott), s ennek következtében barátnői szivességét, miután mindezt valónak tartotta, s mint tudjuk természeténél fogva is hő keblü s heves indulatu volt, — igazi forró-földövi melegséggel viszonozta. S ha már egészen ki kell mondanunk az igazat, tegyük hozzá, hogy ő maga is némi önző hajlamot érzett a Russel-square-i család iránt, s hogy egy szóval, Osborne Györgyöt igen csinos fiatal embernek tartotta. Még az első estve, midőn a Hulkerék tánczvigalmában látta őt, benyomás tett reá pofaszakálla, s egyébiránt is mint tudjuk, nem Miss Swartz volt az első hölgy, kit azon pofaszakáll elbájolt. Györgyben valami kérkedő és szenvelgő, valami epedő és tüzes vegyület volt észrevehető. Ugy tünt fel, mint egy szenvedélyes és titokteljes egyén — mint kinek titkos búja van, s ki előtt a kalandok nem ismeretlenek. Hangja teljes volt és mély. Oly epedő-bizalmas hangon tudta mondani, hogy kellemes estve van, s kinálá meg tánczosnőjét fagylalttal, mintha anyja halálát akarta volna vele

tudatni, vagy pedig szerelmi vallomást készült volna tenni előtte. Több volt ő mindazon ifju piperőczöknél, kik atyja házánál megjelentek, s e legfelebb harmad rangu emberek közt igazi hős volt. Némelyek gunyolták ugyan és gyülölték őt, többen azonban, s közöttök Dobbin, tulságosan bámulták. S pofaszakálla elkezdett büvös hatást tenni, és Miss Swartz szivét meghóditani.

Valahányszor reménye volt, hogy Györgyöt otthonn találandja, mindig kellett ez egyszerü jó indulatu fiatal hölgynek az ő kedves Osborne-jaival találkozni. Szerfelett sokat költött uj ruhákra, karpereczekre s nagy tollakra. Igen ügyesen tudta magát felcziczomázni, hogy a hoditónak tessék, s kifejtette minden szerény tehetségét, hogy kegyét megnyerje. A leányok a lehető komolysággal szokták őt mindig kérni, hogy zenéljen egy keveset, s elénekelte ilyenkor három dalát, s eljátszá két kis darabját, a hányszor csak kivánták, s még pedig a maga részéről mindig növekedő gyönyörrel. E pompás mulatságnál Miss Wirt s a társalgónő szinte jelen volt, vizsgálta a nemesi könyvet, s beszélgetett a nemességről.

György az napon, midőn atyjától a tudva levő intést kapta, kevéssel ebéd előtt, igen érdekes s természetesnek látszó szenvelgő állapotban feküdt a szoba egyik pamlagán. Ő, mint atyja utasitá, Chopper urnál volt a City-ben (az öreg ur sohasem akart fiának rendes évi összeget határozni, noha igen sok pénzt adott neki, s csak néhanéha, midőn jó kedvében volt, ajándékozta meg). György ezután három órát Amáliánál, kedves kis Amáliájánál töltött el, s midőn haza érkezett, testvéreit kikeményitett mousselin köntöseikben találta a teremben; az öreg özvegy asszonyságok álltak a háttérben, beszélgetve; s ott volt a becsületes Miss Swartz is, ambraszin atlaszruhájában, türkisz-karpereczekkel, számtalan gyürüvel, virággal, tollal s minden ékszerrel s csillagó tárgyakkal épen oly választékosan felczifrázva, mint a kéményseprő május első napján.

Miután a leányok több izben hasztalanul kisértették meg Györgyöt beszélgetésökbe bevonni, szót váltottak a divatról, az utolsó estélyről, mig fecsegéseiket egészen elunta. Összehasonlitá modorukat a kis Emmiével; kiáltó, kellemetlen hangjukat Emmi gyöngéd, dallamos hangjával; állásukat, karjaikat s izomerejöket Amália szerény szelid mozdulatával s szemérmes bájaival. A szegény Miss Swartz azon a helyen ült, a hol máskor Emmi szokott ülni. Ékszerektől duzzadó kezei ambraszin ruháján voltak kiterpesztve. Függöi, lánczai, hajtüi fénylettek, s nagy szemei majd erre, majd amarra forogtak. Teljes önmegelégüléssel ült tétlenül, s magát elbüvölönek tartotta. A testvérek még soha semmit sem láttak, mi oly jól állt volna rajta, mint az atlasz.

„Vigyen el engem az ördög," szólt György egy bizalmas barátjához: „ha ugy nem nézett ki, mint egy chinai báb, kinek naphosszant nincs más dolga, mint vigyorogni s fejét lógázni. Jupiterre! nagy megerőltetésembe kerül, nehogy a pamlagvánkost fejéhez dobjam." Azonban még korlátozta érzelmeit.

A testvérek játszani kezdék a prágai csatát. „Hagyjatok fel azzal az ostobasággal," orditott György dühösen a pamlagról. „Még örültté tesz. Játszék, kérem, valamit Miss Swartz; énekeljen valamit. Mindent, a mi tetszik, — csak ne a prágai csatát."

„A „kékszemü Marit" énekeljem, vagy pedig a „cabinetdallamot?"

„A kedves dalt a cabinetről" mondák a testvérek.

„Ezt már hallottuk," szólt a mysanthrop a pamlagról.

„Tudom még énekelni: „Fleuve du Tajy" . . . szólt szendén Miss Swartz, „ha meg van a szöveg." S ez legutolsó volt a derék fiatal hölgy gyüjteményében.

„Oh, „Fleuve du Tage," kiáltott Miss Mari; „nekünk megvan a dal," s elhozta a könyvet, melyben meg volt.

Történetből ez akkoriban oly kedves dalt egy fiatal barátnöjök ajándékozta a hölgyeknek, kinek neve a czim-

lapon állt, s Miss Swartz azt hitte, midőn e dalt György kedvére (kinek eszébe jutott hogy ez Amália kedvencz dala) elénekelte, hogy talán ismétlésre fogják felkérni, s a hangjegy-leveleket forgatá, midőn a czimlapra pillantott, s szélén „Sedley Amália" nevét látta felirva.

„Istenem!" kiáltott fel Miss Swartz, sebesen forogva székén, „az én Amáliám ez? Azon Amália, ki Miss Pinkerton növeldéjében volt? Tudom, ez ő. Igen ő — beszéljenek valamit róla — hol van ő?"

„Ne szóljon kegyed róla!" mondá Miss Osborne Mari. „Családja megvan gyalázva. Az ő atyja megcsalta atyámat; s mi öt magát illeti, nevét nem szabad itt emliteni." Igy fizette vissza Miss Mari Györgynek a „prágai csatát" illető gorombaságát.

„Kegyed barátja Amáliának?" szólt György felugorva helyéből. „Az Isten áldja meg érette, Miss Swartz. Ne higyje kegyed, a mit a leányok beszélnek. Öt semmi esetre sem lehet kárhoztatni. Ő a legjobb —"

„Tudod György, hogy nem kell róla beszélned," szólt Jane. „Atyánk nem akarja."

„Ki fog engem abban gátolni?" kiáltott fel György. „Én beszélni akarok róla. Én mondom, hogy ő a legjobb, legbarátságosabb, leggyöngédebb s legszendébb leány egész Angliában, s habár atyja csődöt hirdetett, de annyi igaz hogy testvéreim nem méltók Amáliának még csak a saru-sziját is megoldani. Ha kegyed, Miss Swartz, szereti öt, látogassa meg, kérem, mert most ugyancsak szüksége van jó emberekre; s én azt mondom, hogy az Isten áldjon meg mindenkit, ki barátságot mutat iránta; a ki pedig ellene beszél, az nem barátom. Köszönöm kegyednek, Miss Swartz." És erre felkelt, és Miss Swartz kezét megszoritotta.

„György! György!" kiáltott fel egyik testvére kérő hangon.

„Én mondom," szólt György hevesen, „hogy köszönöm mindenkinek, ki jó indulatot mutat Sedley Amá —"

Itt megállt. Az öreg Osborne a salonban állott, oly képkel, melyet a düh tökéletes elkékültté tett, s szemekkel, melyek izzó szén gyanánt égtek.

Mindamellett hogy György mondatát félbeszakitá, mégis, miután vére már hullámzásban volt, az egész Osborne nemzetségtől sem engedte volna magát korlátoltatni; egy pillanat alatt magához jött, s atyja parancsoló tekintetét egy mással viszonozta, melyben annyi határzottság és dacz volt, hogy az öreg ur bátorságát fogyni érzé s szemeit elforditá. Sejté hogy a harcz elkerülhetlen. „Mrs. Haggistoun, engedje meg hogy karomat nyujtsam," mondá. „Nyujtsd karod Miss Swartznak, György." S lementek mindnyájan.

„Miss Swartz, én szeretem Amáliát, s mi csaknem születésünk óta el vagyunk jegyezve egymásnak," mondá György a mulat hölgynek, kit karján vezetett; s az egész ebéd alatt oly folyékonysággal fecsegett, mely őt magát is meglepte s az atya félénk izgatottságát még nevelte, miután a harcz már nem maradhatott ki s megtörténendő vala, mihelyt a hölgyek eltávoznak.

Az atya és fiu abban különböztek egymástól, hogy mig az első egy heves indulatu vasgyuró volt, addig az utóbbinak legalább is három annyi lélekereje és bátorsága volt; s nemcsak hogy képes volt megtámadást kezdeni, de az ellene intézett megtámadásnak is ellen tudott állani: s miután látta, hogy itt az idő, mely a köztte és atyja közötti perpatvart elhatározza, tehát a legjobb étvággyal s a legnyugodtabban végzé el ebédjét, mielőtt összecsaptak volna. Az öreg Osborne ellenben izgatott volt, és igen sokat ivott. Meg-megakadt a mellette ülő hölgyekkeli társalgásban, s György hidegvérüsége még haragosabbá tette. Majd eszét vesztette a nyugalman, mellyel György asztalkendőjét lengeté, s magát csinosan meghajtva, a hölgyeknek ajtót nyitott, midőn ezek távozni készültek; s magának egy pohár bort töltve, a mint azt megitta, s atyjának merőn szemébe nézett, mintha épen mondani

akarná: „Urak a testőrségtől, először tüzeljetek!“ Az öreg ur is ellátta magát löszerrel, de az üveg reszketett kezében, s csörömpölve ütődött a pohárhoz, midőn abba tölteni akart.

Miután nagyot lélekzelt, biborvörös arczczal, mintha közel lenne a fuladáshoz, szólani kezdett:

„Hogy merted, hogy bátorkodtál . . . azon személy nevét Miss Swartz előtt emliteni? Kérdem tőled, hogy mersz, hogy bátorkodol ilyesmit tenni?“

„Ne folytassa, uram,“ szólt György, „ne mondja „mersz.“ Ez oly szó, mit a brit hadseregnek egy kapitánya előtt nem szabad kimondani.“

„Én fiamnak azt mondom, a mit akarok. Én végrendeletemben egy shillinggel elégithetem ki, ha akarom. Én koldussá teszem őt, ha akarom. Én azt fogom mondani, a mit akarok,“ felelt az öreg.

„Én gentleman vagyok, mindamellett hogy önnek fia,“ szólt György büszkén. „Kérnem kell, hogy azon közlemények vagy parancsok, melyeket ön nekem szándékszik adni, oly nyelven legyenek elmondva, minőhez hozzá vagyok szokva.“

Valahányszor a fiatal Osborne ily fellengős hangon beszélt, atyját mindig vagy megijeszté vagy megharagitá. Az öreg titokban tartott fiától, mint nálánál különb gentleman-től; s olvasóim talán tapasztalták is a hiuság piaczán, hogy közönséges érzületü emberek semmitől a világon nem félnek annyira, mint egy gentleman-től.

„Atyám nem adta meg nekem azon nevelést, melyben te részesültél, s nem is voltak meg azon előnyeim, mik neked vannak, s annyi pénzzel sem rendelkezhettem, mennyit te kapsz tőlem. Ha azon társaságban lehetek vala, melyet bizonyos embereknek pénzem által megszereztem, akkor talán nem lenne oka fiamnak felsőbbségével kérkedni, s magas képeket vágni, uram. De az én időmben még nem hitték gentlemanhez illőnek, atyját bosszantani.

Ha én ilyet tettem volna, az én atyám engem a lépcsön dobott volna le, uram.“

„Én nem bosszantottam önt, uram. Én azt mondtam, hogy ne feledje, miszerint fia is épen ugy gentleman, mint ön. Igen jól tudom, hogy ön nekem elég pénzt ad,“ mondá György (egy kis csomag bankjegyet, mit az nap reggel Chopper urtól kapott, megtapogatva). Ön azt nekem elégszer mondja, uram. Nem kell félnie, hogy elfeledjem.“

„Szeretném, ha más dolgokra is megemlékeznél,“ felelt az atya. „Szeretném ha megemlékeznél, hogy e házban — mig te azt jelenléteddel megtisztelni jónak látod, kapitány uram, — én vagyok az ur, s hogy azon név — hogy az, melyet te — igen az, mondom —“

„Mi az, uram?“ kérdé György gunyos tekintettel, egy uj pohár bort töltvén magának.

„Ördög és pokol!“ kiáltott fel az atya egy rémséges mennydörgös káromkodással — „hogy a Sedley nevet itt nem szabad kimondani, uram — s az egész elkárhozott családból egyetlen egyet sem szabad megemliteni, uram.“

„Nem én voltam, uram, ki Miss Sedley nevét elöször említém. Testvéreim Miss Swartz előtt roszat beszéltek róla; s én, Jupiterre! bár hol is védeni fogom öt mindig. Öt senki se merje előttem kisebbiteni. Családunk ugy is elég kárt tett neki, s miután ugy is már szerencsétlen, a piszkolódástól megkimélheti. Én, önt kivéve, mindenkit agyonlövök, ki csak egyetlenegy szót mond ellene.“

„Tovább, tovább, uram!“ mondá az öreg, fejéből kidülledő szemekkel.

„Tovább — miről beszéljek tovább, uram? Arról hogy miként bántunk ezen angyallal? Ki mondta nekem, hogy szeressem öt? Ön, ön. Én mást is választhattam volna, s e mellett talán magasabb körök felé is tekinthettem volna, mint az öné: de én engedelmeskedtem önnek. S most, miután szivét megnyertem, azt parancsolja, hogy azt eldobjam, hogy öt megbüntessem, s talán meg is öljem,

idegen emberek hibájáért. Istenem! az gyalázat," mondá György, mindinkább lelkesülve és haragra gyuladva „egy fiatal leány szerelméből könnyelmü játékot üzni — ki e mellett egy oly angyal — s ki annyira felette áll azon embereknek, kik között élt, hogy irigységet ébresztett volna, ha nem lenne oly jó, oly szelid, hogy csoda, ha valaki öt gyülölni merészli. Azt hiszi ön, uram, hogy ő elfeled engem, ha hütlen leszek hozzá?"

„Én nem szeretem az ily ábrándos, érzelgős bohóságokat, uram," kiáltott az atya. „Családomban koldus házasságot nem szenvedek. Ha elakarsz dobni nyolczezer fontnyi évi jövedelmet, melyet, mihelyt nem ellenzed, megnyerhetsz, azt megteheted; de Jupiterre! akkor felszeded magadat, s kitakorodol e házból. Akarod-e egyszer mindenkorra szavamat fogadni vagy nem?

„A mulat nöt elvenni?" mondá György, inggallérát igazitva. „Nem szeretem a szinét uram. Szólitsa fel a négert, ki Fleet-markettel szemben az utczát söpri. Én nem fogok hottentotta Venust nöül venni."

Osborne ur örülten kezdé rángatni a csengetyüzsineget, mellyel a pinczért szokta hivni, midön borra volt szüksége — és csaknem egészen elfeketült arczczal parancsolá a szolgálattevönek, hogy Osborne kapitány számára egy kocsit hozasson.

„Én megtettem," mondá György, midön egy órával utóbb sápadt arczczal a vendéglöben megjelent.

„Mit, barátom?" kérdé Dobbin.

György elmondá, mi közte és atyja között történt.

„Még holnap nöül veszem öt," mondá káromkodva egyet. „Napról napra jobban szeretem öt, Dobbin."

HUSZONKETTÖDIK FEJEZET.

Egy házasság, s a mézes hetek egy része.

A legmakacsabb s legbátrabb ellenségek sem tudnak az éhségnek soká ellenállani: s igy az öreg Osborne is

elég nyugodt volt ellenével szemben a csatában, melyet épen most leirtunk. Ő biztosan hitte, hogy György nemsokára feltétlenül meg fogja magát adni, mihelyt a szükségesekben fogyatkozást szenved. Szerencsétlenség volt ugyan, hogy a fiatal ember épen az nap, midőn az első összecsapás történt, látta el magát élelemszerrel, azonban az öreg Osborne ugy vélte, hogy ez nem fog sokáig tartani s György megadását legfelebb csak hátráltatja. Néhány napig nem volt az atya és fiu közt semmi érintkezés. Az első e hallgatás miatt kedvetlen volt ugyan, de nem nyugtalan; mert ő tudja, mint mondani szokta, hogy hol kell megcsipni Györgyöt, s csupán e kisérlet eredményét akarta elvárni. Elbeszélte a testvéreknek a közte és fia közötti perpatvart, megparancsolván, egyszersmind hogy az egész dologról semmit se tudjanak s Györgyöt, ha visszajön, ugy fogadják, mintha semmi sem történt volna. Teritettek számára szokás szerint naponta most is, s az öreg ur tán nagyon is aggódva várta őt; ő azonban nem mutatta magát. Tudakozódtak utána a vendéglőben, hol azonban értesültek, hogy ő Dobbin barátjával együtt a várost elhagyta.

Egy viharos barátságtalan napon april vége felé — az eső csapkodta azon régi utcza kövezetét, melyben a György által látogatni szokott kávéház volt — megjelent Osborne György ottan. Igen halvány és dult arczu volt, noha csinosan ki volt öltözve frakkban, ércz gombokkal s világossárga mellénnyel — mint akkor viselték. Szinte jelen volt barátja Dobbin kapitány, hasonlóan kék frakkban ércz gombokkal, mely elől a katonai kabát s a szürke nadrág, Dobbin rendes öltönye, hátrálni volt kénytelen.

Dobbin már egy óra óta várakozott a kávéházban. Minden lapot a kezébe vett, de egyet sem tudott olvasni. Számtalanszor nézett az órára, valamint ki az utczára is, hol az eső zuhogott, s az emberekre, kik sárczipőjökben elő- s hátra topogtak, s a fényes köveken hosszu nyomokat hagytak; dobolt az asztalon ujjaival; lerágta kör-

meit csaknem az eleven husig (szokása volt nagy kezeit ilyképen ékesgetni) egyensulyozta a kanalat a findzsán, s ezt felforditá stb. stb. . . . szóval a nyugtalanság azon jeleit s azon kétségbeesett kisérleteket mutatta, melyekhez időtöltésből rendesen folyamodunk, ha nagyon izgatottak, nyugtalanok s várakozással telve vagyunk.

Néhány ismerős bajtársai, kik jelen voltak, tréfáltak czifra öltönye s látható izgatottsága felett. Egyik kérdé, talán házasodni szándékszik? Dobbin nevetett s azt felelte hogy ez esetben barátjának (Wagstaff őrnagy a táborkartól) bizonyosan egy darab kalácsot fogna küldeni. Végre megjelent Osborne kapitány, mint emlitők, fényesen öltözve, de halványan és izgatottan. Megtörülte halvány arczát egy nagy sárga kendővel, mely rendkivül illatos volt. Megrázta Dobbin kezét, a falórára tekintett, s parancsolá a pinczérnek, hogy Curaçao-t hozzon. E sziverösitő italból nagy sebbel-lobbal leöntött egynéhány poharat. Barátja némi részvéttel kérdezösködött hogyléte után.

„Nem tudtam reggelig szemem behunyni, Dobbin," mondá György. „Pokoli fejfájásom és hideglelésem volt. Felkeltem kilenczkor, s fürdeni mentem. Mondom neked, Dobbin, épen ugy érzem magam, mint azon reggel, midön Quebeckben Rockettel bajam volt."

„Én is épen ugy vagyok," mondá Vilmos. „Én akkor reggel jobban megvoltam hatva mint te. Te akkor jól reggeliztél a mint emlékszem. Egyél most valamit."

„Te igen derék gyerek vagy, Will. Egészségedre iszom egyet, öreg ficzkó, aztán elég . . . ."

„Nem, nem, két pohár elég," szakitá félbe Dobbin. „John! vigye el az italt. Végy paprikát a tyukhoz. De siess egy keveset, mert ideje már, hogy a kitüzött helyen megjelenjünk."

Még mintegy félóra hiányzott tizenkettőig, midön a két kapitány közt e rövig párbeszéd történt. Egy kocsi, melyben a szolga Osborne kapitány kis iróasztalát s szertárát

hozta el, már egy idő óta várakozott; s azonnal mind a két ur egy esernyő alatt a kocsihoz ment, s beleültek, mig az inas a bakon foglalt helyet, s az esőt s a mellette gőzölgő kocsis nedvességét káromolta. S ezzel a kocsi elindult, s Fulham-Road közelében egy kis kápolnához érkezett.

Ott egy négyfogatos utikocsi várakozott, s egy üveges hintó. A rut idő miatt csak igen kevés dologtalan bámuló gyült össze.

„Az ördögbe!“ szólt György, „mondtam, hogy kettő elég lesz.“

„Az uram négyet akart,“ felele Sedley József ur inasa, ki ott állt; s mind ő, mind pedig Osborne inasa, azon véleményben voltak, mig Györgyöt és Vilmost a templomba bekisérték, hogy az egész lakodalom nagyon silány, mert még egy becsületes reggelit vagy pedig egy lakodalmi szalagot sem kapnak.

„Itt vagyok,“ szólt a mi régi barátunk Sedley József előlépve. „Öt perczet késtél, fiam György. Mily idő, he? Átkozott legyek, ha nem épen olyan, mint Bengaliában az esős idő kezdete. Azonban látni fogod, hogy kocsim vizhatlan. Jertek, jertek; anyám és Emmi a segrestyében várakoznak.“

Sedley József pompásan nézett ki. Kövérebb volt mint valaha. Galléra magasabb s arcza pirultabb mint bármikor; mellfodra egész pompában ragyogott ki tarka mellénye alól. Azon időben még nem ismerték a fénymázos czipőket; de a bojtos csizmák elannyira fénylettek szép lábszárain, hogy más pár nem lehetett, mint az, melyben az uri ember ama régi képen borotválkozni szokott; világos zöld frakkját szép lakodalmi szalag ékesité, oly nagy, mint a legnagyobb fejér Magnoliák egyike.

Egy szóval György elveté a koczkát. Épen esküdni készült. Innen halványsága s aggályos kinézése. Én több embertől, kik ez állapotot próbálták, hallottam, hogy ők épen ugy érezték magokat. Kétségkivüli, hogy négy-öt

szertartás után hozzá lehet szokni, de mindenki elismeri, hogy elöszörre nem igen érzi magát senki nagyon bátornak.

A menyasszony barna selyem ruhába volt öltözve (mint Dobbin kapitánytól azóta megtudtam), s egy rózsaszin szalagos szalmakalap volt a fején. A kalapon egy csipkefátyol volt — bátyja ajándéka. — Dobbin kapitány engedelmet kért, hogy egy arany órával s hasonló lánczczal ajándékozhassa meg, s ezzel fel is ékité magát ez alkalomra; anyja egy gyémánt nyakéket adott neki — csaknem az egyetlen ékszert, mi az öreg asszonyságnak megmaradt. Az esküvés alatt Mrs. Sedley egy székben ült, s igen sokat sirt, mi alatt az irlandi szolgaló és Mrs. Clapp, kivel ugyanazon udvarban lakott, vigasztalta. Az öreg Sedley nem akart eljöni. József atyját képviselte, s át adta a menyasszonyt, mig Dobbin kapitány, mint barátja vőféje volt jelen.

A szolgálattevő egyházi személyzeten, a kis lakodalmi társaságon s kiséretén kivül senki más nem volt a templomban. A két szolga egész büszkén távol ült. Az eső erösen csapkodott az ablakra. Azt, valamint Mrs. Sedley sirását a székben, igen jól lehetett hallani, mihelyt az ünnepélyes szertartást egy kis szünet megszakitá. A pap szava komoran hangzott az üresség̀ben. Osborne „igen"-je a legmélyebb hangon volt mondva. Emmi felelete remegve küzdött fel szivéből ajakára, de Dobbin kapitányt kivéve, majd senki sem hallotta azt.

Midön a szertartásnak vége lett, Sedley József elöléptett, s testvérét, a mennyasszonyt, hosszu idö után elöször megcsókolta. György komor tekintete elenyészett, s ö egész büszkén és örömragyogva nézett ki, „most rajtad a sor, Vilmos," mondá kezét gyöngéden Dobbin vállára téve; s ekkor oda lépett Dobbin, s Amália arczát megérinté.

Innen a segrestyébe mentek, hol neveiket a lajstromba bejegyzették. „Isten áldjon meg öreg Dobbin," mondá

György, kezét megfogva, mig valami, nedvességhez igen hasonló, csillogott szemeiben. Vilmos csak azzal felelt, hogy fejével bólintott. Szive teltebb volt, hogysem sokat beszélhetett volna.

„Irj rögtön, s jöj le, a mily gyorsan csak jöhetsz, tudod," mondá Osborne; miután Mrs. Sedley leányától görcsös zokogások közt búcsut vett, az uj pár a kocsihoz ment. „Félre az utból, kis ördögök!" kiátott György néhány átázott apró utczagyereknek, kik a templomajtó körül lézengtek. Az eső szembe csapta az uj párt, midőn a kocsihoz ment. A postakocsisok lakodalmi szalagja szomoruan lógott lucskos ruhájokról. Néhány gyerek egy keserves „hurrah"-t kiáltott, midőn a kocsi a fecskendező sárban elrobogott.

Dobbin Vilmos a tempom ajtójában állt, s mig onnan a kocsi után nézett, valóban különös képet csinált. A kis gyülevész-csoport nevetett rajta. Ő azonban sem a gyermekekkel, sem tréfájokkal nem gondolt.

„Jer velem, jó lesz egy kissé étkezni Dobbin," mondá valaki a háta megett, s egy nehéz husos kéz tapadt vállára; a derék ficzkó azonnal kiesett sodrából. A kapitány nem tudta magát rávenni, hogy Sedley Józsival lakmározni menjen. Beemelte a siró öreg asszonyságot Józseffel együtt a kocsiba, s elhagyta őket a nélkül, hogy valakivel még csak egyet is szólt volna. A kocsi is elment, s a kis vásottak egy uj gunyos „hurrah"-t, hallattak.

„Itt van ti kis koldusok," mondá Dobbin, néhány pénzdarabot osztva ki közöttök, s egyes egyedül távozott el az esőben. Mindennek vége volt. Ők egymáséi lettek és boldogok, miként ő az Istentől kérte. Gyermeksége óta még nem érezte magát ily szerencsétlenül, ily elhagyottan. Beteges vágytól telve, ohajtá hogy az első napok már elmultak volna, hogy őt — Amáliát — ujra láthassa.

Mintegy tiz nappal a fenebb leirt szertartás után, három fiatal ember, kiket már ismerünk, azon szép kilátást, — ablakaival egyfelől s a kék tengerrel a másik felől — él-

vezék, melyet Brighton nyujt az utazóknak. A londoni néha örvendő bámulattal tekint az óczeánra, midőn az számtalan hullámredőkben mosolyg fel, fejér vitorlákkal van elboritva, s száz meg száz fürdőház csókolja kék ruhájának szegélyét; néha azonban többet ad az emberektől elevenitett természet kilátásaira, s azután az íves ablakokhoz s az embertömeghez fordul, mely ott szanaszét hullámzik. Egyik ablakból egy zongora hangjai törnek elő, melyen egy fürtözött haju fiatal hölgy magát naponta hat órát gyakorolja, laktársai nem kis gyönyörére. Másik ablakban a kedves Pollyt, a dajkát lehet látni, midőn az urfit kezein hintálja, mig az ablak alatt az urfi édes atyja áll, reggelijét és a Times-t falogatva. Ott vannak a Keery kisasszonyok, kik az ifju vasas tisztek után pislognak, kikről biztosan lehet tudni, hogy a sziklacsucsokon sétálnak. Vagy egy ember tünik fel a Cityből, ki tengerész formán néz ki, s egy hat fontos ágyu-nagyságu távcsövet a tengerfelé irányzott, s azon keresztül minden séta-csolnakot, minden heringnaszádot, minden fürdőházat, mely a part hosszában mozog, tisztán kivehet. De van-e időnk, hogy Brighton leirását adjuk? Brightonét, azon tiszta Nápolyét jól öltözött lazzaronikkal, Brightonét, mely mindig élénken, vidáman és tarkán néz ki, mint egy harlekinruha; — Brightonét, mely történetünk idejében hét órányi távolságra volt Londontól, most azonban attól csak száz percznyire van, s még ki tudja mennyire jőhet hozzánk közel, ha csak a francziák nem jönek el, hogy minket időnap előtt összeágyuzzanak.

„Mily csodaszép egy leány az, amott a divatárusnő átellenében," mondá a három sétáló egyike a más kettőnek. „Látta, Crawley, mint intett nekem, midőn mellette elmentem."

„Ne zúzza ön szét a szivét, József, ön gonosz," mondá a másik. „Ne játszék egy leány szivével, Don Juan!"

„Menjetek innen," mondá Sedley József örömmel eltelve, mig a kérdéses szobaleány féle a legöldöklőbb

szerelmes pillantásokat vetette. József Brightonben még jobban fel volt cziczomázva, mint huga menyegzőjénél. Pompás mellényeket viselt, mi magában is elegendő volt egy közönséges piperőcz hirét megalapitani. Katonaszabásu felső kabátja fekete gombokkal s poszománnyal volt gazdagon felczifrázva. Ő ugyanis az utóbbi időben katonai szokásokkal és külsővel hetvenkedett; s most, midőn két katona barátjával sétált, csörgette sarkantyuját, kakaskodott minden kitelhető módon, s halálos pillantásokat szórt mindazon szobaleányokra, kik méltók voltak arra, hogy áldozatul essenek.

„Mit tegyünk, urak, mig a hölgyek visszajőnek," kérdé a piperőcz. A hölgyek az ő fogatában egy sétakocsizásra mentek.

„Játszunk tekét," szólt társai egyike, azon magas, a festett bajusszal."

„Nem, az ördögbe, kapitány," felelt József nyugtalanul, „ne játszunk ma tekét, Crawley: elég volt tegnap."

„Hisz ön igen jól játszik," mondá Crawley nevetve. „Nem-de, Osborne?"

„Felségesen," mondá Osborne. „József a tekében is, mint minden egyébben hatalmas. Szeretném ha itten tigriseket lehetne vadászni; asztal előtt még leejthetnénk egynéhányot. (Ott megy egy csinos leány; mily lábszár, Józsi!) Beszéld el kérlek a tigrisvadászatot; s hogy mint ejtetted le a gonosz párát; furcsa történet ez, Crawley."

Itt Osborne ásitott; „meglehetős egyhangu élet van itt a vidéken," mondá. „Mihez kezdjünk?"

„Nem nézünk meg néhány lovat, Snaffler épen most hozott ujakat a lewesi vásárról?" mondá Crawley.

„Mi lenne belőle ha a czukrászhoz mennénk," mondá a ravasz József, ki egy csapásra két legyet akart ütni.

„Igen szép leány az ottani."

„Mi lenne belőle, ha a gyorskocsi érkezését mennénk megnézni? Épen ideje van," mondá György. S miután ez inditvány nyert diadalt a többi felett, mindnyájan a gyorskocsi-hivatalba mentek, nézni a kocsi megérkezését.

Utjokban találták Sedley József kocsiját pompás czimereivel, melyben ő Cheltenhamben sétakocsizni szokott, méltóságteljes tekintettel, egyedül, szegélyes kalapban, vagy pedig hölgyek társaságában.

Jelenleg két nőszemély volt a kocsiban: az egyik kis termetü, világos hajjal, igen divatosan öltözve; a másik barnaselyem köntösben, rózsaszin-szalagos szalmakalappal. Megállittatta a kocsit, midőn a három fiatal ur közelébe érkezett; azonban tekintélyének e kitüntetése után meglehetős félénken nézett ki, s nagyon nevetséges módon kezdett elpirulni. „A sétakocsizás jeles volt, György," mondá „s mi — mi — örülünk, hogy ujra itt vagyunk; te pedig, József vigyázz reá, hogy ne jöjön ma is oly későn haza."

„Ne csábitsa el férjeinket, Sedley ur; ön gonosz ember," mondá Rebeka, finom franczia kesztyüvel födött csinos ujjai egyikét fenyegetve emelvén József felé. „Ne legyen tekézés; sem dohányfüstös idövesztegetés, sem semmi más csintalanság."

„Édes Mrs. Crawley — ah! ah! becsületemre! — —" ennyi volt mindaz, mit József ki tudott sütni; azonban ugy tudta mindezt elintézni, hogy türhető jelentékeny állásba tette magát, fejét vállára hajtván s áldozatához felmosolyogván, mig egyik kezét sétabotjához támasztott derekára tette, a másikkal pedig (a gyémánt gyürüs kézzel) mellfodrán és mellényén babrált. Midőn a kocsi eltávozott, a benne ülő szép hölgyek után gyémántgyürüs kezével csókokat szórt. Szerette volna, hogy egész Cheltenham, egész Chowringhee, egész Calcutta lássa öt ez állásban, mint himbálta kezeit egy oly szépség felé, s még hozzá egy oly arszlán társaságában, mint Crawley Rawdon a testörségtől.

Az uj házaspár Brightont választá a házasság első napjaira mulató helyül, s ott igen kényelmesen és nyugalmasan élt, mig József hozzájok érkezett. De nemcsak József volt az egyedüli társaság, kivel ott találkoztak.

Egy délután épen a tengerpartoni sétájokból jöttek vissza : s ugyan kit találtak? Rebekát s férjét. Azonnal egymásra ismertek. Rebeka drága barátnéja karjai közé repült. Crawley s Osborne szivességgel rázott kezett egymással; s Becky néhány óra lefolyta alatt talált módot, hogy elfelejtesse Osborne-nal azon kevés barátságtalan szót, mit egy korábbi alkalommal váltottak volt egymással. „Emlékezik-e ön, mikor utoljára együtt ebédeltünk Miss Crawley házában? Ugy-e én akkor nagyon udvariatlan voltam ön iránt, kapitány? Ugy képzeltem volt, hogy ön igen közönyös a drága Amália iránt. Azért voltam olyan haragos, s olyan vakmerő, s olyan barátságtalan s olyan hálátlan. Kérem, bocsásson meg!" ezeket mondá Rebeka s oly nyiltszivü s megnyerő kellemmel nyujta neki kezet, hogy Osborne nem teheté hogy el ne fogadja. Fiam, ha te nyiltan s alázatosan megvallod, hogy hibáztál, nem képzeled, milyen kedvessé teheted magadat azzal. A hiuság vásárában egy derék, közönségesen kedvelt embert ismertem, ki szándékosan szokott valami kicsinyt véteni felebarátai ellen, csakhogy nyilt s férfias módon engedelmet kérhessen. Mi lett a következése? Az én jó Crockey Doylem egy kissé heves, de legbecsületesebb embernek tartatott, s hasonlóképen Becky alázatos meghunyászkodását Osborne őszintének vette.

A két fiatal párnak sok beszélni valója volt együtt. Megvitatták egymás házasságát, s az életbeni kinézéseiket a legnagyobb őszinteséggel s egymás iránti kölcsönös érdekkel tárgyalták. Györgynek házasságát tudatni kellett atyjával Dobbin által; a fiatal Osborne azonban inkább aggódott e tudatás eredményét illetőleg. Miss Crawley, kihez Rawdon reményei kötve voltak, még mindig engesztelhetlen volt. Miután szerető fiatal rokonai lehetetlennek találták, hogy londoni lakába bejussanak, Brightonbe követték őt, hol kémjeik folyvást őrködtek az öreg assyonyság ajtaja előtt.

„Szeretném ha láthatnál néhányat Rawdon barátai kö-

zül, kik mindig ajtónk előtt vannak," mondá Rebeka nevetve. „Láttál-e már türelmetlen hitelezőt, édesem; vagy pedig törvényszolgát segédeivel? Két ily utálatos teremtés őrködött a mult héten velünk szemben a zöldségárus előtt, s vasárnapig sehova sem mehettünk. Mit tegyünk, ha nagynénénk engesztelhetlen?"

Rawdon hangos nevetés közt beszélt el nehány apró történetet hitelezőiről, s Rebekának irányokban tanusitott furfangos bánásmódjáról. Esküvel erősité, hogy nincs nő Európában, ki a hitelezőket ugy le tudná főzni mint Rebeka.

Rögtön házasságuk után elkezdé furfangjait, s férje átlátta egy ily nő megbecsülhetlen értékét. Hitelök elegendő volt; de e mellett kifizetetlen árjegyzékök is, s készpénz hiányában szenvedtek leginkább. Zavarták-e ezen adóssági kényelmetlenségek Rawdon nyugodt kedélyét? nem. A hiuság vásárában mindenki észrevehette, mily jól élnek azok, kik teli vannak adóssággal; mennyire nem tagadnak meg semmit magoktól, s mily vidám és könnyü kedéllyel vannak folytonosan. Rawdon és neje a brightoni vendéglő legjobb szobájában laktak; a vendéglős, midőn az első tál ételt adta fel, mindig meghajlott előttök, mint legkitünőbb vendégei előtt; s Rawdon oly nagy mértékben fogyasztá az ételt és bort, hogy az ország leggazdagabb emberei sem különben. Hosszu megszokás, férfias tekintet, hibátlan öltöny s bizonyos szerencsés vakmerőség gyakran épen oly nagy hasznára van az embernek, mint egy nagy tőkepénz bankárjánál.

A két fiatal pár mindig összejött egymás szobájában; két vagy három est elmultával az urak egy kis piquetet játsztak, mig nejeik beszélgettek egymással. Ez időtöltés, valamint Sedley József megérkezése, ki nagy nyilt kocsijában jött el, s a kapitánnyal néhányszor tekét játszott, ujra megtölté Rawdon erszényét valamennyire, s készpénzhez juttattá őt, melynek hiányában néha még a legnagyobb szellemek is fenakadnak.

A három ur tehát lement, hogy a gyorskocsit megér-

kezni lássa, s az meg is érkezett az órára, kivül-belöl megtömve utazókkal; a vezető megfujta kürtjén ismert nótáját, s elvégre megállt a kocsi az iroda előtt.

„Halloh! itt van az öreg Dobbin!“ kiáltott György örömmel eltelve, midőn a fedelen megpillantá régi barátját, kinek igért látogatása mindez ideig elmaradt. „Hogy vagy, öreg ficzkó? Örülök, hogy megérkeztél, Emmy nagyon fog örülni, ha meglát,“ mondá Osborne, melegen rázván meg barátja kezét, a mint az leszállt a kocsiról — s végre folytatá lassu izgatott hangon: „mi ujság? Voltál-e a Russel-square-ben? Mit mond az uraság? Beszélj valamit.“

Dobbin igen halvány és komoly volt. „Láttam atyádat,“ mondá. „Hogy van Amália — Mrs. George? nemsokára elmondok neked minden ujságot; azonban egy igen nagy ujságot hoztam, s ez —“

„Ki vele öreg ficzkó,“ mondá György.

„Belgiomba vagyunk rendelve. Az egész hadsereg menni fog, — a testörség is, mind, mind. Heavytop köszvényben fekszik, s majd megőrül, hogy nem mozdulhat. O'Dowd helyette a parancsnok, s a közelebbi héten Chathambe hajózunk.“

E hadi hir csak leverőleg hathatott szerelmeseinkre, s elég ok volt arra, hogy az urak a lehetőleg komolyak legyenek.

HUSZONHARMADIK FEJEZET.

Dobbin kapitány mint közbenjáró.

Minő titkos delejességgel bir a barátság, melynek behatása alatt a különben renyhe, vagy hideg, vagy félénk ember is okos-, tevékeny- s eltökéltté válik felebarátján segitendő? Valamint Elek ur néhány huzására Dr. Elliotsonnak, megveti a fájdalmat, feje hátuljával olvas, mérföldekre ellát, belát a jövő hétbe, s más csudákat visz végbez, mikre különbeni rendes állapotában merőben képte-

ten: azonképen látjuk, hogy a világi dolgokban s a barátság delejességétől a szerény ember merésszé, a gyanakodó bizodalmassá, a rest tevékennyé vagy a heves okos- és békességessé válik. Mi okozza másfelől, hogy az ügyvéd nem viszi a maga ügyét s tudós tagtársának tanácsával él? s mi az oka, hogy ha az orvos gyengélkedik, vetélytársa után küld, s nem ül le, hogy vizsgálja nyelvét a kandalló tükrében vagy maga irjon rendelvényt maga számára iróasztalánál? E kérdéseket vetem fel felelet végett értelmes olvasók számára, kik tudják mennyire hiszékenyek vagyunk s egyszersmind kétkedők, mennyire szelidek s átalkodottak, szilárdok mások irányában s magunkban bizalmatlankodók: annyi azonban igaz, hogy a mi barátunk Dobbin Vilmos, — ki egyébiránt személyesen olyan engedékeny természetü volt, hogy ha szülei nagyon unszolják reá, valószinüleg lemegy a konyhába s nőül veszi a szakácsnét, s ki saját érdekei előmozditása végett igen nagy fáradságnak találta volna átmenni az utczán a tulsó sorra, — olyan sürgő s szorgalmas volt, mennyire csak a legönzőbb lehet saját érdekében járva.

Mig a mi barátunk György és fiatal neje Brightonben élvezte a mézes hetek első rózsa napjait, az alatt a becsületes Vilmosnak Londonban kellett visszamaradni mint György meghatalmazottjának a házasság egész ügyleti részének elvégzésére. Kötelességében állott meglátogatni az öreg Sedleyt s nejét s az öreget jó kedvben tartani; Józsit és sógorát összébb hozni, hogy Józsinak, mint Boggly-Wollah-i adószedőnek állása s méltósága pótolja atyja bukott állapotát s tegyen valamit arra, hogy az öreg Osborne kiengesztelődjék a házassággal: végül tudtul adni ezt az utóbbinak oly módon, hogy az öreg urat legkevésbbé ingerelje fel.

Hanem hát Dobbin ugy vélekedett, hogy mielőtt előállana az Osborne-ház fejének azon ujságokkal, melyeket kötelessége vala előadnia, okosan tenné, ha megnyerné maga részére a család többi tagját s ha lehet, részére

hóditná kivált a hölgyeket. Ugy gondolta, hogy szivökben nem lehetnek haragosak. Soha nő nem haragudott regényes házasság miatt. „Egy kissé lármáznak a miatt, de aztán csakhamar bátyjok részére fognak állani, s majd mi hárman ostromoljuk az öreg Osborne urat.“ S igy ez a macchiavellisticus gyalogsági kapitány valami kedvező eszközökön vagy hadi cseleken jártatta eszét, melyeknek segedelmével szép szerével s fokonkint beavassa az Osborne kisasszonyokat bátyjok titkába.

Egy kissé tudakolva anyja meghivásai után, kitudta, kik fognak az ismerősök közül közelebbről társaságokat adni, hol az Osborne kisasszonyokkal találkozhatnék, s bár szörnyen irtózott estélyektől s nagy társaságoktól, mint azt sok érzékenyszivü férfiaknál tapasztalhatni, mindamellett kikeresett egyet, hol az Osborne kisasszonyok is jelen leendtek. Elment tehát a bálba s ott mind a kettővel tánczolt egy párszor s igen udvarias volt velek, mig végre bátorságot vett kérni Miss Osbornet, hogy szentelne neki másnap délelőtt néhány perczet egy rövid beszélgetésre, melyben mint mondá, legnagyobb fontosságu ujságokat fog közölni.

Mi volt az oka, hogy a kisasszony átrezzent, egy pillanatra reá vetette szemeit, aztán a földre szegezte, s ugy érezte magát, mintha karjai közt ájulásba akarna esni — ha csak Dobbin még alkalmas időben lábára nem tapad s magához nem tériti a fiatal hölgyet? Miért izgult fel annyira Dobbin kérésére? Ezt nem lehet tudni. De a mint másnap oda ment, Mária nem volt testvérével a nappali szobában s Miss Wirt eltávozott, hogy az emlitettet előhivja, s a kapitány és Miss Osborne egyedül maradt. A kettő oly hallgatásban volt, hogy az Iphigenia feláldoztatását ábrazoló órának a kandalló párkányán tikegése tisztán kivehető volt.

„Csinos társaság volt az estve,“ kezdé végre Miss Osborne a kapitányt felbátoritandó, „igazán — ön nagy előmenetelt tett a tánczban, Dobbin kapitány! Bizonyosan

tanult valakitől," tevé hozzá szeretetreméltó ravaszsággal.

„Látná csak, a mint őrnagynénkkal O'Dowdné asszonysággal reelt vagy jiget tánczolok — látott-e kegyed jiget? Igazán, azt hiszem kegyeddel mindenki tudna tánczolni, mert kegyed oly jól tánczol . . ."

„Fiatal, szép-e az őrnagy neje, kapitány ur?" folytatá a kérdező. „Ah! beh szörnyü dolog lehet, katona nejének lenni! Csudálkozom, hogy kedvök van tánczolni e rettentő háborus időben! Oh kapitány ur, reszketek sokszor, ha drága Györgyünkre s a szegény katona veszélyeire gondolok. Van-e sok házas tiszt a —dik ezrednél, Dobbin kapitány?"

„Igazán, igen kimutatja a kártyáját," gondolá Miss Wirt; de ez a megjegyzés csupán parenthesisben áll s az ajtó hasadékán át, hol a társalgónő ezt susogá, nem hallott be.

„Ficzkóink egyike épen most házasodott meg," mondá Dobbin a dologra térve. „Régi viszony volt közöttök s a fiatal pár oly szegény, mint a templom egere."

„Oh! mily dicső, oh, mily regényes!" kiálta fel Miss Osborne, a mint a kapitány „régi viszonyt" s „szegény párt" említett. Rokonszenve a kapitányt felbátoritotta.

„A legderekabb legény az ezredben," folytatá. „Nincs derekabb vagy csinosabb tiszt az egész brit hadseregben; s oly bájoló nő! Mint szeretné kegyed; mint fogja öt szeretni kegyed, ha megismeri, Miss Osborne!" A fiatal hölgy azt képzelte, hogy elérkezett a percz, s hogy Dobbin ingerültsége, mi látható volt, s különbféle arczfintoritásokban, nagy lábávali különbféle topogásokban, frakkja gyors be- s kigombolásában s több effélékben nyilvánult, — mondám tehát, Miss Osborne azt képzelé, hogy ha Dobbin egy kissé kifujja magát, egész keblét feltárja előtte, s nagy figyelemmel készült öt hallgatni. S a mint az óra, melynek oltárán feküdt Iphigenia, egy megelőzött rángatodzás után tizenkettőt kezdett ütni, a csupa ütés,

ugy tetszett, egy óráig fog tartani, — oly hosszunak tetszett a várakozó szűz előtt.

„De nem házasságról jöttem beszélni — az az erről a házasságról — az az — nem, ugy értem hogy — édes Miss Osborne, a mi drága György barátunkról akarok szólani.“

„Györgyről?“ mondá a leány olyan csalódás hangján, hogy Mária s Miss Wirt nevetett az ajtón kivül, sőt ez az Istenről megfeledkezett Dobbin is hajlandónak érezte magát mosolygásra; mert előtte nem volt egészen ismeretlen a dolog állása. György gyakran tréfálta öt ilyenekkel: „A manóba, Will, miért nem veszed el a vén Pollyt. Ő elmegy hozzád, ha megkéred. Teszek öt ellen kettőt, hogy elmegy.“

„Igen is, Györgyről,“ folytatá. „Egy kis vita volt közte s Osborne ur közt. S ő nekem annyira szivemen fekszik — mert tudja kegyed, mi ugy nevekedtünk fel, mint testvérek — hogy kérem s reménylem e viszály kiegyenlitését. Külföldre kell mennünk, Miss Osborne. Mindennap jöhet az indulási parancs. Ki tudja, mi történik a háboruban? Ne induljon fel drága Miss Osborne; kettőjöknek legalább jó barátságban kellene megválniok.“

„Nem volt perpatvar, Dobbin kapitány, csak egy kis szokásos szóvita atyussal,“ mondá a hölgy. „Mindennap várjuk vissza Györgyöt. A mit atyus akart, az csak javára volt. Csak jöjön ő vissza, tudom, minden jól fog menni; s a drága Rhoda, ki igen, igen haragosan távozék innen, tudom, hogy megbocsát neki. A nők igen is könnyen megbocsátnak, kapitány ur.“

„Oly angyal, mint kegyed, tudom bizonyosan, hogy megbocsát,“ mondá Mr. Dobbin kegyetlen álnoksággal. „És a férfi meg nem bocsáthatja magának, ha egy nőnek fájdalmat okoz. Mit érezne kegyed, ha a férfi kegyedhez hütlen lenne.“

„Elvesznék — kiugranám az ablakon — mérget vennék, — elepednék s meghalnék. Tudom, azt tenném,“

kiálta fel a Miss, ki mindamellett egy-két efféle szivbajon keresztül ment volt minden öngyilkolási gondolat nélkül.

„S mások is vannak, kik oly igaz- hüszivüek, mint kegyed," folytatá Dobbin. — „Nem a nyugotindiai örökösnöről beszélek, hanem egy szegény leányról, kit György szeretett egykor s ki gyermekkorától fogva abban neveltetett fel, hogy ne gondoljon senki másra rajta kivül. Láttam öt szegénységében, panasz nélkül, megrepedt szivvel, szeplőtelenül. Miss Sedleyről szólok. Drága Miss Osborne, nemes szive gáncsolhatná-e Györgyöt, hogy hozzá hü marad? Megnyugodhatnék-e valaha lelkiismerete, ha odahagyná? Legyen barátnéja — ő mindig szerette kegyedet — és — és azon megbizással jöttem ide György részéről, hogy megmondjam kegyednek, miszerint az ő irányában elvállalt kötelezettségét legszentebbnek tartja, s kérjem kegyedet, legyen legalább kegyed az ő részén." Ha valami erősebb felindulás fogta el Dobbint, az egy-két első szó hebegése után tökéletes folyékonsággal tudott beszélni, s világos volt, hogy ékesszólása ez alkalommal némi benyomást tett azon hölgyre, kihez intéztetett.

„Ej no," mondá a Miss, „ez igen meglepő — fájdalmas — rendkivüli dolog — mit fog mondani atyus? — hogy György ily dicső házasságot, mely kinálkozott neki, elszalaszt — de egyszersmind ugyan derék lovagot nyert önben, Dobbin kapitány. Egyébiránt hiában," folytatá egy kis szünet után. „Valóban őszinte részvéttel vagyok a szegény Miss Sedley iránt. Mi e házasságot sohasem tartottuk jónak, de hozzá mindig igen — igen szivesek voltunk itt. De atyus soha nem nem egyezik, abban bizonyos vagyok. S egy jól nevelt fiatal hölgy, tudja ön — ki helyesen gondolkozik — Györgynek fel kell hagynia vele, édes Dobbin kapitány, valóban fel kell hagynia."

„Fel kell-e hagynia a férfinak a nővel, kit szeret, épen, mikor szerencsétlenség éri," mondá Dobbin kinyujtva kezét. „Édes Miss Osborne! ezt a tanácsot hallom ke-

gyedtől? Drága kisasszony! kegyednek barátsággal kell lennie iránta. Mit gondol, felhagyna-e kegyeddel egy férfi, ha kegyed szegény lenne?"

Ez az ügyes kérdés nem kis mértékben hatotta meg Osborne Johanna kisasszony szivét. „Nem tudom, kapitány, hihetjük e mi, szegény leányok, mit önök férfiak mondanak. A nőt gyöngédsége reá veszi, hogy igen is könnyen higyjen. Félek, önök mind kegyetlen ámitók" — s Dobbin igazán azt képzelte, hogy egy nyomást érzett azon kéztől, melyet Miss Osborne nyujtott hozzá.

Dobbin némi ijedséggel eresztette el a kezet. „Ámitók!" mondá. „Nem, édes Miss Osborne, nem minden férfi ámitó; testvére sem ámitó; György Amáliát gyermekkora óta szerette, semmi gazdagság el nem vétetne vele mást rajta kivül. El kellene-e neki őthagynia? Azt tanácsolná-e kegyed neki?"

Mit felelhete neki Miss Jane ily kérdésre és pedig saját kinézései mellett. Nem tudott felelni reá, azért kikerülte azt mondván: „No s! ha ön nem ámitó, legalább nagyon regényes." Dobbin kapitány e megjegyzést szó nélkül hagyta.

Utoljára, mikor már további udvarias beszédek segitségével ugy tartotta, hogy Miss Osborne eléggé el van készitve az egész ujság hallására, előállott azzal. „György nem hagyhatna fel Amáliával — György nőül vette őt" — s elbeszélte a házasság körülményeit, melyeket az olvasó ismer, miképen halt volna meg a leány, ha György hű nem marad hozzá: miképen tagadta meg az öreg Sedley megegyezését, s miképen kapott György házassági engedélyt: s eljött Józsi, ki a mennyasszonyt kiadta; miképen mentek Brightonbe Józsi négy lovas kocsijában, ott töltendők a mézes heteket: s miképen számitott György drága kedves testvéreire, hogy kiengeszteljék atyjával — mint azt ily hűszivü s gyöngéd hölgyek bizonyára teendik. S ekkor Dobbin kapitány engedelmet kérve (mi készséggel megadatott) viszontlátogatásra s helyesen

gyanitván, hogy az általa hozott ujság a legközelebbi öt percz alatt el lesz beszélve a többi hölgynek, meghajtotta magát s elbúcsuzott.

Alig tette ki lábát a házból, azonnal Miss Janehez rohant Miss Mária s Miss Wirt, s a kisasszony az egész csudálatos titkot közölte ezekkel. Meg kell vallani az igazat, hogy egyik testvér sem igen bosszankodott a miatt. Van valami az afféle hanyatt-homlok rohanva kötött házasságban, mire nem sok nő birna haragunni, s Amáliát inkább többre kezdték becsülni bátorságáért, mit e szövetségbe beleegyezvén kitüntetett. A mint a történet felett igy vitatkoztak s csevegtek, s csudálkoztak, valljon mit fog mondani s tenni atyus, harsány kopogatás hangzott fel az ajtóról, bosszuló mennydörgés dördülése gyanánt, melyre az összeesküvők megrezzentek. Azt gondolták, az atyus. De nem ő volt; csak Bullock Frigyes, ki igérete szerint a Cityből jött, hogy a hölgyeket virág-kiállitásra vigye.

Ezen uri ember előtt, mint képzelni lehet, nem sokáig titkolták a dolgot. De képe, a mint meghallotta, egészen másféle csudálkozást mutatott, mint a nőtestvérek érzelgő bámulása. Mr. Bullock világfi s egy gazdag kereskedő ház ifjabb részes fele volt. Tudta, mi a pénz, ismerte értékét; s kis szemein édes várakozás szikrája villant fel, melynél fogva mosolygott Máriájára, mintha gondolta volna, hogy György urfinak e bolondsága által harmincezer fonttal fog többet érni annál, mennyit legjobb esetben vele kaphatni remélt. „Istenemre, Jane," mondá az idősb testvérre is némi érdekkel tekintvén fel, „Eels bánni fogja, hogy már épen kihirdetik. Kegyed ötvenezer fonttal többet érhet még."

A testvérek e pillanatig nem gondoltak volt a pénzkérdésre, de Bullock Fred délelőtti kirándulásuk alatt oly kellemes vidoran bosszantotta őket azzal, hogy a mint a reggeli mulatságról ebédre haza kocsiztak, nem kis mértékben érezték magokat saját becsületökben emelkedni.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET.

Osborne ur elöveszi a családi bibliát.

Dobbin igy előkészitvén a leánytestvéreket, elsietett a Citybe az elvállalt szakmány hátralevő s legnehezebb részét elvégzendő. Annak képzete, hogy az öreg Osbornenal kellend szemközt állnia, idegeit nem kis mértékben izgatta fel, s nem egyszer gondolta, hogy talán jó lenne a fiatal hölgyekre hagyni a titok közlését, mit ők távozása után ugy sem tudnának sokáig megőrizni. De Györgynek megigérte volt, hogy hirt hoz a felől, miként fogadta az öreg Osborne a hirt. Tehát a Citybe ment az atyai ügyszobákhoz Themse utczában, hol egy levélkét küldött Mr. Osbornehoz egy félórai időt kérve beszélgetésre fia György ügyeit illetőleg. Dobbin küldöttje visszajött Mr. Osborne ügyszobájából az utóbbinak tiszteletével s azzal, hogy Osborne szerencsésnek érzendi magát, ha azonnal láthatja a kapitányt, ki ezzel csakugyan neki indult.

A kapitány, félig-meddig bünös titkot vallandó meg, s kinézéssel egy kellemetlen s viharos találkozásra, igen kedvetlen arczczal és szégyenlős léptekkel járult Osborne ügyszobáiba, s a mint keresztül ment a külső szobán, hol Mr. Chopper elnökölt, e könyvvivő részéről iró asztala mellől oly dévaj képpel üdvözöltetett, hogy az még jobban kihozta magatartásából. Mr. Chopper intett s bólintott s tollával gazdája ajtójára mutatott, és a legbosszantóbb jó kedvvel mondá: „Az urat épen legjobb kedvben találandja.“

Osborne felállott s barátságosan kezet rázott vele s mondá: „Hogy van ön, édes fiam.“ E szivességre György követe kétszeresen érezte bünsúlyát. Keze meredten feküdt az öreg ur markában. Dobbin érezte, hogy kisebbnagyobb mértékben ő volt az oka mindennek, mi történt. Ő vitte vissza Amáliához Györgyöt; ő buzditotta, ő mozditotta elő, ő járt közben e házasság létrehozására, melyet

most György atyja előtt felfedezendő vala : s ez őt szives mosollyal fogadá, megveregette vállát s öt „Dobbin, édes fiam"-nak szólitotta. Valóban a küldöttnek volt oka, hogy leeressze a fülét.

Osborne tökéletesen azt hitte, Dobbin fia megadását jelenteni jött. Chopper és főnöke épen akkor beszéltek volt a dologról, a mint Dobbin küldöttje megérkezett. Mindketten azt tartották, hogy György megadását jelentendi. Mindketten néhány nap óta vártak arra — és „Isten! milyen lakodalmat csapunk, Chopper," mondá Osborne ur könyvvivőjének, s ujjaival csattintott, és nagy zsebeiben csörgette a guinea-ket és shillingeket, a mint diadalos tekintettel pillantott le segédére.

Most is mindkét zsebében hasonló csörtetéssel s furfangos vidor képpel tekintet székéről Osborne Dobbinra, ki zavarodva s hallgatva ült vele szemközt. „Ugyan pimasz egy kapitány," gondolá az öreg Osborne, „csudálom, hogy György egy kissé több modosságra nem szoktatta."

Dobbin utoljára csak mégis bátorságot vett s elkezdte: „Sir, fontos ujságokat hozok önnek. Ma reggel a lovas testőrségnél voltam, s ott nem kételkednek, hogy ezredünk külföldre fog parancsoltatni s még a hét eltelte előtt Belgiomba induland. S tudja ön, Sir, hogy haza nem jövünk csata nélkül, melyben közülünk nem egy fogja ott hagyni a fogát."

Osborne komolyan tekintett. „Lelkemre, Sir, merem mondani, hogy az ezred megteendi kötelességét."

„A francziák erősök, Sir," folytatá Dobbin. „Nem kis idő telik bele, mig az orosz s osztrák seregek leérkezhetnek. Nekünk kell vivnunk az első csatát, s higyje meg, Boney tesz arról, hogy a csata kemény legyen."

„Hova czéloz ön ezzel," vága közbe Osborne nyugtalanul és mogorva képpel. „Reménylem egy brit sem fél egy ördögadta francziától."

„Én csak azt gondolom, hogy mielőtt elindulunk, te-

kintve, mily nagy s bizonyos koczkáztatásnak tétetik ki mindnyájunk élete — ha ön és György közt valami viszály forog fen, jó lenne, Sir — ha kezet szoritnának együtt: nem akarná ön? Ha valami baj érné, ugy gondolom, örökké bánná ön, hogy nem váltak meg szeretetben." Ezt mondván Dobbin kiveresült, s érezte s megvallotta magában, hogy áruló. Ha ő nincs, azon szakadás talán soha meg nem történik. Miért ne lett volna elhalaszthaó György házassága. Mi sürgette azt annyira. Érezte, hogy György meg nem hal vala bele, ha Amáliától megválik. Bármily csapás lesz vala Amáliára Györgyöt elveszteni, talán mégis felüdült volna belőle. Az ő tanácsa hozta létre e házasságot s mindazt, mi ebből következendő vala. S miért? mert ő annyira szerette a leányt, hogy ki nem állhatta boldogtalannak látni öt: vagy azért, mivel saját szenvedéseit elhordozhatlanoknak érezte, mig a dolog függöben volt, sietett annyira azokat egy csapással tenni semmivé — valamint az ember sietteti a temetést a halálozás után, vagy ha attól, kit szeret, meg kell válnia, nincs nyugta addig, mig a búcsuvételen tul nem esett.

„Vilmos, ön derék ficzkó," mondá Osborne szelidebb hangon; „igaz, hogy nekem s Györgynek nem kell haragban válnunk meg. Nézzen ide. Én annyit tettem érette, a mennyit csak atya tehet. Ő bizonyára kapott három annyi pénzt tőlem, mint ön az atyjától. De én nem akarok kérkedni ezzel. Nem akarom előmondani, mennyire fáradtam, izzadtam érette, kifejtve minden tehetségemet s erélyemet. Kérdje Choppertől. Kérdje meg tőle magától. Kérdje meg az egész Citytől. S lássa, egy házasságot ajánlok neki, melyre az egész országban minden uri ember büszke lenne — ez az egyetlen dolog, mire életemben kértem — s megtagadja. Nincs-e igazam? É n okoztam-e a viszályt? Én csak javát akarom, melyért, a mióta született, ugy fáradok, mint egy rab. Senkisem mondhatja, hogy én önző vagyok. Jöjön vissza. Itt a kezem. Én elfelejtek s megbocsátok mindent. Most már nem lehet szó

a házasodásról. Hanem csinálja ki a dolgot Miss Swartzczal s legyen meg a házasság majd, ha haza jö, mint ezredes; mert ezredesnek kell lennie, Istenemre, azzá kell lennie, ha azt pénzzel kivihetni. Örvendek, hogy ön reá birta öt. Tudom, hogy ön tette azt Dobbin. Eddigelö is nem egyszer huzta ki öt sárból. Jöjön ö haza. Én nem leszek iránta kemény. Jöjenek ketten még ma Russel-squarebe ebédre. A ház a régi, az óra is az eddigi. Lesz egy darab jó vad, és semmi kérdezösködés."

Ez a dicséret s bizalom keservesen fájitá Dobbin szivét. Minél tovább folyt a beszélgetés e hangon, annál bünösebbnek érezte magát. „Sir," mondá, „félek, ön csalódik. S tudom is hogy csalódik. György sokkal nemesebb gondolkodásu férfi, hogysem pénzért házasodnék. Ha ön azzal fenyegeti, hogy engedetlensége esetére kitagadja, azzal csak ellenállásra ingerli öt."

„A manóba, ember, csak nem nevezi fenyegetésnek, mikor évi nyolcz-tiz ezer font jövedelemmel kinálom?" mondá Mr. Osborne még mindig átkozott jó kedvvel. „Lánczhordtát! ha Miss Swartznak kellek, én embere leszek. Kevésbbé-többé ha fekete-e, arra nem nézek." S az öreg ur furfangosan vigyorgott, s nyersen felkaczagott.

„Sir, ön feledi Osborne kapitány korábbi elkötelezteté-sét," mondá a követ komolyan.

„Minö elkötelezetés? Mi az ördögöt beszél ön? Reménylem," folytatá csudálkozva s haragra gyulva, a mint e gondolat felvillant agyában, „reménylem, nem gondolja, hogy olyan elkárhozott bolond volna s most a vén csaló bukott leánya után járna? Csak nem azért jött ön ide, hogy elhitesse velem, miszerint ö ezt akarná nöül venni? Ezt nöül venni, derék lenne! Az én fiam s örökösöm az utczaszemétröl szedje fel egy koldus leányát? Vigye az ördög, ha azt teszi, vegyen sepröt a kezébe és seperjen utczát. Emlékszem most, hogy a leány mindig a nyakába

akasztotta magát s szerelmes pillantásaival halászta, s hiszem, hogy a vén gazember apja lovagolta fel arra."

„Mr. Sedley önnek igen jó barátja volt, Sir," szóla közbe Dobbin, szinte örvendve, hogy maga is haragba jő „Volt idő, mikor ön nem nevezte őt zsivány- és csalónak. A viszony az ön müve volt. Györgynek nincs joga könnyelmü játékot üzni . . ."

„Könnyelmü játékot!" orditá az öreg Osborne. „Könnyelmü játékot. Ej, a manóba, épen ezen szavakkal élt az én uri emberem is, csütörtökön lesz két hete, mikor olyan előkelőnek tette magát s atyjának, ki nemzette, a brit hadseregről beszélt. Mi az ördög, ön lovagolta volt fel, — ön? Köszönöm, kapitány. Ön akar koldust hozni a családomba. Köszönöm, kapitány. Nőül venni őt, igazán — he, he! mire? Jót állok, a nélkül is könnyen megkapná."

„Sir," mondá Dobbin leplezetlen haragban lobbanva fel, „senki se gyalázza előttem e hölgyet, s ön legkevésbbé."

„Oh, ön ki akar hivni engem, ki? Várjon, csengetek pisztolyokért. György urfi küldi önt, hogy atyját meggyalázza, ő ugy-e?" mondá Osborne a csengetyüzsinort rángatva.

„Osborne ur," mondá Dobbin reszkető hangon, „ön gyalázza a világon a legjobb teremtést. Önnek leginkább kellene kimélnie őt, mert ő az ön fiának neje." S ezzel érezve, hogy többet nem mondhatna, eltávozott, mialatt Osborne hátrarogyott székébe s vadul tekintett utána. Egy legény ment be a csengetésre; s a kapitány alig volt künn a házból, hajdan fönt szaladt utána Chopper a könyvvivő.

„Az Istenért, mi dolog?" mondá Mr. Chopper megragadva a kapitányt kabátja szárnyánál fogva, „az ur magán kivül van. Mit tett György ur?"

„Nőül vette Miss Sedleyt ezelőtt öt nappal," viszonzá Dobbin. „Én voltam násznagya, Mr. Chopper, ön pedig viselje magát ugy, mint barátja.

Az öreg könyvvivő fejét rázta. „Kapitány, ha ezt az ujságot hozta, ez ugyan rosz. Az ur azt neki soha meg nem bocsátja.

Dobbin megkérte Choppert, hogy adja hirül a továbbiakat a vendégfogadóban, hol szállva volt, s rosz kedvben fordult nyugotra, nagy mértékben nyugtalankodva mind a mult, mind a jövő miatt.

A mint a Russel-sqarei család azon estve ebédre egybegyült, a családatyát szokott helyén találta ülve; de oly komor képpel, melynek láttára mindig mindenki ottan elnémult. A hölgyek s Mr. Bullock, ki velek ebédelt, érezték, hogy a hir már közöltetett vele. Mogorva pillantásai annyira hatottak ugyan Mr. Bullockra, hogy hallgatva s csendesen ült; más részről azonban rendkivül bárátságos és figyelemmel teljes volt Mária iránt, kinek oldala mellett ült, hasonlóképen testvére iránt, ki az asztalfőn ült. Következőleg Miss Wirt egyedül ült az asztal egyik felén, mivel közte s Osborne Johanna kisasszony közt egy szék üres volt. Ez volt György helye, s mindig teritettek számára, a kóborlónak hazajövetelét várva. Az evés alatt semmi sem történt, mi az ebéd csendét félbeszakaszthatta, kivéve Frigyes ur halk bizalmas susogásait s az ezüst nemü és porczellán koczogását. A cselédek sompolyogva jártak-keltek teendőik elvégzésében. A kinyujtoztatott holttesthez állitott őrök nem nézhetnének ki komorabbul, mint Mr. Osborne cselédei. A vadat, melyre az öreg ur Dobbint meghivá, tökéletes hallgatás közben szelte fel; de a mit maga elébe vett ki, azt elvitték elöle ugy, hogy alig izlelte volt meg, sokat ivott s a kulcsárnak ugyancsak szorgalmasan kellett megtöltenie poharát.

Végre — az ebédnek épen vége volt — szemei, melyek egy ideig mindenkit meredten szemléltek, György teritékére meredtek. Bal kezével reá mutatott. Leányai reá néztek, s vagy nem értették vagy nem akarták érteni a jelt; elcinte a cselédek sem értették.

„Vigyétek el a teritéket," mondá végre káromkodva

kelvén fel székéről — s azzal székét hátrataszitván, szobájába ment.

Mr. Osborne ebédlője megett volt azon szoba, melyet a háznál irószobájának neveztek, s egyes egyedül a házi urnak volt fentartva. Ide vonult vissza Osborne ur vasárnap délelőttekként, ha nem akart templomba menni; itt töltötte reggelét karmazsinbőr-karszékében ülve s ujságát olvasva. Egy pár üveges könyvszekrény volt ott, erős aranyos kötésbe foglalt komoly munkákkal: Az „Annual Register," a „Gentleman's Magazine," „Blair prédikáczioi," „Hume," és „Smollet." Esztendőről esztendőre soha egyet le nem vett e könyvek közül polczáról; de a családnak egy tagja sem mert volna a világért valamelyik könyvhez nyulni, kivévén ha vasárnap nem volt nagy ebéd; akkor a nagy veres kötésü biblia s az imakönyv levétetett a szegletből, hol a pairek könyvének egy példánya mellett külön állott, s miután a cselédséget az ebédlőbe felcsengették, Osborne családjának felolvasta az imát harsány, éles, vontatott hangján. Az egész háztól soha senki akár gyermek, akár cseléd, be nem lépett e szobába bizonyos rettegés nélkül. Itt vizsgálta meg a gazdasszony számadásait, itt nézte át a kulcsár pinczekönyvét. Innen a csinos kaviccsal kirakott udvaron át beláthatta az istálló hátulsó kijárását, hová egyik csengetyüje is szólott, s ezen udvarba kellett kilépnie a kocsisnak a hátulsó épületből, mint egy tömlöczbe, s Osborne az iró szoba ablakából szidta össze. Egy évben négyszer lépett e szobába Miss Wirt béréért, s a leányok évnegyedi tüpénzökért. György gyermekkorában sokszor kapott korbácsot a szobában, mikor is anyja busan ült le a grádicsra s hallgatta a korbácsütéseket. A gyermek nem igen szokott volt rikoltani e büntetés alatt; a szegény asszony aztán titokban czirogatta s csókolgatta őt, s adott neki pénzt, hogy jó kedvet csináljon neki, mikorra kimegy hazulról.

A kandalló felett egy családi kép volt, mely Mrs. Osborne halála után hozatott ide át az első szobából, —

György egy kis lovon ült, az idősbik leánytestvér egy virágbokrétát nyujtott fel neki; az ifjabbikat anyja vezette; mindenik piros arczu volt széles piros szájjal, s egymásra a köteles családi arczkép-modorban vigyorogtak. Az anya most sirban nyugodott, régóta elfeledve, — a fiunak s a leányoknak száz különböző külön érdekeik voltak, s bár még mindnyájan a családhoz tartoztak, szertelenül el voltak idegenedve egymástól. Több év mulva, mikor az ábrázolt személyek felnőttek, mily keserü satyra fekszik az ilyen pöffeszkedő családi arczképekben érzelgő bohóságukkal és mosolygó hazudságaikkal és annyira öntudatos és annyira elégült ártatlanságukkal. Osborne nagy ünnepi képe, melyen nagy ezüst kalamárisa s karosszéke is látható volt, az ebédlőben foglalta el a családi képnek megürült helyét.

Az öreg Osborne tehát irószobájába vonult vissza, a visszamaradt kis társaság nagy megkönnyebbedésére. Miután a cselédek kivonultak, egy ideig ugyan folyékonyan, de hallkal kezdtek beszélgetni; aztán csendesen felmentek a grádicson s Mr. Bullock sompolygó léptekkel kisérte fel őket ropogó czipőiben. Nem volt bátorsága egyedül borozni, oly közel a rettentő öreg urhoz az irószobában.

Azután hogy beestelledett egy óra teltével, a kulcsár hivatlanul viaszgyertyákat s theát vitt be. A házi ur karosszékében ült, mintha ujságot olvasott volna, s miután a cseléd letévén melléje az asztalra a gyertyákat s a theát, visszavonult, Mr. Osborne felállott s bezárta az ajtót utána. Most már senki sem értette félre a dolgot; az egész ház tudta, hogy valami nagy catastropha van készülőben, mely valószinüleg György urfit sujtandja.

A nagy fényes mahagoni iróasztalban volt az öreg urnak egy fiokja, melyben kizárólag a fiát illető papirokat tartotta. Itt tartott minden oklevelet, mely kis kora óta reá vonatkozott; itt voltak jutalom-irás példányai, rajzkönyvei, mind György keze irását s a mesterét feltünte-

tők; ott voltak első levelei kövér betükkel irva, melyekben atyját szivéből üdvözli s lepényre valót kér. Édes keresztapja Mr. Sedley nem egyszer emlittetik meg azokban. Szitkok lebegtek az öreg Osborne elkékült ajkain, és szörnyü gyülölség s bosszuság dult-fult szivében, a mint e papirokat áttekintve nevére bukkant. Mind meg voltak jegyezve, számozva és veres zsinórral áthuzva. Volt: „György 5 sh. kér. April 23. 18 —; felelet april 26. 18 —;“ vagy: „György kis lóért ir, oct. 13.“ — stb. Más nyalábban voltak: „Dr. S. számlái.“ — „G. szabó számlái s kiállitási költségei, reám utalva ifj. Osborne Gy. által,“ stb. — levelei Nyugotindiából, — ügynöke levelei, ujságlapok, melyekben kinevezése s előléptetése volt közzétéve: ott volt egy ostor, mint gyermekkorában viselt, s egy papirkában egy emlék egy fürttel hajából, mit anyja szokott volt viselni.

A szerencsétlen öreg több órát töltött ezen emlékiratok átforgatásában s azok feletti merengésben. Mind ott volt: minden legédesebb hiusága, dicsvágya, reménye. Mily büszke vala e fiura! A legszebb fiu volt, kit csak látni lehete. Mindenki azt mondá, ugy néz ki, mint egy nemes ember fia. Egy királyi herczegnőnek szemébe tünt ő, s megcsókolta őt, s nevét kérdezte volt a Kew-királyi kertben. Ki tudna a citybeliek közül ilyet felmutatni? Neveltethette volna jobban egy herczeg? A mit pénzen lehetett szerezni, mindent birt fia. A vizsgálatok napjain négylovas hintóban uj ruháju legényekkel ment le az iskolába, hol György tanult, s uj shillingeket szórt az iskolás gyerekeknek; mikor Györggyel az ezredi depôthoz ment, mielőtt fia Canadába vitorlázandó, hajóra ült, olyan edébet adott a katonatiszteknek, mely York herczeghez méltó lett volna. Hagyott-e fizetetlen váltót, mit György bocsátott reá. Mind ott voltak azok — kifizetve szó nélkül. Sok tábornok a hadseregből nem lovagolt olyan lovakon, mint ő! Maga előtt látta állani fiát, mint száz különböző alkalomról emlékezett reá, — ebéd után, midőn büszkén, mint

egy lord, járult atyjához az asztalfön, s kiitta mellette poharát, — a mint Brightonben kis lován lovagolt, átugratott a sövényen s lépést tartott a vadásszal, — a mint a kormányzó herczegnek az udvarnál bemutattatott s az egész St. James-palota nem birt derekabb ficzkót felmutatni. S mindennek — mi volt a vége! Nőül venni egy bukottnak leányát, s gunyt üzni a kötelességből s szerencséből! Mily megalázatás és düh: mily emésztő méreg, kijátszott dicsvágy s szeretet kínjai; mily sebei a sértett hiuságnak, sőt gyöngédségnek, miket e vén világfinak kelle most e miatt szenvedni!

Miután György atyja mindezen papirokat átvizsgálta s egyik s másik felett a legkeserübb vigasztalan búval merengett, mellyel nyomorban sinlők szoktak boldogabb mult időkre visszaemlékezni — azokat egyetemben kiszedte a fiokból, melyben oly sokáig tartotta, s egy kis iró szekrénybe tette, melyet körülkötözött és pecsétnyomójával lepecsételt. Aztán kinyitotta a könyvtartót s elővette a nagy veres bibliát, melyet fenebb emlitettünk — pompás könyv volt az, melybe ritkán néztek bele s egészen aranytól fénylett. A könyv homlokzata Izsáknak feláldoztatását Abrahám által ábrázolta. Szokás szerint a családi biblia első üres lapjára jegyezte volt fel kereskedőszerü kezeirásával házasságának s neje halálának napját, s gyermekei születésnapjait s keresztneveit. Először jött Johanna, aztán Sedley-Osborne György, aztán Mária Franciska, s mindeniknek keresztelési napja. Egy tollat vett s gondosan kitörölte a lapon György nevét, s mikor a lap ujra egészen száraz volt, visszatette a könyvet helyére, honnan levette volt. Aztán kivett egy oklevelet egy más fiokból, hol a maga okiratait tartotta, s azt elolvasván, összegyurta s meggyujtatta az egyik gyertyánál s nézte, mig a kandallóban egészen hamuvá égett. Az végrendelete volt: melyet elégetvén, leült, egy levelet irt, egy legényt csengetett elő, kinek parancsot adott reggelre annak kézbesitése végett. Már reggel volt: mikor lefeküdt, az

egész házban világos volt a napfénytől, s a madarak a Russel-square-i zöld lombok közt énekeltek.

Dobbin szorongva ohajtván az egész Osborne családot s minden tőle függőket jó kedvben tartani s Györgynek viszontagsága idején annyi barátot igyekezvén szerezni, mennyit csak lehete, ismerve továbbá, mily hatással van az ember kedélyére a jó ebéd s jó bor, — mihelyt visszaért vendéglőjébe, azonnal egy legbarátságosabb meghivást irt Chopper Tamás Esquirenek, melyben ezen uri embert felkérte ebédelne másnap vele a Slaughters' vendéglőben. A levélke még a Cityben találta Choppert, s a rögtön adott válasz ugy hangzott, hogy: „Mr. Chopper tiszteletteljesen üdvözli Dobbin kapitányt s lesz oly bátor és szerencsés, és tisztelkedni fog D. kapitánynak." A meghivás s a válasz fogalmazata megmutattatott Mrs. Choppernek s a leányoknak, a mint azon estve haza ment Somers' Townba, s a család theázás alatt nagy-örvendve beszélt katonatisztekről s a West-End-i emberekről. S miután a leányok lenyugodtak, Mr. és Mrs. Chopper az Osborne házában történt fontos eseményekről kezde beszélgetni. A könyvvivő sohasem látá főnökét oly felindultnak. A mint Dobbin kapitány távozása után bement, Mr. Osbornet elkékülve s majdnem elájulva találta: bizonyos volt benne, hogy valami irtoztató perpatvar volt Mr. O. s az ifju kapitány közt. Aztán meghagyást kapott arra, hogy a könyvekből irja ki mind a György kapitánynak az utolsó három év alatt kiszolgáltatott összegeket. „Igazán, szép pénzt kapott," mondá a könyvvivő, s öreg és ifju urát még jobban becsülte, hogy olyan bőkezüleg szárnyra tudták ereszteni a guinea-ket. A perpatvarnak Miss Sedley körül kellett forogni. Mrs. Chopper fogadta s kijelentette, hogy nagyon sajnálja a szegény fiatal hölgyet, miután oly szép fiatal embert vesztett el, minő a kapitány. Mr. Chopper azonban nem igen sokat adott egy olyan szerencsétlen nyerészkedő leányára, ki csak olyan hitvány osztalékot volt képes fizetni. Ő Osborne házát a Cityben

mindeniknél többre becsülte : s reményletle és ohajtotta, hogy György kapitány nemes ur leányát vegye nőül. Ez éjjel a könyvvivő sokkal jobban aludt, mint főnöke, s gyermekeit megölelgetvén a reggeli után, mit legjobb étvággyal költött el (ámbár életpohara csak barna czukorral volt édesitve) legszebb vasárnapi öltözetében, mellfodros inggel, indult dologra, megigérvén bámuló nejének, hogy Dobbin portoi borához estve nem fog igen keményen hozzá látni.

Mr. Osborne arcza, a mint szokott idejére a Citybe érkezett, emberei előtt, kik mindig figyeltek kifejezésére (volt is okuk reá), különösen sápadt- s dultnak tetszett. Pontban tizenkét órakor Mr. Higgs (Higgs és Blatherwick sollicitor-háztól), a mint meg volt rendelve, megérkezett s bevezettetett az ur belső szobájába, hol egy óránál tovább maradt benn. Egy óra körül Mr. Chopper egy levélkét kapott, melyet Dobbin kapitány legénye hoza át, s melybe valami volt rekesztve Mr. Osborne számára, mit a segéd bevitt s átadott. Rövid idő mulva Mr. Choppert s Mr. Birchet a második segédet behivták egy okiratnak tanuképeni aláirására. „Uj végrendeletet tettem," mondá Osborne, mire azt a két uri ember aláirta. Semmi beszéd nem folyt. Mr. Higgs szörnyü komolyan nézett ki, a mint a külső szobákba jött s Mr. Choppernek merön szeme közé nézett : de semmi nyilatkozat nem történt. Megjegyezték mindnyájon, hogy Mr. Osborne egész nap különösen nyugodt s szelid volt, mindazoknak meglepetésére, kik zord magatartásából roszat jóslának. Egész nap senkit össze nem szidott s egyszer sem hallották káromkodni. Az irószobát korán odahagyta, s mielőtt elment, még egyszer behivta a könyvvivőt, s elébb általános utasitásokat adván neki, látszólag némi habozással s kedve ellen kérdezte tőle, nem tudja, a városban van-e Dobbin kapitány?

Chopper azt felelte, hogy ugy hiszi, a városban van. Pedig mindkettőjök tökéletesen jól tudta.

Osborne egy Dobbinhez intézett levelet vett elő, s a

segédnek kezébe adva, felkérte őt, szolgáltassa azt személyesen Dobbin kezébe. „S most, Chopper," mondá kalapját véve s különösen tekintve, „lelkem könnyebb lesz." Pontban a mint kettőt ütött az óra (világosan összebeszélés következtében) beszólott Mr. Bullock, s ő és Mr. Osborne elsétált együtt.

A —dik ezred parancsnoka, melynél Dobbin s Osborne százada volt, egy vén tábornok s már rég óta sokkal öregebb s gyengébb volt, hogysem a parancsnokságot vihette volna; annyiban azonban mindig némi érdekkel viseltetett az ezred iránt, melynek névszerinti feje volt, hogy többeket a fiatalabb tisztek közül meghitt asztalához, mely neme a vendégszeretetnek mostanság, ugy hiszem, nem igen fordul elő mai tagtársai közt. Dobbin kapitány az öreg tábornoknak különös kedvencze volt. Dobbin jártas volt szaka irodalmában s Nagy Fridrikről s a császárnő-királynőről s háboruikról szintolyan jól tudott beszélni, mint maga az öreg tábornok, ki jelenkori győzedelmek iránt közönyös volt, s kinek szive az ötvenévvel azelőtt élt hadvezérekhez tapadt. A tábornok reggelire hivatta Dobbint az nap, mikor Mr. Osborne megmásitotta végrendeletét, s kedvenczének néhány nappal korábban tudtul adta azt, mit mindnyájan vártak, tudniillik, az indulási parancsot Belgiomba; hogy a parancs, miszerint az ezred készen tartsa magat, egy pár nap alatt ki fog adatni, s mihelyt készen fognak állani a szállitó hajók, utnak induland, mielőtt a hét eltelnék. Az ujonczok beérkeztek, mialatt az ezred Chatamben állomásozott, s a tábornok remélte, hogy azon ezred, mely segitett egykor megverni Malcolmot Canadában s megszalasztani Mr. Washingtont Long-Islandben, méltónak tanusitandja magát történeti hiréhez Németalföld sokat taposott csatamezőin. „Igy hát édes barátom, ha valami affaire-je van itt," mondá az öreg tábornok, egy szippantást véve reszketö öreg fejér kezével s aztán robe de chambrejének azon tájára mutatván, hol alatta még gyengén do-

bogott szive, „ha valami Phyllise van, kit meg kell vigasztalnia, vagy az atyustól vagy a mamától búcsut kell vennie, ajánlom, végezze dolgát minél elébb.“ Ezzel a tábornok ifju barátjának oda nyujtotta egyik ujját, s felporozott s czopfos fejével jóakarólag bólintott, mire Dobbin eltávozott.

Dobbin szörnyen komoly lett ezen ujságra, s a mi jó barátainkra gondolt Brightonben, és aztán megszégyenlette magát, hogy Amália mindig első volt gondolatában (valóban mindenkit megelőzve: atyát, anyát, testvéreket s kötelességet, — mindig, ha sétált, ha aludt, egész nap), s visszaérvén vendégfogadójába egy rövid levélkét küldött Mr. Osbornehoz, hirül adva neki a kapott értesitést, s remélve, hogy az többet fog tenni Györgynek atyjávali kiengesztelésére.

E levélke nem kis mértékben nyugtalanitotta az érdemes könyvvivőt. Egy hozzá intézett levélkébe volt zárva, s a mint kinyitotta, reszketett, hogy talán visszamondatik az ebéd, melyre számita. Keble rendkivül megkönnyebbült, a mint ugy találta, hogy a boritékon csak emlékeztetés állott hozzá. („Várom önt fél ötre,“ irta Dobbin kapitány). Ő valóban rendkivüli érdekkel viseltetett főnöke családja iránt; de, que voulez vous? egy nagy ebéd, melyre meg volt hiva, közelebbről vonatkozott reá, mint akárminő halandó ügye.

Dobbin fel volt hatalmazva a tábornoktól nyert értesités közlésére azon tisztekkel, kikkel jártában ne talán találkozik; ahoz képest tehát tudatta azt Stubble zászlótartóval, kit ügynökénél talált, s ki — oly nagy volt katonai tüze — azonnal elsietett a kardcsinálóhoz uj kard vásárlására. Itt a fiatal ficzkó—ki, bár csak tizenhét éves és csak öt láb s öt hüvelyknyi magas és természeténél fogva már gyenge testalkatu volt, melyet a vizes pálinka idő elötti élvezete még jobban megronta, tagadhatlan vitézséggel s oroszlánszivvel birt — ugy elméregette, próbálgatta, hajto-

gatta és himbáltatta a fegyvereket, mintha szörnyü pusztitást akart volna véghez vinni a francziák közt.

Mr. Stubble, mint magassága- s véznaságából is gyanithatni, a gyalogságnál szolgált. Spooney zászlótartó ellenben egy magas növésü ficzkó volt és (Dobbin kapitánynak) gránátos századához tartozott; egy uj medvebörcsákót próbált fel, mely alul még vadabbul szikráztak szemei.

A két ficzkó aztán a Slaughters-be ment; egy pompás ebédet rendeltek meg, leültek levelet irni aggódó édes szülőikhez — e levelek teli voltak szeretettel, szivességgel, vitézséggel s rosz helyesirással. Ah! ez időben sok sziv dobogott szorongón Angliában, és sok háznál folyt az anyák könnye és emelkedett éghez imájok!

Látva hogy a fiatal Stubble a Slaughters' kávéházi egyik asztalon irással foglalkozik s a könnyek orráról lepereg-nek a papirra (mert szegényke mamájára gondolt, kit talán nem is látand többé viszont), Dobbin, ki maga is levelet akara irni Osbornehoz, felhagyott azzal s ujra bezárta iró asztalát. „Minek irnék?" mondá. „Legyen még n e k i egy boldog éje. Holnap reggel korán meglátogatom szüléimet s magam lerándulok holnap Brigthonbe." Oda járult a fiatal Stubblehez, vállára tette nagy kezét, s lelket öntött bele és mondta neki, hogy ha lemond a vizes pálinkáról, jó katona lesz, valaminthogy mindig jó szivü s uri ficzkó volt. A fiatal Stubble szemei örömtől ragyogtak fel, mert Dobbin az ezredben nagy tiszteletben állott, mint legjobb s legügyesebb tiszt.

„Köszönöm, Dobbin," mondá keze fejével dörgölve szemeit. „Épen most irám anyámnak, hogy azt teendem. Oh, Sir, ő oly á t k o z o t t u l jó hozzám." S a vízkut ujra müködésbe jött s nem vagyok bizonyos benne, valljon a lágyszivü kapitány szemei is nem csillogtak-e könnytől.

A két zászlótartó, a kapitány és Mr. Chopper együtt ebédelt. Chopper áthozta Osborne levelét, melyben ez tiszteletét kifejezvén kérte a kapitányt, lenne szives a

belezárt levelet Osborne György kapitány kezébe juttatni. Chopper nem tudott a dologról többet; leirta, az igaz, Mr. Osborne kinézését, s találkozását ügyvédével, csudálkozott, hogy főnöke nem szidott össze senkit, s kivált, midőn a pohár körüljárt, különbféle gyanitások- és fejtegetésekbe bocsátkozott, melyek minden pohárral határozatlanabbakká váltak s utoljára egészen érthetetlenekké lettek. Késő idő volt, mikor a kapitány egy bérkocsiba emelte vendégét, ki egy kissé el volt ázva s esküdött, hogy a kip — kep — kapitánynak örökre barátja leend.

Tudjuk, hogy a mint Dobbin kapitány elbúcsuzott Miss Osbornetól, engedelmet kért további látogatásra, s a szüz őt másnap néhány óráig várta, mikor is, ha Dobbin azon kérdést intézendé hozzá, melyre kész vala felelni, talán öcse barátjául jelentette volna ki magát s György és atyja közt talán kiengesztelés lett volna eszközölhető. De hiában várakozott otthonn, a kapitány nem jött. Dolgai voltak, meg kellett látogatnia s vigasztalnia szüléit s még az nap elég korán helyet foglalni a gyorskocsiban s lerándulni Brighton-i barátjaihoz. A nap folytán Miss Osborne hallotta, a mint atyja parancsot adott ki, nehogy beeresszék többé a házba azt az ármányos gazember Dobbint, és igy minden addig netalán titkon táplált reményeinek egyszerre vége szakadt. Eztve eljött Bullock Frigyes ur és különösen érzésteljes volt Mária és figyelemteljes a busongó öreg ur iránt. Mert ámbár azt mondá az öreg ur, hogy lelke megkönnyebbedett, mindamellett ugy látszott, hogy az eszközök, miket e czélra használt, nem igen voltak sikerrel, s a mult két nap eseményei tetemesen megrongálák egész valóját.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

Melyben a főszemélyek mind jónak látják Brightont elhagyni.

Midőn Dobbint a hölgyekhez vezették, igen vidám kedélyü és beszédes lett, mi azt mutatja, hogy e fiatal tiszt

napról napra nagyobb képmutató tudott lenni. Először is saját érzelmeit igyekezett elrejteni, a mint Amáliát uj helyzetében látá, s másodszor aggodalmát álarczozta el azon hatás felett, mit az általa közlött rosz hireknek, véleménye szerint, Amália kedélyére tenni kellett.

„Én azt hiszem, György," mondá Dobbin, hogy a franczia császár legfölebb három hét alatt meg fog bennünket támadni egész hadi erejével, s ugy megtánczoltatja a herczeget, hogy a félsziget csak gyerekjátéknak fog a mellett tetszeni. Azonban ezt nincs miért nődnek megmondani. Meglehet hogy elvégre még csatába sem vegyülünk, s belgiomi küldetésünk nem leend egyéb egy puszta katonai foglalásnál. Sokan osztják e véleményt, s Brüsszel teli van előkelő vendégekkel." S e szerint elhatároztatott, hogy az angol hadseregnek Belgiombani hivatását ez ártatlan szinben terjesszék Amália elébe.

Miután ezt ilyképen elhatározták, a kétszinü Dobbin egész vidámon köszönté Mrs. Osbornet, s uj helyzetét illetőleg néhány bókot igyekezett neki mondani (a bókok meg kell vallani, elég ügyetlenül voltak alkalmazva) s azután elkezdett beszélni Brightonról, a tengeri levegőről, a hely mulatságai- és kellemeiről, az utvonal szépségei-, a gyorskocsi czélszerüsége-, s a lovakról, — még pedig oly modorban, mely Amália előtt teljesen érthetetlen, — Rebekára nézve pedig, ki szemmel tartá a kapitányt, mint minden közelében levőt, igen mulatságos volt.

A kis Amáliának, meg kell vallani, nem igen volt valami magas fogalma férje barátja, Dobbin kapitányról. Hangja susogó volt, képe kellemetlen, szemeit folyvást lesütve hordozá, s e mellett kiválolag ügyetlen és nehézkes modoru volt. Amália eltürte őt azon ragaszkodásért, melyet férje iránt mutatott (ebben egyébiránt igen kevés érdeme volt) s Györgyöt igen nagylelkü- és jó szivünek tartotta, hogy Dobbin iránt barátságot mutat. György gyakran utánozta neje előtt Dobbin hangját s ferde modorát, noha, megvallva az igazat, barátja jó tulajdonairól

mindig igen magas véleménnyel nyilatkozott. Szerencsés napjaiban, midőn őt még nem ismerte oly jól mint most, kevésbe vette Amália a becsületes Vilmost, ki igen jól tudta mint vélekedik felőle Amália, s abban egész alázattal megnyugodott. Eljövende egykor az idő, midőn Amália őt jobban megismerendé, megváltoztatva iránta véleményét — azonban ez idő még messze volt.

Mi Rebekát illeti, ő tudta Dobbin kapitány titkát, még mielőtt az két órát lett volna a hölgyek körében. Rebeka nem szivelte a kapitányt, s titkon tartott tőle, s a kapitány sem igen volt nagy elöszeretettel iránta. Ő oly becsületes volt, hogy Rebeka mesterkedései sikeretlenek maradtak nála, s folyvást bizonyos ösztönszerü idegenkedéssel járult hozzá. S miután Rebeka épen nem állt oly magasan neme felett, hogy a féltékenységen tultehette volna magát, e szerint Dobbint, mint Amália imádóját, annyival inkább gyülölte. Mindemellett igen nagy becsülést s szivességet mutatott iránta. Osborne barátja! az ő kedves jóltevői barátja! Esküdött hogy mindig őszintén fogja őt szeretni; emlékszik még reá a Vauxhall-i estélyből, mint pajzánul mondá Amáliának, s kissé mulatta magát rajta, midőn a két hölgy az ebédhez ujra öltözni eltávozott. Crawley Rawdon nem sok figyelmet forditott Dobbinra, miután csak jószivü együgyünek, s nem valami kitünő miveltségü polgári származásunak tartotta őt. József sok méltósággal szokta őt pártfogolni.

Midőn György és Dobbin magokra voltak ez utóbbi szobájában, a hová György utána ment, elővette Dobbin szekrényéből azon levelet, melyet ő az idősb Osborne ur megbizásából barátjának volt átadandó. „Nem atyám irása," mondá György, kissé nyugtalan tekintettel; s nem is volt az öreg ur irása. A levelet Osborne ur ügynöke irta, s tartalma ez vala:

Bedford-Row, május 7. 1815.

Uram!

Megvagyok bizva Osborne ur által, hogy tudassam

önnel, miszerint ő megmarad azon határozatánál, melyet ezelőtt tudatott önnel, s hogy továbbá azon házasság következtében, melyet önnek kötni tetszett, Osborne ur megszünt önt ezentul családjához tartozónak tekinteni. E határozat a legvégső, s visszavonhatlan.

Mindamellett hogy a költségek, melyek kiskorusága alatt önre tétettek, s a váltók, melyeket ön az utóbbi időkben Osborne ur nevére oly nagy számmal bocsátott ki, jóval meghaladják azon összeget, melyet ön mint hagyományt jogosan követelhet (t. i. anyai vagyona harmad részét, mely halálakor önre, valamint Miss Osborne Jane és Miss Osborne Mária testvéreire szállott), mindamellett utasitva vagyok Osborne ur által, tudatni önnel, hogy ő az ön vagyonából semmit sem követel, s hogy két ezer fontnyi összeg (mint hat ezer fontból önt illető harmadrész) vagy önnek, vagy meghatalmazottjának általam kiszolgáltathatik; maradok alázatos szolgája

Higgs S.

U. I. Osborne ur utasit, hogy tudassam önnel, miszerint ő levelet, követséget, egy vagy más tárgyróli tudósitást, semmi szin alatt nem fog öntől elfogadni."

„Szépen elintézted a dolgot," mondá György, szilaj pillantást vetve Dobbinra. „Nézd ezt Dobbin," s oda dobá ez utóbbinak az atyai levelet. „Koldus lettem, Jupiterre! még pedig átkozott érzelgőségem következtében. Miért is nem tudtunk még várni? Egy golyó megölhet a csatában, s akkor mi köszönete lesz benne Emminek, ha egy koldus özvegyeül marad. Te vagy az oka mindennek. Nem tudtál nyugodni mig meg nem házasodtam s tönkre nem jutottam? Mi az ördögöt kezdjek két ezer fonttal? Ez nekem két évre sem elég. Mióta itt vagyok, csak kártyán és tekén nyert Crawley tőlem száz negyven fontot. Valóban igen jól tudod mások dolgát elintézni."

„Nem lehet tagadni hogy a helyzet nyomasztó," felelt Dobbin, miután halvány arczczal átolvasta a levelet, „s mint mondod, egy részben én vagyok az oka. Azonban

vannak mások, kik örömest cserélnének veled," folytatá keserü mosollyal. „Mit gondolsz, hány kapitány rendelkezhetik az ezredben kétezer fonttal. Neked, mig atyád kiengesztelödik, havi fizetésedből kell élned, s akkor, ha meghalsz, nödnek száz fontnyi évi jövedelmet hagyhatsz."

„Felteheted-e, hogy egy magam forma ember megélhessen fizetéséből s száz fontnyi évi jövedelemből?" kiáltott fel György nagy haraggal. „Bolondnak kell lenned, hogy igy beszélsz, Dobbin. Hogy az ördögbe tarthatom fen a világbani állásomat ily nyomorult jövedelem mellett? Én nem mondhatok le szokásaimról. Nekem meg kell lenni a kényelmemnek. Én nem nöttem fel gombócz mellett, mint Mac Whirter, vagy burgonya mellett, mint a vén O'Dowd. Azt hiszed tán, hogy nőm mosni fog a katonák számára, vagy podgyászkocsin fogja az ezredet kisérni?"

„Jó, jó," mondá Dobbin, szokott jó indulatával, „majd gondoskodunk jobb fogatról. De gondold meg csak, hogy te most egy trónvesztett fejedelemhez vagy hasonló, édes György barátom; s legy nyugodt, mig a vihar tart. Sokáig nem fog tartani. Emlitsék meg csak egyszer nevedet az ujságlapokban, s fogadok akárminben, hogy az öreg atyus kiengesztelödik irántad."

„Megemlittetni az ujságban!" felele György, „s melyik rovatában? A megholtak, vagy a sebesülten visszatértek közt, s hihetön, mindjárt a névsor kezdetén."

„Pah! majd lesz idö panaszkodni, ha valami baj ér," mondá Dobbin. „S ha valami történni találna, tudod György, nekem van egy kevés birtokom; házas nem vagyok, s igy keresztfiamat nem fogom végrendeletemből kifeledni," folytatá mosolyogva. Ezzel vége volt a vitának, — miként azelött is több ily vita Dobbin és barátja közt mindig bevégzödött — miután Osborne nyilvanitá, hogy Dobbinra lehetetlen sokáig haragudnia, s nagylelküen megbocsátott neki, miután ok nélkül kelt ki ellene.

„Mondom Becky," kiáltott Crawley Rawdon öltözöszo-

bájából nejének, ki a maga szobájában szinte öltözött az ebédhez.

„Mit mondsz?“ kérdé Rebeka éles hanggal. Ő, vállán keresztül épen tükörbe pillantott. A legcsinosabb fejér ruháját ölté fel, mit csak képzelni lehet, s meztelen vállaival, kis nyakkötőjével s világoskék övszalagjával ugy nézett ki, mint a megtestesült fiatal ártatlanság s leányi megelégedés.

„Csak azt mondom, hogy mit fog Mrs. Osborne majd tenni, ha férje az ezreddel elmegy?“ mondá Crawley a szobába lépve, két rémséges nagy hajkefével duettet játszva fején, s felborzolt haja alól bámulattal tekintve kis feleségére.

„Azt hiszem, ki fogja sirni szemét,“ felelt Rebeka. „Ennek már csak gondolatára többször el fakadt sirva előttem.“

„Téged ez, ugy hiszem, nem szomorit,“ mondá Rawdon *félig-meddig* neheztelve neje érzéketlensége miatt.

„Te gonosz! hát nem tudod hogy veled akarok menni,“ felelt Rebeka. „Te a mellett egészen más helyzetben vagy. Te ugy méssz, mint Tufto tábornok segéde. Mi nem tartozunk a sorezredhez,“ mondá Mrs. Crawley, s fejét oly bűbajós mozdulattal emelte fel, hogy férje lehajlott s megcsókolta.

„Rawdon, édes Rawdon, nem gondolod-e, hogy jobb lenne Cupidotól megkérni a pénzt, mielőtt elmenne?“ folytatá Becky. Ő Osborne Györgyöt Cupidonak szokta hivni. Már néhányszor hizelgett neki azzal, hogy kellemes külsejünek mondta. Egész szivességgel volt mindig közelében, midőn lefekvés előtt egy fél órára écarté-t játszani Rawdon szobájába átjött.

Gyakran nevezte kicsapongó romlott embernek, s fenyegeté, hogy semmirekellő életmodját s szokásait majd megmondja Emminek. Szivart hozott számára s meggyujtotta, igen jól tudta e fogások hatását, miután már Rawdonnál probálta azokat. Osborne Rebekát eleven kedélyü

kitünöleg pajzán, büvös modoru nönek tartotta. Természetes, hogy kis kirándulásaiknál s ebédeiknél Rebeka rendesen háttérbe tolta Emmit, ki az egész mulatság alatt mindig némán és félénken ült, mig Mrs. Crawley és Emmi férje folyvást fecsegett egymással, s Crawley kapitány, (és József, ki később csatlakozott a fiatal házasokhoz) csupán az evéssel foglalkozott. Emmi, barátnéját illetöleg nemigen tudott nyugodt kedélyü lenni. Rebeka elmésége, szelleme s kedvelt modora igen rosszul hatott reá. Alig voltak egy hetes házasok, s György már is unta magát, mindig idegen társaság után vágyott. Emmi remegve gondolt a jövöre. Hogy lehetek én neje, midön ö oly okos, oly szellemdús, én pedig oly együgyü bohó teremtés vagyok? Mily nemeslelküség volt töle, hogy engem nöül vett, lemondott mindenröl, s alászállt hozzám. Nekem le kellett volna mondanom róla, de nem volt elegendö lelkieröm. Nekem otthonn kellett volna maradnom s gondot viselnem atyámra. S szülöi elhanyagolása (ez önvádnak, melyet a szegény leány nyugtalan lélekismerete emelt ellene, volt is valami alapja) most jutott eszébe legelöször, s szégyenpirral boritá arczát. „Oh!“ gondolá magában, „én rosz lelkü önzö voltam, midön Györgyöt reá kényszeritém, hogy engem nöül vegyen. Én tudom, hogy nem vagyok érdemes reá — tudom hogy ö nálam nélkül boldog lett volna — próbáltam is gyakran, de mindig hiában, róla lemondani.“

Szomoru dolog, midön az alig egy hetes házasság után, efféle gondolatok és vallomások foglalják el a nöt. Azonban ez igy volt, s a Dobbin megérkezte elötti estvén, — egy szép ragyogó holdas májusi estve, mely oly szelid, oly enyhe volt, hogy az erkelyablakokat kinyitották, s György Mrs. Crawleyval kinézett az elöte elterülö csendes tengerre, mig benn Rawdon és József együtt kártyázott — Amália senkitöl számba nem véve ült egy karszékben, s vizsgálta a jelenlevöket; oly kétségbeesést s megbánást érzett, mely e gyöngéd elhagyott teremtésre nézve elég

keserü lehetett. Alig egy hét mult el, s már ennyire jutott! A jövő, ha vizsgálja, nem mutatkozhaték nagyon biztatónak. De Emmi, ugy szólván, igen félénk volt arra, hogy azt vizsgálja, s egyedül szálljon e nagy tengerre, melyre vezető s védelmező nélkül nem merte hajóját bocsátani. Tudom hogy Miss Smith nem sokat fog tartani felőle. De hányan birják, édes Miss, a kegyed lelki erejét?

„Ah! mily szép az est, s mily fényesen süt a hold?“ mondá Osborne szivarjából égfelé fujván a füstöt.

„Mily kedves illata van a szabadban! én nagyon szeretem! Ki gondolná hogy a hold kétszázharminczhatezer nyolczszáz hetvennégy mérföldnyi távolságra van tőlünk?“ tevé hozzá Rebeka, s mosolygva tekinte fel az égre. „Nem derék-e az tőlem, hogy ilyesmire még emlékszem? Mindezt Miss Pinkertonnál tanultuk. Mily nyugodt a tenger, s mily derült minden. Ugy tetszik mintha egész a franczia partokig látnék,“ s fényes zöld szeméből egy sugár villant ki az éjbe, mintha keresztül láthatna sötétjén.

„Tudja ön, mit szándékozom egy reggel tenni?“ mondá Rebeka. „Én meglehetős uszó vagyok, s majd egy napon, midőn Miss Crawleynak — nagynénémnek — társalgónője a vén Miss Briggs, emlékezhetik reá, azon vércse orru, hosszu fürtü kisasszony — midőn tehát Miss Briggs fürdeni megy, majd fürdő sátra alá fogok lemerülni, s a vizben kiengesztelést fogok sürgetni. Nemde jó cselfogás lesz?“

György nevetésben tört ki e vizi találkozás gondolatára. „Mit csináltok?“ riada fel Rawdon a koczka-poharat rázva; Amália a legbohóbb hystericai fogások által tette magát nevetségessé, s szobájába ment, magányosan sirni.

Történetünk e szakaszban igen rendetlen módon megy majd előre, majd hátra, s ha elmondtuk az eseményeket holnap reggelig, alkalmat fogunk találni ujra visszamenni tegnapelőttre, hogy igy az egész történetet elmondhassuk. Valamint ő felsége elfogadási terme előtt lehet látni, hogy a követek s magas hivatalnokok kocsii egy külön ka-

pun robognak elő, mig Jones kapitány hölgyei várakoznak a magokéval, miként látni lehet a pénzügyminiszter előszobájában számos kérelmezőt várni elfogadtatásra, s hogy egyenként szólitják elő névszerint őket, — midőn hirtelen egy irlandi képviselő vagy valamely más kitünő egyéniség lép a terembe s rögtön bemegy, a jelenlevők mellőzésével a miniszter urhoz: igy e beszély folyamában a regényiró szinte kötelezve van hasonló részrehajlással szolgáltatni ki az igazságot. Mindamellett hogy minden legkisebb esemény elbeszélendő, mégis valamely nagyobbszerü előtt valamennyinek hátrálni kell, s bizonyára egy oly körülmény, mely Dobbint Brightonbe hozta, t. i. a testőrségnek s a sorezrednek Belgiomba rendelése, s a szövetséges seregeknek e tartománybani egyesülése Wellington herczeg ő kegyelmessége főparancsnoksága alatt — e nevezetes körülmény méltán megelőz minden apróbb eseményeket, melyek e történetet főkép alkotják s ennélfogva egy kis rendezetlen kitérés menthető és helyén lehet. Jelenleg az időben csak addig haladtunk a 22-ik fejezeten tul, mig különbféle személyeinket felvezettük az öltöző szobába az ebéd előtt, mely Dobbin megérkezése napján is, mint más napokon, a szokott módon ment véghez.

György sokkal gyöngédebb volt, vagy talán nyakkendője kötése foglalta el inkább, hogysem Amáliával azon ujdonságot közölhette volna, mit barátja Londonból hozott. Ő neje szobájába lépett, kezében tartva az ügynök levelét, oly ünnepélyes, oly fontos arczczal, hogy neje, ki mindig készen volt kellemetlen hir hallására, azt gondolta, valami nagyon rosz dolog történt, s férjéhez rohanva, ostromolta az ő legkedvesebb Györgyét, hogy neki mindent megmondjon — hogy külföldre van rendelve — hogy a jövő héten háboru lesz — ő tudja bizonyosan hogy lesz.

A kedves György kikerülte a külföldre menetel kérdését, s fejével buskomolyan integetve, mondá: „Nem, Emmi, nem ez, nem engem illető dolog okoz nekem gon-

dot, hanem te magad. Atyámtól rosz ujságaim vannak. Megszakitott velem minden viszonyt; eltaszitott minket magától, s kitett szegénységnek. Én azt csak el fogom türni, de te édesem, hogy hordozod majd el? olvasd." S átadta nejének a levelet.

Amália, gyöngéd nyugtalansággal szemében, hallgatott hősére, mig az fenebb elmondott nemes érzelmeit nyilvánitá, s az ágyra ülve, elolvasta a levelet, melyet György oly komoly martyrarczczal adott át neki. Emmi arcza mindemellett felderült a levél olvasására. Egy szeretett személy társaságában türni a szegénységet, a nélkülözést: ez eszme, mint elébb is mondottuk, távolról sem oly rémitő egy hő keblü hölgyre nézve. Sőt Amáliának tetszett ez. De, mint rendesen szokta, elszégyelte magát, hogy ily illetlen időben érezte magát boldognak, s elfojtotta örömét, alázattal mondván:

„Oh György, mint kell szegény szivednek fájni, azon gondolatra, hogy atyádtól el vagy szakitva."

„Na nyon fáj," mondá György szenvedő tekintettel.

„De ő nem haragudhatik soká reád," folytatá Emmi. Erre senki sem képes, bizonyára. Ő meg fog neked bocsátani, édes jó férjem. Oh, ha nem teszi, én soha sem bocsátandok meg magamnak."

„Édes Emmi, nem saját balsorsom busit engem, hanem a tied," mondá György. „Én nem sokat csinálok egy kis szegénységből, s hiuság nélkül mondhatom, hogy elegendő tehetségem van, pályát törni magamnak."

„Van elegendő," szólt közbe neje, ki azt vélte, hogy a azonnal tábornokká lesz.

„Igen én szintugy mint más, pályát fogok törni magamnak," mondá Osborne, „de te édesem, mivé leszesz? megfosztva lássalak téged a kényelemtől, s azon állástól, melyet nőm joggal várhat? Az én kedves nőm kaszárnyában! egy utazó ezredbeli katona neje, alávetve mindennemü kellemetlenségnek s nélkülözésnek! Ez tesz engem szerencsétlenné."

Emmi, megnyugodva, hogy csupán ez férje nyugtalanságának oka, megfogta kezét, s ragyogó arczczal és mosollyal elkezdett énekelni egy népdalt, melyben a hös nő, miután szemére hányja kedvesének fogadásai megszegését, megigéri, hogy ezután „foltozni fogja nadrágát, s elkésziti rendesen grogját," ha állhatatos és hü leend s nem hagyja el őt. „Egyébiránt," mondá Emmi kis szünet után, mely alatt oly szépen, oly boldogan nézett ki, a mint csak egy fiatal hölgynek kell „két ezer font nem elég nagy összeg pénz-e?"

György nevetett gyermetegségén, s elvégre lementek ebédelni; Amália György karjába fogodzva, még mindig dalolta a népdal dallamát, s nyugodtabb és vidámabb volt, mint néhány nappal ezelőtt.

Igy az ebéd, mely utoljára véget ért, a helyett hogy szomoru lett volna, igen eleven és vidám volt. A közel háboru izgató gondolata egyensulyozta György kedélyének a kitagadó levél által okozott levertségét. Dobbin folyvást megtartotta fecsegő jellemét. Ő mulattatta a társaságot a belgiomi hadseregröli hirekkel, hol folyton folytak az ünnepélyes mulatságok, s csupa fény és pompa volt minden. S miután bizonyos czélt akart elérni, a ravasz kapitány elkezdé leirni O'Dowd örnagynét, a mint férje és maga podgyászát utra készité, s midön az örnagy legjobb vállbojtjait egy thea-főzőbe raká, az ő maga hires sárga turbánja a papirosba burkolt paradicsommadártollal az örnagy lemezből való kalap tokjába került, s megemlité, valljon minő hatást tenne ez a franczia király udvaránál Gentben, vagy pedig a brüsszeli nagy katonai tánczvigalmakban.

„Gent! Brüsszel!" kiáltott fel Amália összerezzenve. „Csatába megy-e az ezred, György? utra van-e rendelve?" Remegés futotta át kedves mosolygó arczát, s mintegy ösztönszerüen simult Györgyhez.

„Ne félj, édes," mondá György jó indulattal; „az ut

alig tizenkét órányi. Nem fog neked megártani. Te is jöni fogsz, Emmi."

„Én menni szándékozom," mondá Rebeka. „Én a táborkarnál vagyok. Tufto tábornok udvarlóm. Nemde az, Rawdon?"

Rawdon szokott hangos nevetésébe tört ki. Dobbin Vilmos egészen elpirult. „Ő nem mehet," mondá „gondolj — a veszedelemre" akará hozzá tenni — azonban egész asztali beszélgetése által nemde azt akarta volt megmutatni, hogy veszedelemről szó sem lehet. Zavarba jött és elhallgatott.

„Nekem el kell mennem, én el akarok menni!" kiáltott fel Amália határzottan; s György helyeselve bátorságát, megcsipkedé álla alatt s kérdé a jelenlevőket, láttak-e valaha ilyen tüzeskedő nőt, s kijelenté, hogy el fogja vinni magával. Mrs. O'Dowd majd chaperon-od lesz," mondá. Mit gondolt arra Amália, mig férje közelében volt? S igy a válás keserüsége mintegy félrebüvöltetett. Noha a harcz és a veszedelem eléggé valószinü volt, mégis a harcz és a veszedelem bekövetkezteig hónapok telhettek el. Ez mindenesetre oly időhaladék volt, mely a félénk kis Amáliát annyira boldoggá tette, mint a háboru megszünte tehette volna, s maga Dobbin is megvallotta magában, hogy ez időhaladék nagyon kivánatos. Mert Amáliát látni, ez volt most életének egyedüli öröme, reménye, s titkon gondolkozott róla, mint fog örködni felette s gondoskodni róla. „Én nem engedném, ha férje lennék, hogy velü jöjön," gondolá magában. Azonban György volt az ur, s barátja nem tartotta czélszerünek öt az ellenkezőre akarni reábeszélni. Karját barátnéja dereka körül öltve, Rebeka végtére elvezette Amáliát az asztaltól, hol annyi fontos dolgot vitattak meg, s magokra hagyták az urakat, kik vidám kedéllyel boroztak s beszélgettek.

Az estveli társalgás folytában Rawdon egy kis családi levélkét kapott nejétől, melyet noha Rawdon összegyürt, s a gyertyánál azonnal elégetett, mi mégis Rebeka vállán

keresztül lopva elolvastunk. „Nagy ujság," irta Rebeka „Mrs. Bute eltávozott. Kérd meg ma a pénzt Cupidotól, miután ő holnap hihetőleg elutazik. Ne feledd el. R . . ." S midőn a kis társaság a hölgyek szobájába indult kávézni, Rawdon kapitány Osborne vállára ütött, s kellemes hangnyomattal mondá: „Hallja, Osborne barátom, ha nincs kedve ellen, azon kis adósságért alkalmatlankodnám önnek." Osborne-nak nem igen volt ugyan kedvére, mindamellett ő a pénz egy részét rögtön kifizette bankjegyekben tárczájából, a hátralevő összegre nézve pedig egy hét alatt ügynöke által kifizetendő utalványt adott.

Miután ezt rendbe hozták, György, József és Dobbin szivar mellett hadi tanácsat tartottak, hogy a következő napon József nagy nyilt kocsijában mindnyájan Londonba utazzanak. József Crawley Rawdon elutaztáig szeretett volna helyben maradni, azonban György és Dobbin lebeszélte, minek következtében megegyezett, hogy a társaságot Londonba szállitja, s rangjához illőleg négy lovat rendelt meg. Ezekkel el is utaztak másnap reggeli után egész pompával. Amália lehető korán felkelt s elrendezé kis böröndjét, mialatt Osborne az ágyban hevert, és nagyon sajnálkozott hogy Amáliának nincs szobaleánya, ki dolgaiban segithetne. Amália azonban nagyon örvendett rajta, hogy e dolgát maga végezhette. Már is kedélyét Rebeka irányában valami borongó nyugtalan érzelem foglalá el, s noha ők igen gyyngéden csókolták meg egymást az elváláskor — mégis, mi tudjuk, mi a féltékenység, s Amáliában, nemének egyéb erényei mellett ez is meg volt.

Ezen egyszer is másszor is megjelenő személyek mellett nem kell felednünk, hogy Brightonben más régi ismerőseink is vannak, jelesen Miss Crawley s hozzátartozói. Mindamellett, hogy Rebeka és férje alig egy pár hajitásnyi távolságra lakott a még mindig gyöngélkedő Miss Crawley házától, a koros hölgy mégis folyvást oly engesztelhetlenül tartotta zárva előttök ajtaját, miként azelőtt

Londonban. Mig Mrs. Crawley Bute sógornője körül volt, gondoskodott arról, hogy kedves Matildját ne háborgassa unokaöcséveli találkozás. Midőn Miss Crawley kikocsizott, a hüséges Mrs. Bute mindig mellette ült, s midőn gyaloghintóban néha kiviteté magát fris levegőt szivni, Mrs. Bute a gyaloghintó egyik felén ment, mig a tisztes Miss Briggs a másik felén örködött. S ha történetből Rawdont és nejét elötalálták, mindamellett hogy Rawdon mindig igen alázatosan levette kalapját, Miss Crawley s kisérete mindig oly hideg, lélekölő közönyösséggel haladt el mellette, hogy már-már kétségbe kezdett esni.

„Csak ugy lehetnénk Londonban, mint itt," mondá olykor Rawdon kapitány leveretve.

„Egy kényelmes vendédlő Brightonben jobb, mint egy spunging-house a Chancery Lane-ben," felelt neje, ki vidámabb véralkatu volt. „Gondolj Mr. Moses-, a sheriff-tiszt azon két segédére, kik egy egész hétig leskelödtek ajtónk előtt. Itteni barátaink elég buták ugyan, de Mr. József s Cupido kapitány mégis jobb társak, mint Mr. Moses emberei, Rawdon édesem."

„Csudálom, hogy az elfogatási parancsot nem küldték ide utánam," folytatá Rawdon, folyvást kedvetlenül.

„Ha megteszik, majd találunk módot azon kifogni," mondá a rettenhetlen kis Becky, s eszébe juttatá férjének, mennyire hasznos dolog volt Józseffel és Osborne-al találkozni, kik által épen jó idejében jutottak egy kis készpénzhez.

„Alig lesz elég a kocsmárost kifizetni," mormogá a kapitány.

„Mi szükség kifizetni," felelt a lady, ki mindenre készen állt a felelettel.

Rawdon inasa által, ki Miss Crawley férfi cselédeivel folyvást fentartotta az ismeretséget, s ki arra volt utasitva, hogy Miss Crawley kocsisát, valahányszor találkozik vele, mindig kináljon meg itallal, Miss Crawley állapotát eléggé tudták fiatalaink; s Rebeka szerencsére reágondolta magát

hogy beteg legyen, s hogy ugyanazon orvost hivassa el, ki az öreg kisasszonyt gyógyitá, ki által elég körülményesen lőnek értesitve. Miss Briggs sem volt ellenséges indulattal Rawdon és neje iránt, noha külsőleg ugy kellett magát mutatnia. Ő természeténél fogva jó szivü, engedékeny volt. Most, miután féltékenységének oka nem volt körülötte, Rebeka iránti ellenszenve is eltünt, s ez utóbbinak csupán jó indulatu szavaira s jó kedélyére emlékezett már. Valóban, ő maga, Mrs. Firkin a szobaleány, valamint Miss Crawley egész házi személyzete, titkon nyögött a diadalmaskodó Mrs. Bute zsarnoksága alatt.

Mint gyakran szokott lenni, a jó, de uralkodni szerető Mrs. Bute nagyon tulzólag használta fel előnyeit, s szerencséjét nagyon is üzte. Néhány hét alatt a szenvedőt oly minden önálló akarat nélküli tanulékonysághoz szoktatta, hogy a szegény vén kisasszony magát mindenben rendszabályaihoz tartotta, s Firkin és Briggs asszonyoknak sem mert a rabszolgaság ellen panaszolni. Mrs. Bute a Miss Crawleynak naponként inni engedett bort a legsziguruabb pontossággal mérte ki, Firkin asszony és a kulcsár nagy bosszuságára, kik ez által magokat a Sherrypalaczkok feletti felügyelettől megfosztva látták. Mrs. Bute osztotta el mindig a borju- és csirke pecsenyét, a csemegéket, s ő határozta meg mindig a feladás rendjét és mennyiségét. Estve és korán reggel előhozta az orvos által rendelt gyülöletes italt, s reávitte betegét, hogy az orvosságot oly béketüréssel vette be, miszerint Firkin asszony mondá: „az én szegény urnőm ugy veszi be a gyógyszert, mint a bárány.“ Mrs. Bute határozta meg a kikocsizást vagy a gyalog hintóni kisétálást, s egy szóval, gyógyulása alatt oly szigoruan tartotta az öreg kisasszonyt, miként azt egy oly okos anyai gondoskodásu, jó erkölcsü nőtől csak várni lehet. — Ha olykorolykor a beteg erőtlenül ellenkezett, s kevesebb orvosság s több étel után vágyott, ápolónője mindjárt halállal fenyegette öt, s erre aztán Miss Crawley rögtön engedett. „Nincs már semmi

élet benne," szólt Firkin asszony Miss Briggshez, „már három hét óta nem nevezett engem bohónak." Végre Mrs. Bute azt is eltökélé, hogy elbocsátandja az elébb emlitett tisztes szobaleányt, Bowls urat, a kövér, kegyben álló pohárnokot, sőt magát Miss Briggset is, s elhozatja helyettök leányait a paplakból addig is, mig a kedves beteget Queen's-Crawleyba lehetne szállitani, midőn egy kellemetlen esemény adta elő magát, mely Mrs. Butet elszólitá kedves kötelességétől. Férje a tiszteletes Bute Crawley, egy estve haza felé lovagolván, leesett a lóról s térdekalácsát eltörte. Láz és gyuladási jelenségek mutatkoztak, s Mrs. Bute kényszeritve volt haza menni. Megigérte azonban, hogy mihelyt férje meggyógyul, azonnal visszajő, s elment, miután a cselédségnek urnőjök irányábani magokviseletére nézve, legszorosabb utasitást adott; de alig ült fel a Southamptoni postakocsiba, oly öröm s oly könnyü kedély kezdett egyszerre Miss Crawley házában uralkodni, minőt az ottani társaság már hetek óta nem tapasztalt. Miss Crawley még az napon elmulasztá délutáni gyógyszeradagját bevenni, s Bowls ur egy fris palaczk Sherry-t nyitott fel maga és Firkin asszony számára, s estve Miss Crawley és Mrs. Firkin predikáczios könyv olvasása helyett piquet-t játszott. Épen ugy történt ott, mint a régi dajka-mesében, midőn a bot elfeledi megverni a kutyát, s a dolgok egész folyama békés és szerencsés forradalman megy keresztül.

Kétszer, háromszor hetenként, igen korán reggel Miss Briggs egy fürdő házba szokott menni, s egy flanelkabátban, s viasszos vászon fejkötőben, mulatni szokta magát a vizben. Rebeka, mint fennebb láttuk, tudta e körülményt, s noha nem volt szándoka Mrs. Briggset megrohanni, mint fenyegetödzött, s azon asszonyság elébe felbukni váratlanul, s őt sátrának szentsége alatt meglepni, mégis elhatározta magában, hogy Miss Briggset körül veendi, midőn egyszer megfrisülve, megujulva s jó kedéllyel megy haza a fürdőből.

Ennek következtében másnap Rebeka korán felkelt, s szobájába, mely a tengerre nézett, látcsövet hozott magával, s nézett azon keresztül a part hosszábani fürdő házakra, s látta hogy Mrs. Briggs megérkezett, kunyhójába megy, s tengerre száll; s épen akkor érkezett a partra, midőn a nympha, kiért oda ment, a kis karaván közül épen kiszállt a kövecsekre. A látmány kellemes volt: a part, a fürdő-asszonyok arcza, a sziklák és házak hosszu sora, a mint a nap fényében ragyogtak. Rebeka gyöngéd szivéllyességgel mosolygott, s midőn Mrs. Briggs épen kilépett a kunyhóból, elébe nyujtá kis fejér kezét. Mrs. Briggs nem tehetett mást, mint elfogadni az üdvözletet.

„Miss Sh —, Mrs. Crawley," mondá. Mrs. Crawley megszoritá kezét, szivéhez nyomta, s szenvedélyes mozdulattal átölelvén Mrs. Briggset szeretetteljesen megcsókolta. „Édes, édes barátnőm!" mondá, oly természetes érzékenységgel, hogy Mrs. Briggs azonnal lágyulni kezdett, s még a fürdő-asszony is meg volt indulva.

Rebeka nem találta nehéznek Mrs. Briggset egy hosszu, bizalmas és kellemes beszélgetésbe vonni. Mrs. Briggs elmondott mindent, mi Rebeka rögtöni eltávozása reggele óta egész mostanig, Mrs. Bute szerencsés visszavonultáig, Miss Crawleynál történt. Miss Crawley minden kórjele, betegsége részletei, az orvosi felügyelet, mindez oly bizalmason, kimeritőleg és pontosan lön elbeszélve Mrs. Briggs által, miként azt az asszonyok szeretik. Mert orvosaik- és panaszaikról valljon beszélhetnek-e a nők eléggé hosszason? Mrs. Briggs ez alkalommal nem beszélhetett eleget, s Rebeka sem fáradt bele a hallgatásba. Felette háladatos volt, hogy a kedves derék Mrs. Briggs, s a hü és megbecsülhetlen Mrs. Firkin ápolja jóltevőjét betegsége alatt. Az isten áldja meg őt! . . . mert noha ő, Rebeka, hálátlanul viselte magát Miss Crawley iránt, de valljon e hibája nem volt-e természetes és menthető? Tehette-e hogy kezét megtagadja azon férfitól, ki szivét megnyerte? Az érzelgős Mrs. Briggs e felkiáltásnál sze-

meit ég felé emelte, egy rokonszenvező sohajt bocsátott a levegőbe, s elgondolta, hogy évekkel ezelőtt ő is elajándékozta szivét, s hogy Rebeka mégis nem épen olyan nagy bünös.

„Elfeledhetem-e valaha azt, ki az elhagyott árvának oly barátilag fogta pártját? Nem, bár eltaszitott engem," mondá Rebeka, „mégis soha életemben meg nem szünök szeretni őt. Mint jóltevőmet s szeretett Rawdonom rokonát szeretem Miss Crawleyt, imádom őt, édes Miss Briggs, inkább szeretem s bámulom, mint akármely más nőt a világon, s utána azokat szeretem leginkább, kik hozzá hük. Soha nem bántam volna ugy Miss Crawley barátnéival, mint az az utálatos cselszövő Mrs. Bute tett. Rawdon, ki csupa sziv, bár külsője durva- s gondatlannak tetszhetik, százszor könnyes szemekkel fejezte ki háláját az Istennek, hogy oly két bámulandó ápolónővel, minő a hűséges Firkin s a bámulást érdemlő Miss Briggs, ajándékozta meg nagynénjét. Ha az utálatos Mrs. Bute cselszövényei, — mint Rebeka nem kétlé — azzal végződnének, hogy minden, ki Miss Crawleyt szerette, szine elől elüzetnék, s a szegény koros hölgy a paplaki harpyák áldozatául esnék, kéri — (Rebeka) — barátnéját — (Miss Briggset) — emlékezzék meg, hogy szegény házában mindig szivesen engedett hajlékra találand. Édes barátném," kiálta fel lelkesedésében, „vannak szivek, melyek jótettekről soha meg nem feledkeznek; nem minden nő olyan mint Mrs. Bute! De miért panaszkodnám ezen asszonyra, — hisz, bár eszköze voltam, és cselszövényei áldozatául estem, nem neki köszönöm-e drága Rawdonomat?"

S Rebeka a Briggs előtt felfedte Butenénak egész magaviseletét Queen's- Crawleyban, mely előbb előtte érthetetlen volt, de most az eseményektől felvilágositást nyert: Mrs. Bute ezerféle cselfogás által mozditotta elő a szövődő viszonyt, mi által két fiatal személy bele esett az általa vetett kelepczébe, s mesterkedései által arra véte-

tett, hogy egymást szeresse s összeházasodjék, és igy hanyatt-homlok rohanjon vesztébe.

Mindez tökéletessen igaz volt. Miss Briggs tökéletesen belátta a Mrs. Bute által használt cselfogásokat. De azért nem titkolhatta el Rebeka elöl abbeli félelmét, hogy Miss Crawley szeretete örökre elfordult lesz töle, s a vén szüz soha meg nem bocsátandja unokaöcsének oktalan házasságát.

Rebekának e pontot illetöleg saját nézetei voltak, s jó reménységében maradt meg. Ha most meg nem is bocsátott Miss Crawley, lehetett remélnie azt jövöre. Aztán most is csak a gyarló egészségü Pitt állott Rawdon s a baroneti méltóság közt. S jelenleg legalább azon elégtételt érezte, hogy Mrs Bute terveit leleplezte s az ármányos nöt valódi szinében tüntette fel. Egy órányi beszélgetés után a leggyöngédebb barátság s szeretet kifejezései közt vált el Miss Briggstöl Rebeka, bizonyos levén a felöl hogy a beszélgetés kevés óra eltelte alatt Miss Crawleynak aprójára el lesz mondva.

A beszélgetés vége után Rebeka visszasietett a vendégfogadóba, hol az egész multnapi társaság búcsureggelin volt együtt. Rebeka oly gyöngéd búcsut vett Amáliától, a mint az két olyan nöhöz illet, kik egymást testvérek gyanánt szeretik. Azután pedig Rawdonnal egyedül maradva elbeszélte, mi reggeli sétája alatt közte s a Briggs közt történt; legjobb reménységgel volt, s férjét is sikerült arra hangolnia át. „Édesem, most az iróasztalhoz kell ülnöd s egy szép levelet irnod Miss Crawleyhoz.“ És Rawdon leült és irni kezdett: „Brighton; csütörtök;“ és „Édes nagynéni!“ hanem itt a vitéz katonát képzelödési ereje cserben hagyta. Tollát rágta s nejecskéjének szeme közé nézett, ki savanyu képére elkaczagta magát, s aztán a szobában fel- s lejárva a szegényeszü dragonyosnak következö levelet kezdett tolla alá mondani:

„Mielőtt Angliát elhagynám, háboruba menendő, mely életembe kerülhet"

„Mi az," mondá Rawdon némileg meglepetve; de aztán csak megtetszett a kitétel jóizüsége s vicsoritva irta le.

„mely életembe kerülhet, eljöttem ide legdrágább s legrégibb barátnémnak istenhozzádot mondandó. Mielőtt távoznám, talán soha többé vissza nem térendő, még egyszer esdve könyörgök, engedje megszoritnom azon kezet, mely teljes életemben csak kedvest és jót nyujtott nekem."

Rawdon egészen csudálkozott, milyen folyvást bir levelet irni.

„Nem kivánok egyebet, csakhogy ne váljunk meg egymástól haragban. Némi részben, ha nem is mindenben, családom büszkeségét birom. Egy festő leányát vettem nőül, de e szövetséget teljességgel nem szégyenlem —"

„Nem, — akasszanak fel, ha szégyenlem!" kiálta fel Rawdon.

„Szerelmi viszonyunkról értesültnek hittem kegyedet," folytatá Rebeka . . . „azt bizonyosan tudtam, hogy Mrs. Bute helyesli s elősegiti. De nem akarok szermehányásokat tenni. Egy szegény leányt vettem nőül s lépésem következményeit kész vagyok elhordozni. Édes nagynéni, hagyja vagyonát, a kinek tetszik: rendelkezzék a felől egészen tetszése szerint. Én a miatt nem fogok panaszkodni. Egyetlen ohajtásom meggyőzni kegyedet a felől, hogy nem pénze-, hanem önmagáért szeretem. Nem tudok eltávozni addig Angliából, mig kegyedet meg nem engesztelem. Engedje, esdve könyörgök, láthatnom, mielőtt elindulok. Néhány hét vagy hónap mulva késő lehet; s nem birom elviselni azon gondolatot, hogy hazámat kegyedtől egy barátságos szó nélkül hagyjam el."

„Nem igen fogja megismerni, hogy a levél tőlem származik. Azért szántszándékkal csináltam némely mondatokat oly rövid- s szaggatottaknak," mondá Becky. S a hiteles levél boriték alatt elküldetett Miss Briggshez.

Az öreg Miss Crawley kaczagott, a mint a Briggs

szörnyü titkolózó képpel átnyujtotta e mesterkéletlen őszinte levelet. „Miután Mrs. Bute nincs többé itt, elolvashatjuk. Olvassa fel, Briggs," mondá a koros hölgy.

Miután Briggs asszonya parancsát teljesitette, még jobban kaczagott. „Oh milyen liba, hát nem látja," mondá a Briggsnek, ki tette magát, mintha a levélben kifejezett önzetlen szeretettől egészen meg volna hatva; „nem látja, hogy Rawdon egy betüt sem irt ebből? Teljes életében sohasem irt levelet nekem, hogy pénzt ne kért volna benne, s minden levele teli volt nyelv- s helyesirás elleni hibákkal s kihuzott szavakkal. Az a kis kigyó kormányozza öt." Mindnyájan hasonlók egymáshoz, gondolá lelkében Miss Crawley. Mind szeretnének már kinyujtoztatva látni; mind pénzem után sóvárognak.

„Nincs ellenemre," tevé hozzá egy kis szünet mulva s tökéletes közönyösség hangján, „ha Rawdon szólni akar velem. Mit árt, ha megszoritom kezét? Miért ne jönénk egybe — feltéve hogy semmi komédiát nem csinál nekem? De az emberi türelemnek is határa van: Mrs. Rawdont nem akarom látni; azt ki nem állanám." S Briggsnek bár kedve ellenére e félengesztelő izenettel kelle megelégednie, s ugy vélte legjobban elintézi a dolgot, ha Rawdonnal tudatja, hogy várjon a sziklán, hova a nagynénje gyaloghintón szokta kivitetni magát tengeri lég szivása végett.

Ott csakugyan találkoztak. Nem tudom viselteték-e még Miss Crawley valami titkos vonzalommal régi kedvenczéhez, vagy meghatotta-e valamennyire látása: — annyi bizonyos, hogy oly mosolygó arczczal s oly jókedvüleg nyujtotta oda egy pár ujját, mintha csak egy pár nap óta váltak volna meg. Rawdon pedig ugy kiveresedett mint a veres posztó, s nem tudta hova legyen izgalmában. Talán az érdek izgatta ugy fel; vagy tettetés volt az; vagy talán meghatotta annak látása, mily változást okoza nagynénje kinézésében néhány héti betegség.

„Tudod, a vén leány mindig letromfolt engem," mondá

nejének, a mint a találkozást elbeszélte, „aztán, tudod, olyan csudálatosan éreztem magamat, aztán — mellette sétáltam az izé hosszában — hogy az ördögbe is hivják, — tudod egész a kapujáig, hol elejébe jött Bowls s bevezette. Nagy kedvet éreztem bemenni, de —“

„De nem mentél be, Rawdon!“ rikolta neje.

„Nem, édesem, akasszanak fel, ha nem féltem, a mint arra került volna a dolog.“

„Oh bolond! be kellett volna menned s többé ki nem jönöd,“ mondá Rebeka.

„Ne adj nekem ilyen neveket,“ mondá zordul a testör. „Meglehet bolond voltam, Becky, de nem neked kellene azt mondanod.“ S oly pillantást lövelt nejére haragjában, minővel az ember nem szivesen találkozott volna.

„Jól van, édesem, hát holnap ujra lesben kell állanod, s akár behiv, akár nem, bemenned, érted!“ mondá Rebeka haragos élete párját megengesztelni igyekezve, mire ez azt felelte, hogy azt teszi, mi neki tetszik, s azt tanácsolja, hogy jövőre becsületesebben beszéljen. Ezzel a megbántott férj eltávozott s a délelőttet mogorván, némán s gyanakodva töltötte a kávéházban.

* * *

Rebeka sejtelmei a Rawdon által elkövetett hiba következményeit illetőleg szomoruan teljesültek. Miss Crawleynak meghatva kelle érzenie magát, a mint öt oly hosszu elszakadás után viszontlátá s kezét ujra megszoritá. Sokáig elgondolkodott e találkozásról. „Briggs, Rawdon nagyon hízik s vénül,“ mondá társalgónőjének. „Az orra egészen veres lett s szörnyü közönségesnek néz ki. Házassága e nőszeméllyel egészen közönséges emberré tette öt s ő örökre oda van. Mrs. Bute örökké mondta nekem, hogy együtt isznak. Igazán: szörnyen érzett rajta a pálinka. Nem vette észre maga is?“

Hiában szólott közbe a Briggs, hogy Mrs. Bute minden

emberről roszat beszél, s mennyire valaki az ő alázatos állásában itélhet —

„Ő is egy csalfa cselszövő nő, ugy-e? Az biz ő, s minden emberről roszat beszél, — de bizonyos vagyok benne, hogy az az asszony Rawdont itatja. Ez a közönséges nép mind —"

„Nagyon meg volt indulva, a mint a kisasszonyt meglátta," mondá társalgónő, „s meg vagyok győződve, hogy kegyed meggondolván, miszerint ő a veszély mezejére lépendő ki —"

„Mennyi pénzt igért magának, Briggs?" kiálta fel a vén szüz, haragos izgalomra tüzelve magát. „Itt van né, szokása szerint már pityereg. Nekem nem kell efféle komédia. Nem akarom, hogy örökké csak bosszantsanak. Menjen, bögjön a szobájában, küldje le a Firkint, — vagy nem, maradjon itt, üljön le, fújja ki az orrát s hagyjon békét a pityergésnek; irjon egy levelet Crawley kapitánynak."

A szegény Briggs ugy tett, a mint parancsolták, engedelmesen leült irni.

„Kezdje! Édes ur! s irja, hogy Miss Crawley — nem, hanem Miss Crawley orvosa Mr. Creamer megbizta annak tudatásával, miszerint mostani egészségi állapotom még oly gyenge, hogy minden erősebb kedélyrázkodást kerülnöm kell, — minélfogva kikérek továbbra minden értekezést családi ügyek felől, sőt kikérek magamnak egyátalában minden találkozást. Köszönje meg neki, hogy Brightonbe jött, s mondja meg, hogy kéretem, miattam ne töltsön itt több időt. Aztán Miss Briggs, még hozzátheti, hogy szerencsés utat kivánok neki, s ha fáradságot vesz ügyvédemhez menni Gray's Inn-squareben, valami közleményt fog tőlem ott találni. Igy jó lesz; ez tudom elég arra, hogy Brightont idehagyja." A jóakaró Briggs rendkivüli megelégedéssel irta le az utolsó mondatot.

„Mindjárt Butené elutazása után másnap reám rohanni," csacsogá tovább a koros hölgy, „ez mégis igen illetlen

dolog volt. Briggs, édesem, irjon Mrs. Crawleynak, irja meg, vissza ne jöjön. Nem, nem, ne jöjön vissza, — nem akarok rab lenni saját házomban — nem akarom hogy éhen haljak s megétessenek. Mind csak meg akarnak ölni, mind — mind!" s e szavakra az elhagyott vén asszony görcsös zokogásra fakadt.

Közelge a „Hiuság Vásárában" szomoru komédiájának vég jelenete: a pislogó lámpák egyenként kialudtak; s a fekete függöny már-már leesendő vala.

* * *

A levél végszakasza, mely Rawdont Miss Crawley ügyvédéhez utasitotta Londonban, valamennyire megvigasztalta a dragonyost és nejét, bár a kiengesztelés visszautasitása nem kis kedvetlen csalódást okoza; s azzal elérte a koros hölgy is czélját, mert Rawdon alig várta, hogy Londonba érjen.

A Józsitól nyert pénzzel s Osborne György bankjegyeivel kifizette tartozását a vendégfogadóban, melynek tulajdonosa bizonyosan maig sem tudja, mily veszélyben forga egyszer követelése. Mert valamint csata előtt a tábornok a poggyászt a tartalékhadnál szokta bátorságba helyezni: azonképen Rebeka nagybölcsen legértékesebb holmiját egybepakolta s György legénye által elvitette a gyorskocsin Londonba. Rawdon s neje ugyanazon alkalmatossággal utazott vissza másnap oda.

„Mégis szerettem volna látni a vén leányt, mielőtt eljöttünk," mondá Rawdon. „Ugy megváltozott s olyan beteges kinézése van, hogy tudom, nem sokáig viszi. Kiváncsi vagyok, mennyiről fog szólani az utalvány. Kétszáz font — legalább kétszáz font lesz — kevesebb nem is lehet, ugy-e Becky?"

Bizonyos uraknak, kiknek arczképét valamelyik fenebbi lapon adtunk, ismételt látogatása következtében, Rawdon nejével együtt nem Brompton-i lakában szállott meg,

hanem egy vendégfogadóban. Másnap reggel volt alkalma Rebekának megpillantani öket, midön azon külváros elött haladt el, a mint Fulhambe ment az öreg Mrs. Sedley lakására Amália s Brighton-i barátai látogatására. Ezek már mind felkerekedtek volt Chathambe s onnan Harwichba, az ezreddel Belgiomba hajózandók át, — a szegény öreg Mrs. Sedley egyedült búsongott és sirt. A mint Rebeka e latogatásról haza ért, otthonn találta férjét, ki járt volt Gray's-Innben s tudta, hányadán van a dolog. Egész dühösen jött haza.

„Jupiterre mondom, Becky, képzeld csak, nem adott többet husz fontnál!"

A tréfa, bár ellenök volt, mégis nagyon jóizünek tetszett, s Becky Rawdon hosszu képét látva hangos kaczajra fakadt.

HUSZONHATODIK FEJEZET.

London és Chatham közt.

A mi barátunk György elhagyván Brightont, mint elökelö divatfihoz illik, négy lovas hintóval hajtatott nagy pompában egy czifra vendégfogadó elébe Cavendish-squareben, hol a fiatal gentleman és neje elfogadására pompás szobák egész sora s felséges ezüstnemüvel megrakott s egy féltuczat feketébe öltözött és hallgatag legénytöl körülállt asztal állott készen. György herczeg módjára szerepelt mint házi gazda Dobbin s Józsi irányában, s Amália elöször és pedig rendkivüli félénkséggel s bátortalanul ült elöl a maga asztalánál, mint György nevezte.

György gáncsolta a bort, királyilag hajhászta a felszolgáló legényeket, Józsi pedig roppant elégedéssel nyelte a tekenösbéka levest. Az ebéd s a szoba fénye, melyben adatott, nyugtalanná tette Dobbint, ki ebéd után, mikor már Józsi a nagy karszékben aludt, a miatt némi elöterjesztéseket talált tenni. De hiában lármázott a tekenös-

béka-leves s a pezsgő szörnyü tékozlása ellen, mi érseknek megjárja. „Én megszoktam uri módra utazni," felelte György, „s lánczhordtát, nőm is utazzék ugy, mint uri asszonyhoz illik. Mig egy töltésem lesz a táskában, addig ne szenvedjen ő semmiben hiányt," mondá a nagylelkü ficzkó nagy mértékben megelégedve magával kitüntetett pompázó természete végett. Azért Dobbin nem is probálta meggyőzni őt a felől, hogy Amália boldogsága nem fekszik tekenősbéka leves élvezetében.

Ebéd után Amália félénken azon kivánatát fejezte ki, hogy anyját szeretné meglátogatni Fulhamben: György egykissé morogva adta meg arra az engedelmet. Amália azonnal eltipegett roppant hálószobájába, s legnagyobb öröm- és sietséggel tette fel kis kalapját és sálját. Mikor visszament az ebédlőbe, György még mindig claretet ivott s nem mozzant. „Nem jö velem, édesem?" kérdé tőle. Nem; az „édesnek" estve „dolgai" voltak. A legény hozzon kocsit s kisérje el. Mikor a kocsi a vendégfogadó kapuja előtt állt, Amália, miután hiában igyekezett egy párszor Gyögynek szemébe nézni, lehangoltan köszönt neki s szomoruan ment le a nagy grádicson Dobbin kapitánynyal, ki segitett beülnie a kocsiba s nézte a mint elrobogott rendeltetése helyére. Még a legény is szégyenlette a bérkocsisnak a vendégfogadóbeli emberek előtt mondani meg a czimzetet, s azt mondta majd odábbat értesitendi.

Dobbin haza sétált a Slaughter's-i régi szállására, valószinüleg azt gondolván, mily gyönyör lenne abban a bérkocsiban ülni Mrs. Osborne mellett. Világos hogy Györgynek más izlése volt; mert miután elég bort ivék, szinházba ment, hogy lássa Keant Shylock szerepében. Józsi még mind a karszékben aludt, miután be is esteledett, s egy legény csörtetésére, ki az asztalról az üvegeket elszedte s üritgette, rettent fel: akkor ujra egy bérkocsit kellett előhivni, mely e termetes höst szállására vigye fekünni.

Képzelhetni, mily anyai hév- és indulattal szoritotta

szivéhez leányát, mint rohant ki az ajtón, a mint a kocsi a kis kerti rácsajtó előtt megállott, a könnyező, reszkető, fiatal nőt ölelendő. Minden olvasó, ki csak félig-meddig érzelgős, elgondolhatja, mint megeredt a könnyzápor, mint sirt együtt az anya s leánya, a mint a nappali szoba szentélyében ölelkezve együtt ültek! Mikor nem sirnak a nők? Minő örvendetes vagy szomoru, vagy akármiféle más alkalommal nem teszik? oly esemény után, minő a házasság, bizonyára az anya és leánya átengedheté magát ezen érzékenységnek, mely gyöngéd s egyszersmind enyhitő. Házasság alkalmával láttam, olyan nők is, kik gyülölségben éltek, csókolták egymást és egész barátságban pityeregtek együtt. Hát még mit nem éreznek ilyenkor, ha szeretik egymást! A jó anya leánya lakodalmán mintha ujra férjhez menne; hát még a nagyanyák, milyen tulságosan anyaiak! — valóban, a nő sokszor nem is tudja, mit tesz anyának lenni, mig nem nagyanya. Ne zavarjuk hát Amáliát s anyját, a mint alkonyatkor a nappali szobában együtt susognak, és pityeregnek, és sirnak, és zokognak. Az öreg Sedley igazán nem is zavarta. Ő nem találta ki, ki ült a kocsiban, mely a ház elébe hajtott. Ő nem repült leánya elébe, habár igen forrón megcsókolta, a mint a szobába jött (hol az öreg szokás szerint papirjaival és zsinegeivel és számadásaival foglalkozott), s miután egy kis ideig az anyával és leányával ült, nagy okosan nekik hagyta a kis szobát s visszavonult.

György inasa szörnyen lenézőleg tekintett Clappre, ki kertecskéjében ingre vetkezve öntözte rózsatőit. Hanem nagyobb alázatossággal emelt kalapot Mr. Sedley előtt, ki veje s Józsi kocsija után tudakolózott, s valljon lovai ott voltak-e Brightonben, és mit beszélnek ama pokoli árulóról Bonaparteről s a háboruról, — mig előállott az ir szolgáló egy tálczával s egy palaczk borral, melyből az öreg ur okvetlenül tölteni akart a legénynek. Egy fél guineat is adott neki, mit a legény megvetéssel vegyült

csudálkozással tett zsebébe. „Ura s asszonya egészségére, Trotter," mondá az öreg Sedley, „s itt valami, igyék egészségökért, ha haza megy."

Csak kilencz nap telék el, mióta Amália elhagyá a kis házot és lakot — de mennyi idő látszék előtte elteltnek, mióta annak búcsut monda. Mily mélység választotta el mult életétől. Mostani álláspontjáról tekintve arra vissza, egészen más személynek tünt fel előtte a szerelmébe elmerült fiatal leány, kinek csak egyetlen tárgyra volt szegezve szeme, s ki szülői szeretetét ha nem is hálátlanul, de közönyösen fogadta, mint olyan valamit, mivel tartoztak, s egész lelke s szive csak egy vágy teljesülésén függött. Szégyennel töltötte el a visszapillantás ezen alig mult s mégis már oly messze távolságba enyészett napokra. A jutalom — az élet mennyországa — el volt nyerve, s a nyerő mégis aggódott, elégedetlen volt? A regényiró, mikor hőse s hősnéje eljut a házasság kikötőjébe, rendesen leereszti függönyét, mintha a drámának vége volna: az élet kételyei s küzdelmei véget értek: mintha a házasság országában minden viruló zöldség s öröm lenne, mintha a férj- és nőnek nem lenne egyéb teendője, mint karon fogva, boldog és tökéletes élvezetben futni meg az élet pályáját, mig öreg korra jut el. Pedig a mi kis Amáliánk alig szálla meg uj országában, s már aggódva tekintett vissza azon szomoru, barátságos alakokra, melyek a távol tulpartról istenhozzádot intettek át.

Az anya az uj asszony megérkezésének tiszteletére szükségesnek tartotta nem tudom miféle ünnepi lakomát készitni, s a beszéd első felbuzogása után búcsut vett egy kis időre Osborne Györgynétől, s az alsó — konyhai — tájékba merült le, előkészületeket teendő a nagyszerü ünnepi theához. Minden embernek meg van a maga módja szeretete kifejezésére, s Mrs. Sedleynek ugy tetszett, hogy egy muffin*) s egy csomó narancs befött egy kis met-

*) Vajjal kent piritott zsemleszeletek.

szett üreg csészében feladva, Amália előtt mostani különösen érdekes helyzetében kiválólag kedves frisitő lesz.

Mig alatt minde nyalánkságok készültek, Amália a salonból ki s felment a grádicson, s maga sem tudta miként, azon kis szobában találta magát, melyben férjhezmenetele előtt lakott, s ugyanazon székben, melyben annyi keserves órát töltött. Hátra rogyott a szék karjai közé, mintha az régi barátja lett volna, s elgondolkozott az elmult hétről s korábbi életéről. Ily korán szomoruan s vágyakozva tekinteni vissza; epedni valamiért, mi, midőn eléré, több kételyt s szomoruságot hoza lelkére, mintsem örömöt: ez volt sorsa a szegény kis teremtésnek, e vétlen, eltévedt vándornak a hiuság vására tolongó tömegében.

Ott ült, s jól esett felidéznie lelke előtt György képét, mely előtt mint leány térdelt. Megvaltotta-e magának, mely különbözö volt a valódi férfi azon dicső fiatal hőstől, kit imáda? Sok, sok év kivántatik — s a férfinak szörnyü rosznak kell lenni — mielőtt a nőnek büszkesége s hiusága ily vallomást engedne. Aztán Rebeka csillogó zöld szemei és vészjós mosolya is felvillant előtte s szorongóvá tette. És igy ült ott egy ideig szokott önző merengésébe merülve azon gondtalan buskomoly magatartásban, melyben találta volt a becsületes ir szolgáló azon napon, mikor felhozá György levelét, melyben házassági ajánlatát megujitá.

A fejér kis ágyra tekintett, mely néhány nap előtt még az övé volt, s gondolta, hogy az éjjel szivesen benne fekünnék, mint azelőtt, szivesen ébredne fel reggel anyja mosolya mellett. Mert rettegve gondolt a szörnyü nagy damaszk mennyezetes disszágyra, a nagy és komor ünnepies hálószobában, mely a Cavendish-square-i vendégfogadóban várt reá. Drága kis fejér ágy! Hány hosszu éjen át sirt vánkosain! Hányszor esett kétségbe s várta a halált! s most nincs-e beteljesedve minden vágya, s a kedves, kiért kétségbeesék, nem övé-e örökre? Édes jó anyja! mily türelem- s gyöngédséggel virasztott ezen ágy-

nál! Odament s letérdelt az ágy mellé; s e kis sebzett és félénk, de szende és szerető lélek vigasztalást keresett ott, honnan meg kell vallani, a mi kis leányunk nemigen várt volt. Eddig a szerelem vala hite; s szomoru, vérző, csalódástól fájó szive érzeni kezdé, hogy más vigasztalóra van szüksége!

Van-e jogunk elömondani vagy kihallgatni imáit? Ezek, öcsém, titkok, melyek nem tartoznak a hiuság vásárába, hol történetünk mozog.

Itt annyit mondhatunk, hogy a mint a theát felhozták, a mi fiatal asszonyunk sokkal vidámabb kedvben jött le a grádicson, nem volt oly csüggeteg; nem siratta sorsát, nem gondolt György hidegségére vagy Rebeka szemeire, mint az utóbbi napokban. Lement a grádicson, megcsókolta apját, anyját, elcsevegett az öreg urral és sokkal vigabbá tette, mint a milyen kitudja mióta nem volt! A zongorához ült, mit Dobbin vett számára, s elénekelte atyja régi kedvencz dalait. A theát jelesnek találta s nagyon megdicsérte, miként volt a befött a kis csészékben feladva. S eltökélvén mindenkit ily módon boldogitni, maga is boldognak érezte magát; és a nagy, komor, mennyezetes ágyban egészségesen elaludt, s csak akkor ébredt fel egy mosollyal, mikor György haza jött a szinházból.

Másnap Györgynek sokkal fontosabb „dolga" volt, mint Mr. Keant megnézni Shylock szerepében. Londonba érkezte után azonnal ira atyja ügyvédének, kijelentvén királyi tetszését az iránt, hogy másnap beszélni akar vele. Vendéglői veszteségei kártyán s tekén, mik Crawley kapitány zsebét töltötték, nagyon kiüriték erszényét, és szükséges volt azt ujra megtöltenie, mielött utra indula, más segédforrása pedig nem volt, mint hozzá látni a kétezer fonthoz, melynek kifizetésére az ügyvéd fel volt hatalmazva. Ö tökéletesen meg volt győződve lelkében, hogy atyja nemsokára engedni fog. Miként is állhatna ellen egy atya egy olyan hasonlithatatlan tökéletességü

fiunak? S ha korábbi és személyes érdemeinek nem sikerülne atyját meglágyitni, eltökélé György oly bámulandólag kitüntetni magát a következő hadjárat alatt, hogy az öreg urnak okvetlenül meg kelljen adnia magát. De hát ha nem? S aztán! nem tárva állott-e előtte a világ! Jobb szerencséje fordulhata a kártyán; aztán kétezer fontnak nem is oly könnyü a végére járni.

Amáliát tehát ujra elküldte kocsiban anyjához azon szigoru rendeléssel és carte blanche-al a két asszony számára, hogy mindent vásároljanak be, mi a világban Osborne Györgyné állásával biró s külföldre utazandó hölgy számára szükséges. Az egész női kiállitás ily módoni kiegészitésére csak egy napjok volt, képzelhetni tehát mennyire el voltak foglalva. A mint Mrs. Sedley ujra kocsiban ült, a divatárusnőtől a gyolcsárushoz hajtatott, s a kocsihoz szolgálatra kész legények vagy udvarias tulajdonosok kisérték vissza, szinte egészen ismét a régi Mrs. Sedley volt és szerencsétlensége óta most érezte magát először ujra boldognak. De Amáliának is tetszett ez a sok boltjárás, alkudozás, csinos dolgok nézése s vásárlása. (Adna-e egy okos ember két garast az olyan nőért, ki ilyeneknek nem örvendene?). Ő tehát férje parancsának engedelmeskedve, egész kis lakomát csapott e részben magának, s egy rakás női ruhanemüt vásárolt össze, mindenben, mit vásárolt, a kereskedők mondása szerint nagyon jó izlést és itélőtehetséget mutatván ki.

A háboru miatt sem igen aggódott Mrs. Osborne: Bonapartyt összetörik majd minden harcz nélkül. Majd minden nap vitorláztak el postahajók, rakva előkelő urakkal, divatfiakkal s delnökkel, kik Brüsszel- és Gentbe utaztak. Az emberek nem annyira háboruba, mint divatos kirándulásra mentek. A hirlapok gunyt üztek a hitvány szerencsefiből és csalóból. A pimasz korz, miként is állhatna ellen Europa egyesült hadseregeinek s a hallhatatlan Wellington lángelméjének! Amália legnagyobb megve-

téssel viseltetett iránta; mert nem szükség emlitenünk, hogy e azende s kedves teremtés környezői véleményéhez alkalmaztatta magát, mert hüségében sokkal szerényebb volt, hogysem maga gondolkozott volna. Szóval tehát, az egész napot anyja társaságában a mondott bolti látogatásokra forditotta, s a londoni előkelő világban ezen első megjelenése alkalmával nem kis élénkséget s ügyességet tüntetett ki.

Azalatt György félrevágott kalappal, csipőre tett kezekkel és vasgyuró katonai képpel utnak indult Bedford-Rowba, s oly nagyszerüleg lépett be az ügyvéd hivatalszobáiba, mintha minden ott firkáló sápadt irnoknak ő lett volna az ura. Szörnyü büszke s pártfogói hangon parancsolta, hogy menjen valaki s mondja Mr. Higgsnek, hogy Osborne kapitány vár reá, — mintha ennek a hitvány ügyvédnek, kinek azonban háromszorta jobb feje, ötvenszer több pénze és ezerszer több tapasztalása volt, egyszerre el kellett volna hagynia minden dolgát s a kapitány tetszésére készen állania. Nem vette észre a megvetés gunymosolyát, mely az egész szobában, kezdve az első segéden, keresztül a szerződött gyakornokokon, a kinött ruhákba öltözött ringy-rongy irnokokig és ehezett képü futókig körüljárt, mialatt ott ült, nád pálczájával czipőit veregetve és elgondolva, mily nyomoru szegény ördögök azok ott mind. A nyomoru szegény ördögök minden dolgát tudták. Estve egy pohár ser mellett beszéltek felőle más irnokokkal. Istenem, mi mindent nem tudnak Londonban az ügyvédek és ügyvédi irnokok! Vizsga szemök előtt semmi sem marad rejtve és szolgáló lelkeik némán uralkodnak városunk felett.

Talán György Mr. Higgs hivatalszobájába lépve, azt remélte, hogy ezen uri ember atyjától valami egyezkedési vagy engesztelési üzenettel lesz megbizva; vagy talán bátorsága s eltökéltsége kitüntése végett ölte oly kevély és hideg magatartást: ha azonban igy talált lenni, ugy gögje az ügyvéd részéről oly jéghidegséggel és közö-

nyösséggel találkozott, mi minden fenhéjázást nevetségessé tett. Az ügyvéd azon pillanatban, mikor a kapitány belépett, tette, mintha irással foglalkoznék. „Tessék helyet foglalni, Sir," mondá, „egy percz alatt elöveszem kis ügyét. Mr. Poe, egy nyugtatványt hozzon;" s tovább irt.

Miután Poe elöhozta a papirt, főnöke kiszámitotta két ezer font sterlingnyi államkötelezvény értékét a napi árkelet szerint, s kérdezte a kapitányt, utalványt akar-e a bankházra, vagy hogy az utóbbi által egyenesen államkötelezvényeket vásároltasson a fenebbi értékig: „Mrs. Osborne gondnokai közül ugyan az egyik nincs a városon," mondá közönyösen, „hanem megbizóm teljesitni kivánja az ön ohajtását és maga is azt akarja, hogy minél elébb el legyen végezve ezen ügy."

„Adjon, Sir, egy utalványt," mondá a kapitány bosszusan. „Vigye az ördög a shillingeket s a félpennyket, Sir," tevé hozzá, a mint az ügyvéd az utalvány összegét kiszámitá, s azzal hizelegve magának, hogy nagylelküségének e bizonysága által a vén rókát megszégyenitette, szörnyü délczeg léptekkel távozott zsebében az utalvánnyal.

„A ficzkó két év alatt be lesz zárva," mondá Mr. Higgs Mr. Poenak.

„Mit gondol, Sir, nem fog-e meglágyulni O.?"

„Nem fog-e meglágyulni az emlékszobor?" viszonzá Mr. Higgs.

„Ugyancsak üzi a doldot," mondá az irnok. „Alig egy hete házasodott meg s már láttam néhány más tiszttel Mrs. Highflyert szinház után a kocsiba segitni." Aztán más dologhoz láttak s Osborne György elenyészett ezen érdemes uri emberek emlékezetéből.

Az utalvány a mi barátainkra Hulker és Bullockra szólott Lombard-streetben; György mindig azon véleményben, hogy dolga után lát, azon házhoz irányozta lépteit, s ott meg is kapta pénzét. Bullock Frigyes, Esq. ki sárga arczával épen egy nagy könyvre volt hajolva, mely előtt

egy komoly képü legény ült, történetből épen a pénztári szobában volt, a mint György beléptett. Sárga arcza még halálszinübbé vált, a mint meglátta a kapitányt s büntudatában a legbelsőbb szobába sompolygott vissza. György sokkal inkább bele vott merülve, hogy a pénzre meressze szemét, (mert sohasem vala azelőtt annyi pénz kezében), hogysem észrevette volna húga hullaszerü udvarlójának ábrázatát vagy futását.

Bullock Frigyes elbeszélte az öreg Osbornenak fia megjelenését s magaviseletét. „Nem lehet képzelni, milyen elbizással lépett be," mondá. „Az utolsó fillérig mindent felvett. Mire fog menni olyan ficzkó, mint ő, néhány száz fonttal?" Az öreg Osborne esküdt, hogy legkisebbet sem gondol vele, mikor s miképen jár végére a pénznek. Bullack Frigyes e naptól kezdve mindennap Russel-squareben ebédelt. De György is nagyban megvolt elégedve az nap végzett dolgaival. Minden poggyásza s holmije hamar rendbe volt szedve s Amália vásárlásait ügynökére szóló utalványokkal és lord pompázó modorában fizette ki.

HUSZONHETEDIK FEJEZET.

Amália az ezredhez csatlakozik.

A mint Józsi szép kocsija a chatami vendégfogadó kapuja elébe hajtott, az első kép, melyet Amália felismert, Dobbin kapitány barátságos arcza volt, ki az utczán egy óra óta sétála fel s le barátjai érkezését várva. A kapitány fényes gombos frakkjában, piros vállszalagával s kardjával egészen katonásan nézett ki, s a termetes polgári ur egészen büszke volt, hogy őt ismerősei közé számithatja, és itt egészen más szivességgel üdvözölte, mint a hogy Brighton- s Bond-streetben fogadta volt barátját. A kapitánnyal volt Stubble zászlótartó, ki a mint a barouche a vendéglőhöz közeledett, Osborne választásának hizelgő következő szavakra fakadt: „Jupiterre, beh szép leány!" S valóban Amália selyem nászköntösében s piros szalagai-

val, és a szabad levegőbeni gyors utazás okozta pirral arczán oly fris- és csinosnak nézett ki, hogy a zászlótartó bókja egészen helyén volt. Dobbin megszerette őt azért. S a mint Dobbin előlépett hogy segitse le a kocsiból, látta Stubble, mily szép kis kezecskét nyujtott neki s mily szép kis lábacskával lépett a hágcsóra; egészen kiveresült arcza, s a tőle kitelhető legjobban meghajtotta magát; mit Amália, a zászlótartó sapkáján a —dik ezred himzett számát olvasva, piruló mosolylyal és bókocskával viszonzott. Dobbin e nap óta sokkal nagyobb barátsággal viseltetett Stubble iránt, s buzditotta sétákon vagy ha egyik vagy másik szobájában egyedül együtt voltak, hogy Amáliáról beszéljen. Valóban, az egész —dik ezred minden becsületes fiatal ficzkói közt csakhamar divattá válék bámulni s imádni Mrs. Osbornet. Egyszerü mesterkéletlen magatartása, szerény, barátságos magaviselete minden romlatlan szivet megnyert; valója egész egyszerüségét s gyönyörüségét egy egész könyvben sem lehetne leirni. De ki is volna, ki életében ne talált volna arra nőben, habár netalán nem is szólott egyebet vele, mint hogy egy franczia négyesre kérte fel, vagy hogy nagyon meleg van. György, ki az ezrednek különben is leventéje volt, szörnyen emelkedett a tisztikar fiatal része közvéleményében azon nemessége által, hogy e vagyontalan fiatal teremtést nőül vette s oly gyönyörü kedves társnét tudott magának választani.

A lakszobában, melly az utasokat befogadta, Amália nagy csudálkozására egy Osborne György kapitányához czimzett levelet talált. Háromszögü levélke volt az rózsaszin papiron; a pecsét egy galambot ábrázolt olajággal, és szörnyü sok kék pecsétviasz volt reá prédálva, és az irás világosan női kezet árult el.

„Ez O'Dowd Peggy ökle," mondá György nevetve. „Ismerem a pecsétről." Valóban az egy izenet volt O'Dowd őrnagynétól, melyben Mrs. Osbornet felkérte szivesked-nék még az nap estve szállásán egy kis társaságban részt

venni. „El kell menned," mondá György, „itt megismerkedel az ezreddel. O'Dowd kapta meg az ezred parancsnokságát s Peggy viszi O'Dowd parancsnokságát.

Azonban alig örvendének egy pár perczig O'Dowdné levelének, a mint az ajtó felnyilt s egy termetes, vidor asszonyság lépett be lovagló öltözetben s az ezred több tisztje kiséretében. „Valóban, nem birtam a thea idejeig várni. György fiam, mutasson be nejének. Asszonyom, nagyon örvendek, hogy láthatom, s férjemet O'Dowd őrnagyot bemutathatom;" s ezzel a vidor hölgy a lovagló öltönyben melegen megragadta Amália kezét, ki igy egyszerre megtudta, hogy azon nő áll előtte, kin férje annyit nevetett. „Kegyed gyakran fogott rólam hallani férjétől," monda a nő élénken.

„Kegyed gyakran fogott hallani róla," viszhangoztatta férje az őrnagy.

Amália mosolygva felelte „hogy igen is, hallott."

„S ugy-e, kevés jót beszélt rólam," viszonzá Mrs. O'Dowd, hozzátevén hogy „György egy istentelen ficzkó."

„Arról jót állok," mondá az őrnagy ravaszul akarván pillantani, mire György nevetett; O'Dowdné pedig ostorával lengén meglegyintve őt intett neki, hogy nyugton legyen, s kivánta, hogy Osborne kapitányné asszonyságnak formaszerint mutassák be. „Édesem," mondá György egész komolyan, „ez az én jó, édes és derék barátném Aurélia Margaréta, vagy mint nevezni szoktuk Peggy."

„Lelkemre, igaza van," szóla közbe az őrnagy.

„Mint nevezni szoktuk, Peggy, neje O'Dowd Mihály őrnagynak ezredünkből, s leánya Burgo-Malony- és Glenmalony-i Fitzjurld Beresfordnak."

„Burgo- Malony-, Glenmalony- és Murryan-Square-i," mondá a nő nyugodt felsőbbséggel, mit a férj hasonlóképen szófogadólag viszhangoztatott.

O'Dowd őrnagy, ki a világ minden részében szolgálá uralkodóját s minden előléptetését több mint elegendő bátor s vitez tett árán vásárolá meg, a világon a legsze-

rényebb, leghallgatóbb, legengedelmesebb s legszelidebb ember volt s nejének ugy szót fogadott, mintha inasa lett volna. A tiszti asztalnál mindig hallgatott és sokat ivott. Mihelyt teli volt, hallgatva botorkázott haza. Ha beszélt mindenkinek minden kigondolható dologban igazot adott, és igy tökéletes kényelem- s jó kedvben élte át az életet. India legforróbb napja tüzbe nem hozta, s a sárga láz meg nem zavarta. Az ágyuüteg ellen épen olyan közönyösséggel indult, mint a hogy asztalhoz szokott ülni; lóhust és tekenyősbékalevest egyenlő izletesen és étvággyal költött el. Volt egy vén anyja, Mrs. O'Dowd of O' Dowdstown, kinek soha életében nem engedetlenkedett volt, kivévén mikor megszökött, hogy katonának álljon, s aztán, mikor mindenképen rajta volt hogy Malony Peggyt nöül vegye.

Peggy a nemes Glenmalony ház tizenegy gyermeke s azok közt öt leánytestvér közül az egyik volt; férje anyja részéről volt rokon s igy nem volt szerencsés a Malonyakhoz tartozni, kiket Peggy a világ leghiresebb családának tartott. Miss Malony kilencz saisont töltvén Dublinban s kettőt Bath- és Cheltenhamben, s mégsem találván élete párjára, megparancsolta unokabátyjának, hogy vegye nöül — akkor épen harminczhárom éves volt; a becsületes ficzkó szót fogadott neki, s aztán magával czipelte Nyugotindiába, hogy elnököljön a —dik ezredbeli hölgyek közt, hova épen akkor juta be tiszti helycsere által.

Mrs. O'Dowd alig vala félóra óta Amália társaságában (egyébiránt mással is ugy tett), s már mindent közölt szeretetreméltó fiatal barátnéjával, mi nemzetségére vonatkozott. „Édesem," mondá egész jólelküleg, „szándékom-az volt előbb, hogy Györgyöt sógorommá tegyem, s az én Glorvinám épen jól illett volna hozzá. De mivel a mi megtörtént, azt nem lehet megváltoztatni s ő kegyeddel már jegyben járt, eltökéltem, kegyedet testvéremmé fogadni s annak tekinteni, és szeretni, mintha családom tagja volna. Igazán, kegyednek oly kedves szende arcza s oly

barátságos modora van, hogy mi minden bizonnyal igen *jól ki fogunk jöni együtt, s kegyeddel mindenesetre szaporodott családunk.*"

„Lelkemre, ugy van," mondá O'Dowd oly képpel, mely által helybenhagyását fejezte ki; Amáliát pedig nem kis mértékben mulattatta s ő nem kevéssé örvendett annak, hogy egyszerre ily nagy rokonsághoz jutott.

„Mi itt mindnyájon derék ficzkók vagyunk," folytatá az örnagyné, „az egész királyi hadseregben nem találhatna kegyed ezredet, melyben jobb egyességben élő társaság s kellemesebb tiszti asztal lenne. N á l u n k nincsenek perpatvarok, veszekedések, rágalmazások, csunya szájuak. Mi mindnyájan szeretjük egymást."

„Különösen Mrs. Magenist," mondá György nevetve.

„Már megbékéltem Magenis kapitánynéval, bár bánásmódja ősz fejemet sirba vihette volna.

„Pedig oly szép fekete hajad van, Peggy édesem!" kiálta fel az örnagy.

„Fogd be a szádot, Mick, te tökfilkó. Mrs. Osborne, a férjek mindig utban állanak, s különösen az én Mickemnek örökké mondom, ne társa fel a száját egyébkor, mint parancsszóra vagy hogy ételt s italt vegyen magához. Majd ha egyedül leszünk, mindent elbeszélek kegyednek az ezredről. Mutasson be most bátyjának; igazán, ugyan derék embernek néz ki s unokatestvéremre Malony Danira emlékeztet, (tudja édesem, Ballymalony-i Malony, ki nőül vette Oystherstown-i Scully Opháliát, lord Poldoody unokahugát), Mr. Sedley, Sir, örvendek, hogy szerencsém van megismerni. Hihetőleg ma a tiszti asztalnál ebédel. (Mick, jusson aztán eszedbe az az ördögadta doctor, s vigyázz, józan maradj estvére, mert társaság lesz nálam.)

„A 150-ik számu ezred, édesem, ma búcsuebédet ad nekünk," szóla közbe az örnagy; „de Mr. Sedley számára könnyen kapunk jegyet."

„Szaladjon Simple (Simple zászlótartó a mieinktől, édes Amália, — elfelejtém kegyednek bemutatni). Szaladjon

O'Dowd őrnagyné üdvözletével Tavish ezredeshez, s mondja, hogy Osborne kapitány lehozta sógorát s pontban öt órakor elvezeti a 150-dik számu ezred tiszti asztalához — mi pedig, édesem, ha ugy tetszik, itt falhatunk valamit." O'Dowdné még ki sem beszélé magát, s a fiatal zászlótartó már sietett le a grádicson, bizományában eljárandó.

„Az engedelmesség a sereg lelke," mondá Osborne kapitány. „Mi eljárunk kötelességeinkben, s Mrs. O'Dowd addig nálad marad s megadja az igért felvilágositásokat." S a két kapitány, karon fogva kétfelől az őrnagyot, elsétált vele, feje felett vigyorogva egymásnak.

S most, midőn uj barátnéjával egyedül volt, oly szörnyü mennyiségü hirrel s közleménnyel állott elő, hogy méltán elmondhatjuk, miszerint egy kis asszonyka feje elégtelen volt azoknak befogadására. Ezer aprólékosságot beszélt el azon számos tagu családról, melybe a fiatal hölgy bámultan találta magát egyszerre felvéve. „Mrs. Heavytop az ezredes neje Jamaikában sárga lázban halt meg, de nagy búja is volt, mert a galád vén ezredes, kinek kopasz a feje, mint egy ágyugolyó, egy ottani mulat leányra kacsingatott. Mrs. Magenis, bár nincs semmi nevelése, jó asszony, de rémitő szája van, s tulajdon édes anyját is megcsalná a whistben; most nem jő az ezreddel, hanem anyjánál marad, ki valószinüleg valami kis kőszén- vagy burgonyakereskedést üz Islingtonben London közelében, bár örökön örökké atyja hajóival kérkedik s ujjal mutat reájok, mikor a vizen feljönek. Kirk kapitányné is itt marad gyermekeivel Bethseda-téren, hogy kedvencz prédikátora Dr. Ramshorn közelében legyen. Mr. Bunny érdekes állapotban van — mint mindig — s a hadnagyot már héttel ajándékozta meg. Posky zászlótartónak a neje, ki most két hónapja jött az ezredhez, mint hallom, édesem, már néhányszor patvarkodott férjével, hogy az egész kaszárnya hallhatta, (azt mondják, már a fejöket is betörték egymásnak, s Tom Posky sohasem tudta megmon-

dani, honnan van a fekete folt szeme alatt); most haza megy anyjához, ki Richmondban leánynevelőt tart — miért is szökött el onnan? Hol végezte be, édesem, a nevelését? Engem — s mondhatom nem volt kimélve a költség — Flanahan asszony intézetében neveltek Ilyssus-Groveben, Booterstownnál, Dublin mellett, hol egy marquisnénk volt az igazi franczia hangejtés betanitására s tábornok a grammatikára."

Ezen tarka családba találta magát Amália egyszerre felvettnek s Mrs. O'Dowdot néne gyanánt oldala mellé adva. Theázáskor bemutattatott többi nőrokonainak, s minthogy nyugodalmas, jó természetü s nem igen nagyon szép volt, inkább kellemes benyomást tett reájok, mely addig tartott, mig az urak a 150-dik ezred nagy ebédéről visszajöttek s annyira bámulták őt, hogy testvérei hibákat kezdtek találni benne.

„Reménylem, Osborne kifutotta már magát," mondá Mrs. Magenis Mrs. Bunynak. „Ha a megjobbult kéjenczből jó férj válhatik, ugy igazán nem rosz kinézése van Györgygyel," jegyzé meg Mrs. O'Dowd Poskynénak, ki ily módon elveszté az ezrednél legfiatalabb asszonyi állását s a bitorlóra nagyon haragudt. Mrs. Kirk pedig, mint Dr. Ramshorn tanitványa néhány fökérdést intézett Amáliához, hogy lássa, valljon az Ur lelkétől világosult, jó keresztény-e, stb., s Mrs. Osborne feleletei egyszerüségéből látván, hogy még tökéletes setétségben tévelyeg, három kis filléres könyvet nyomott kezébe, t. i.: „Az orditó vadont," „A Wandsworthi mosónőt," és „Az angol katona legjobb szuronyát," — s Mrs. Kirk, még ez éjjeli álma előtt fel akarván világositni Amáliát, kérte olvasná el azokat, mielőtt elalunnék.

Hanem a férfiak, kik mind jó fiuk voltak, bajtársuk csinos neje körül gyültek, s katonás udvariasággal tették neki a szépet. Oly diadala volt ez Amáliának, mely felizgatta s melytől szemei ragyogtak. György egészen büszke volt neje népszerüségére, s nem kevéssé örvendett kel-

lemdus és egyszersmind vidor, még is természetes és valamennyire félénk modorának, mellyel az urak udvarlását fogadta s bókjaikra felelt. És ő maga egyenruhásan, menynyivel szebb férfi volt akármelyiknél a szobában! Amália érezte, hogy ő szeretetteljesen figyelt reá, s jósága örömben lángoltatta fel keblét. „Szivesen fogadom minden barátját, szeretni fogok mindent, ki öt szereti. Igyekezni fogok, hogy vidám és jó kedvü legyek és házi életét boldoggá tegyem;“ ezt tökélé el szerető szivében.

Az ezred valóban örömriadva fogadta fel öt a magáéi közé. A kapitányok helyeslésöket, a hadnagyok tetszésöket, a zászlótartók bámulásokat fejezték ki. A fiatal Stubble egyiktől a másikhoz járt és susogta: „Jupiterre, nem csinos asszony-e?“ s le nem vette róla szemét, csak mikor a negust*) hordozták.

Egyébiránt Dobbin kapitány egész estve majd egy szót sem szólt vele. Hanem Peter kapitánnyal a 150-dik ezredből, vendéglőjébe szállitotta haza Józsit, ki ismét gabógyás volt egy kissé, s mind a tiszti asztalnál, mind pedig a turbánban s paradicsommadártollal diszelgett Mrs. O' Dowdnak az estély alatt szerencsésen feltálalta tigrisvadászati történetét. Miután Dobbin az adószedőt legénye kezébe adta át, fel s lejárt az utczán s szivarozott a vendegfogadó kapujában. Azalatt György nejére nagy gonddal feladta a sált s haza vitte O'Dowdnétól, a távozást általános kézszoritás előzvén meg a fiatal tisztekkel, kik lekisérték a kocsihoz, s mikor elindult, megéljenezték. Mikor leszállott a kocsiból, Amália Dobbinnak nyujtotta kis kezét és mosolygva tett neki szemrehányást, hogy egész estve számba sem vette.

A kapitány még sokáig átengedte magát a szivarozás lélekölő időtöltéséenk, mikor a vendégfogadóban s az utczáról minden ember lefeküdt. Megügyelte, mikor a gyertya György nappali szobájából eltünt s a hálószobában

*) Ital bor, viz, czukor, szerecsendióvirág is czitromléből.

tünt fel. Majd reggel volt, mikor haza ment; hallhatta az éljeneket a szállító hajókról, melyek rakodtak a Themzén, leuszandók.

HUSZONNYOLCZADIK FEJEZET.

Amália beront Németalföldre.

Az ezred tisztjeivel együtt az ő felsége kormánya által szerzett szállító hajókra szállott, melyek az O'Dowdnénál megült estvély után harmadnap, a Themsén kikötött számos keletindiai hajók legénységének s a parton álló katonaságnak éljenzései közepett, mi alatt a katonai hangászkar a „God save the King"-et hangoztatta, a folyón leeveztek, kiséret alatt Ostendebe vitorlázandók. Azalatt a derék Józsi eltökélé kiséretül szolgálni hugának s az örnagynénak, kinek minden holmije s minden skatulyája, a hires turbánnal s paradicsommadárral együtt, az ezred pogyásszával volt: igy két hősnönk majd minden kényelmetlenség nélkül érkezett Ramsgatebe, hol számos postahajó várakozott, melyek egyikén sebesen átvitorláztak Ostendebe.

Józsi életének e korszaka oly eseménydus volt, hogy arról esztendők mulva is el tudott beszélni, s annak érdekesebb elbeszélései előtt a tigris-vadászati történet is háttérbe szorult. Mihelyt reá szánó magát huga elkiséré-sére külföldre, mindjárt észre lehete venni, hogy bajuszát nem beretválja le. Chatamben minden tisztelgés- és gyakorlatnál legnagyobb pontossággal megjelent. Figyelmesen hallgatta pajtásai (mint őket később nevezé) beszélgetéseit, s minél több katonai szót tanult meg. E tanulmányaiban nem kis gyámolitására volt Mrs. O'Dowd; s azon napon, midőn végre a „Lovely Rose"-ra szálltak, mely rendeltetések helyére szállitandá őket, poszományos frakkban, vitorlavászon nadrágban s csinos aranyos szegélyü sapkában jelent meg. Minthogy a kocsiját magával vitte s mindenkinek bizodalmasan elbeszélte, hogy Wellington

herczeg hadseregéhez csatlakozik, sok ember csalódott benne s valami fontos személynek tartotta, főbiztosnak, vagy legalább is a kormány valamely rendkivüli futárának.

Az áthajózás alatt szörnyen szenvedett, épen mint a hölgyek, a tengeri betegség miatt; a mint azonban a postahajó az ostendei partot elérte, Amália ujra felüdült, látva a szállitó hajókat, melyek az ezredet hozva, a Lovely Rose-zal csaknem egy időben érkeztek a kikötőbe. Józsi félholtan egy vendégfogadóba ment, Dobbin kapitány pedig a hölgyeket elkisérte, aztán utána járt, hogy Józsi kocsiját s poggyászát a hajóról s a vámházból kikapja; mert József ur azon pillanatban nem tuda segitni magán, miután jól hizlalt s elkényesztetett legénye az Osborneével együtt összeesküdt s mind a kettő kijelentette volt, hogy nem megy át a tengeren. E lázadás, mely épen az utolsó nap üte ki, annyira nyugtalanitotta volt ifj. Sedley urat, hogy mármár kész vala a hadjárattal felhagyni; hanem Dobbin kapitány (ki, mint Józsi mondá, az egész ügyben szörnyü szolgálatra készen viselte magát) derekasan kiszidta s kinevette öt: a bajusz már szépen nött; s végre Józsi reá engedte magát vétetni a hajóra-szállásra. A jó iskoláju s hizott londoni legény helyett, ki csak angolul tudott, Dobbin Józsi számára egy kis belgiomi legényt kapott, ki semmi nyelvet nem beszélt jól, de sürgölődése s az által, hogy Mr. Sedleyt mindig mylordozta, rövid időn nagyon megnyerte ezen uri ember kegyét. Azóta megváltozott az idő Ostendeben is; a mostanság oda menő angolok közül kevés néz ki lordnak s vagy viselik magokat örökös aristokratiánk tagjaihoz illőleg. Most többnyire kopottak, fejérnemüjök szennyes, s a tekézést, a pálinkát, szivarokat s közönséges korcsmákat kedvellik.

Hanem azt mondhatjuk, hogy Wellington herczeg hadseregéből minden angol jól fizetett. E tény emléke mindenesetre illő e kereskedői nemzethez. Valóságos áldás volt egy kalmárkodó népre nézve, hogy országát vevők ily serege özönlé el, s oly tisztességes harczosoknak ad

enni. S igazán, azon ország, melynek védelmére menének, nem harczias. Régi időktől kezdve más népeket engedtek ottan harczolni. A mint ezen elbeszélés irója oda ment volt a waterlooi csatamező megszemlélésére, kérdezte a gyorskocsi kalauzától, egy harczias kinézésü termetes kiszolgált katonától, ott volt-e az ütközetben. „Pas si bête," („Nem voltam oly szamár") volt a felelet — a franczia soha ilyesmit nem gondolna s nem mondana. Másfelől a postakocsis egy vicomte volt, valami megbukott napoleoni táborok fia, ki ütközben elfogadott egy pohár sert. A tanuság nem rosz.

E lapos, virágzó, vagyonos ország nem könnyen tüntetett fel gazdagabb s tündöklőbb képet, mint 1815-ben nyár kezdetén, midőn zöld mezőit s nyugalmas városait sok ezernyi veres frakkos élénkité; midőn széles országutait fényes angol utikocsik boritották el; midőn nagy csatorna-hajói, melyek kövér legelők, csinos, ódon kinézésü falvak, s régi, vén fáktól környezett kastélyok előtt haladtak el, gazdag angol utasokkal voltak rakva; mikor a katona a falu korcsmájában nem csak ivott, hanem fizetett is, és Donald, a felföldi, ki flamandi parasztházba volt szállásolva, a gyermeket ringatta otthonn, mig Jean és Jeanette szénagyüjteni volt. Minden oly fényesen és vétlenül nézett ki, mint egy szemle Hyde-parkban. Azalatt Napoleon, határerősségei lánczolata megett berontásra készült, mind e békeszerető embereket dühbe hozandó, annyi vért ontandó s közülök annyit sirba döntendő.

A vezérben mindenki annyira bizott (mert az angol nemzet épen oly rendithetlen bizalommal tekintett Wellington herczegre, mint minő örjöngő lelkesedéssel a francziák ölelték Napoleont); az ország oly jó védelmi állapotban s a segitség szükség esetére oly közel látszott lenni, hogy senki sem ismert félelmet, s utasaink, kik közt pedig kettő természetesen félénk fajta volt, valamint minden többi angol utazó, tökéletesen nyugodtak voltak. A nagy hirü ezredet csatornai naszádok szállitották Brügge-

s Gentbe, honnan Brüsszelbe gyalogolt. Józsi a hölgyeket a közönséges naszádok egyikén kisérte, melyeknek pompás és kényelmes berendezésére mindnyájan emlékezhetnek, kik Flandriában utaztak. E szerfelett lassu de rendkivül kényelmes naszádokon oly jól lehetett enni s inni, hogy, a mint beszélik, egy angol utazó, ki egy hétre ment volt Belgiomba, egy ilyen naszáddal utazott s ugy megtetszett neki rajta az étkezés, hogy a vasutak feltalálásáig örökösen Brügge s Gent közt utazott fel s le, s a naszád utolsó utja alatt aztán vizbe ölte magát. Józsiról nem az volt megirva, hogy vizes halállal haljon meg; azonban ő is szerfelett kényelmesen érezte magát. Egész nap a kajüt fedlezetén ült, flamandi sert ivott, Izidor után rikoltozott s udvariasan beszélgetett a hölgyekkel.

Vitéz bátorsága határtalan volt. „Boney támadna meg m i n k e t!“ kiálta fel. „Édes kedvesem, szegény Emmi, teljességgel nincs mit félj. Veszélyről szó sem lehet. Mondom, hogy a szövetségesek két hónap alatt Párisban vannak, s akkor, Jupiterre, a Palais-Royal-ba viszlek enni. Mondom, háromszázezer orosz jö Mainz felöl Wittgenstein s Barclay de Tolly alatt. Szegény gyermek, te nem értesz katonai dologhoz. De én értek hozzá, s mondom, hogy a franczia gyalog nem mérközhetik az orosszal, s Boneynak egy tábornoka sem állja ki a sarat Wittgensteinnal. Aztán jönek az osztrákok Károly főherczeg és Schwarzenberg herczeg alatt legalább ötszázezren, már is csak tíz napi járásra vannak a franczia határszéltől. Aztán itt vannak a poroszok a vitéz tábornagy-herczeg alatt. Mondd, van-e hozzá fogható lovassági tábornok, mióta Murat elveszett? Mondja Mrs. O'Dowd, van-e oka az asszonykának félni? Van-e ok félni, Izidor? He Monsieur? Hozzon még sert!“

Mrs. O'Dowd, ki boldogsága tökéletességére csak azt kivánta volna, hogy Glorvinája vele legyen, ugy vélekedett, hogy a nevezett delnő a világon senkitől sem félne, s legkevésbbé egy francziától, s oly szemhunyoritva

öntött le egy pohár sert, mi nyilván bizonyitotta ezen ital iránti elöszeretetét.

Minthogy a mi barátunk az adószedő sokszor volt ellenség előtt, vagy más szóval Cheltenham- s Bathben a hölgyek előtt, korábbi félénkségét nagyobbára levetkezé, s olyan beszédes volt, a mint csak kellett. Az ezrednél meglehetősen megszerettette magát, mert az ifju tiszteket derekasan vendégelte, s kölcsönzött katonás kinézésével jóizüen mulattatta. S valamint hadseregünkben van egy ezred, melynek élén elől menet alkalmával egy kecske, másik, melynek szarvas jár, ugy György mondása szerint. az ő ezrede egy elefánttal jár.

Mióta György Amáliát az ezrednél bevezette, kezdte egy kissé szégyenleni magát a társaság egy része miatt, melynek be kellé mutatnia; s mint Dobbinnak mondá, eltökélé más ezredbe tétetni át magát s nejét ezen átkozott közönséges nők társaságától megszabaditni. Ez az aljasság azonban, hogy mások becsületes társasága miatt szégyenlik magokat, sokkal gyakrabban fordul elő férfiaknál, mintsem nöknél (kivévén természetesen a nagy divathölgyeket); s Mrs. Amália természetes és tettetés nélküli nő létére semmit sem tudott azon mesterkélt szégyenlésről, mit férje magában hibásan gyöngéd érzetnek tartott. Igy, például, Mrs. O'Dowdnak egy kakastoll volt kalapján, s övében egy nagy ismétlő óra, melyet mindegyre ültetett, elbeszélvén felőle, hogy azt atyja ajándékozta, a mint esketés után kocsiba ült; ezen ékességek, mikhez az örnagyné asszonyság más sajátságai járultak, Osborne kapitányt kínpadra feszitették, valahányszor neje az örnagynéval érintkezésbe jött, Amália ellenben legkisebbé sem botránkozott meg a jó asszony különczségeiben s azokat legfelebb mulattatóknak tartotta, de legkevésbbé sem szégyenlette magát társasága miatt.

A mi barátainknak ezen ismeretes ut alatt, mit azóta majd minden csak valamennyire vagyonos angol megtett, lehetett volna tanuságosabb, de nem mulatságosabb tár-

saságuk, mint O'Dowd őrnagyné asszonyság. „Ne beszéljen nekem, édesem, csatornai naszádokról. Látná csak azokat, melyek Dublin és Ballinasloe közt járnak. Azokkal gyorsan utazik az ember s mindenütt szép marhát láthat. Atyám egyszer arany emlékpénzt kapott (maga ő excellentiája is evett egy darabot belőle s azt monda, soha életében nem evett annál jobbat) egy négy éves tehénért, milyet e b b e n az országban bizonyosan nem fognak látni mostanság." Józsi sohajtva ismerte el, hogy az egész világon nincs ország, mely oly porhanyó, izes, jó, kövér s egyszermind sovány marhahust birna felmutatni, mint Ó-Anglia.

„Kivévén Irlandot, honnan legjobb marhahusokat kapják," mondá az őrnagyné, s a hazafitársainál igen szokott módon további összehasonlításokat tett, melyek mind szülőföldje részére ütöttek ki. Annak gondolata, hogy a Brügge-i piaczot a dublinival lehetne egybehasonlitni, gunykaczajra fakasztá, mely miatt a vén templomtorony ledölhetett volna. A város, a mint átutazott, teli volt angol katonasággal; angol kürtek ébresztették fel reggel, estve angol sipok s dobok hangzásánál feküdtek le; az egész ország s egész Europa fegyverben állott, s a világtörténet egyik legnagyszerübb eseménye volt készülőben: mindez azonban nem akadályozá abban a becsületes O'Dowd Peggyt, kit a dolog ugy érdekelt, mint akárki mást, hogy Ballinafadrol s a Glenmalony-i istállókról, és az ott ivott claretről beszéljen. Józsi alkalomszerüleg közbeszólott a dumdumi curryról és rizskásáról, mialatt Amália férjére gondolt, s hogy miképen tüntethetné ki legjobban iránta szerelmét — mintha ez lett volna a világot akkoriban érdekelt legfontosabb dolog.

Azok, kik szeretik félretenni a történet könyvét, s elgondolkozni a felől, mi történhetett volna a világon, ha nem az történt volna, a mi épen történt (mi meg kell vallani, a merengésnek igen talányos, mulattató, elmés és hasznos neme), kétségkivül gyakran elgondolták, mily

roszul választá meg Napoleon az idejét Elbából visszajövetelére és sasának szárnyra bocsátására San Juan öbléből a Notre-Dame-ra. A mi részünkön levő történetirók beszélik, hogy a szövetséges hatalmak hadseregei ez időben az isteni gondviselés rendelése szerint hadi lábon álltak s a hir első perczében készek voltak reá rontani az elbai császárra. Pedig lám, az egybegyült s képviselt hatalmasságoknak, kik bölcseségök szerint alakitották át Europa földabroszát, annyi okuk volt egymásközti viszályra, hogy a hadseregeket, melyek legyőzték Napoleont, egymás ellen forditották volna, ha az általánosan gyülölt és félt tárgy vissza nem tér vala. S ha a korzfi meg tudja várni fogságában, mig a világ e hatalmasai egymás ellen fordulnak, szépen visszatérhetett s minden alkalmatlanság nélkül uralkodhatott volna. De hát akkor mi lett volna történetünkből s minden barátainkból, kikről eddig emlékeztünk?

Azalatt az élet mindennapi ügyletei s különösen a mulatságok folytak, mintha sohasem lehetne végök és sehol sem lenne az ellenség. A mint utasaink Brüsszelbe érkeztek, hol ezredök feküdt (mindnyájan mondák, hogy az nagy szerencse): Europa egyik legvigabb s legfényesebb fővárosában találták magokat, hol minden bódé a hiuság vásárában legcsábitóbb elevenséget s pompát tüntete fel. Szörnyen ettek, ittak, s tánczoltak ottan; a lakomázás ugy folyt, hogy még a nagy gourmand Józsi is elégültnek érezte magát; a szinházban a dicső Catalani ragadott el mindenkit; pompás utak és sétányok lovasok s kocsik számára; minden teli pezsgő élettel és katonai fénnyel: egy nevezetes régi város különös viseletekkel s bámulandó épületekkel, a kis Amália szemei élvesztésére, ki addig sohasem láta idegen országot s mindegyre bájoló meglepetéseknek örvendhete: ugy hogy most s még egy pár hétig, a szép lakásban, melynek költségeit Józsi s Osborne hordozta, kinek bővön volt pénze s neje iránt minden gyöngéd figyelemmel viseltetett, — ugy hogy,

mint mondám, valami két hétig, mikor a mézes hetek elteltek, Mrs. Amália oly vidám s boldog volt, a mint csak egy kis menyecske lehet Anglián kivül.

E boldog idő alatt minden nap mindeniket valami ujsággal, örömmel lepte meg. Most egy templomot vagy képtárt kellett megnézni: majd sétalovagláson vagy operában voltak. Az ezredek hangászkarai mindennap zenéltek. Anglia legelőkelőbbjei sétáltak a parkban: örökös katonai ünnepély folyt. György, ki nejét minden estve valami lakomára vagy mulató helyre vitte, szokás szerint szerfelett meg volt elégedve magával s esküdött mennyreföldre, hogy egészen háziassá válik. Aztán az ő társaságában járkálni szerte vagy lakomázni: nemde örömtől doboghatott fel a kis szivecske? Az ez időben anyjához intézett levelei elragadtatás- és háladatossággal teljesek voltak. Férje mondta, vegyen csipkéket, mindenféle diszárukat, ékszereket: ő a legjobb, legkedvesebb, legnemesebb lelkü férfi volt!

A várost eltöltő s minden közhelyen megjelenő számos lord, lady, divatfiak s delnők szemlélése Gyögy igaz brit lelkét gyönyörrel tölté el. Itt levetkezték azon szerencsés hidegséget s bántó magaviseletet, mely nagyainkat otthonn alkalomszerüleg jellemzi, s méltóztattak a többi társaságra is nézni s társalkodásba elegyedni. Egy estve az osztály tábornoknál egy estvélyen Györgynek szerencséje volt lady Thistlewood Blancával, lord Bareacres leányával tánczolhatni; szörnyen sürgölödött fagylalt s egyéb frisitők hozásában a két nemes lady számára; keresztül fúrta magát a tömegen, hogy előhajtassa lady Bareacres kocsiját; haza menve ugy feldicsekedett a grófnéval, hogy atyja sem tehetett volna különben. Másnap udvarolt a hölgyeknek, a parkban mellettek lovagolt, meghivta nagy ebédre egy vendéglőbe, s alig birt magával, miután a meghivást elfogadták. Az öreg Bareacres, kit nem ugyan gőg, de szörnyü étvágy gyötört, egy ebédért akárhova elment volna.

„Reményiem, rajtunk kivül nem lesznek más nők," mondá lady Bareacres, miután a könnyen elfogadott megkivást bővebben megfontolta.

„Szent Isten, mama — csak nem képzeli, hogy az az ember oda hozza nejét," kiálta fel lady Blanche, ki a mult estve, az akhor divatba jövő keringő alatt órákig epedezett György karjai közt. „A férfiakat az ember csak eltürheti, de a nőket —"

„Nemrég házasodott meg, ördöngös csinos neje van, mint hallom," mondá az öreg Earl.

„No s, édes Blanche," mondá az anya, „azt hiszem, miután atyus el akar menni, mi sem maradhatunk el; hanem azért, tudod, Angliában nem vagyunk kényteleneket ismerni őket." És igy ezen elökelő emberek, eltökélve uj ismerősöket Bond-Streetben majd számba sem venni, elmentek Brüsszelben ebédjekre, megalázván magokat annyira, hogy azt elkölteni méltóztassanak, s azalatt, mig mulatságukat általa megfizettették, méltóságukat azzal tüntették ki, hogy nejét a beszélgetésből egészen kizárták s kellemetlen helyzetbe hozták. Ez a méltóságnak oly neme, miben a magas születésü brit delnő felülmulhatatlan. Az elökelő delnő magaviseletét más kevésbbé magas születésü nő irányában szemlélni különösen jó izü tréfa a hiuság vására bölcselkedő látogatójának.

E lakoma, melyre a becsületes György szörnyü pénzt költött, a legkellemetlenebb volt mindazok közt, melyekben Emmi mézes hetei alatt részt vett. Legszánandóbb tudósitást irt a felől haza mamájának: miképen nem felelt Bareacres grófné, mikor megszólitották; miképen meresztette üvegén át reá szemét lady Blanche; milyen dühben volt Dobbin kapitány magaviseletök miatt; aztán miképen kérte elé mylord, mikor a lakomának vége volt, a számadást, s ördöngös rosz és drága ebédnek nyilvánitotta. De bár Amália mindezeket elbeszélte levelében s mindent megirt haza vendégei neveletlenségéről és saját maga izetlenségéről: mindamellett az öreg Mrs. Sedleynek

szörnyen kedve telt benne és annyit összebeszélt Emmi barátnéja-, Bareacres grófnéról, hogy utoljára a Citybe az öreg Osborne fülébe is eljutott annak hire, hogy fia peereket s peerhölgyeket vendégel.

* * *

Kik a mostani Tufto György tábornokot K. C. B. ismerik s látták, — a mint a saison alatt mindennap tehetik — miképen lépdel délczegen Pall-Mall-en, kivattázva és szoritó vállban, magas sarku fénymázos csizmában, nyavalygó nyegle módjára, az elmenő hölgyek kalapja alá kandikálva, vagy miképen lovagol a parkban egy gyönyörü pejen, szerelmes pillantásokat lövelve a broughamokba: azok, kik a mostani Sir Tuftot ismerik, nem ismernének reá benne a vitéz portugalliai s waterlooi hősre. Tömött kondor barna haja, fekete szemöldöke van, s pofaszakálla legsötétebb biborszinü. Pedig 1815-ben világos haju, kopasz, s testállására nézve termetesebb volt, valamint hogy különösen termete azóta nagyon összeesett. Mikor hetven körül volt (most már nyolczvan felé lesz), haja, mely addig igen gyér s egészen fejér volt, egyszerre tömött, barna, s fürtözött lett, s szemöldöke s pofaszakálla uj színt öltött. A roszakarók azt mondják, melle csupa pamut, s haja, minthogy sohasem nő, paróka; egyébiránt parókájának semmi köze sincs történetünkkel.

Egy napon, a mint a mi jó barátaink a brüsszeli virágpiaczon sétáltak, miután a városházát látógatták meg, melyről O'Dowd örnagyné asszonysága azt mondta, hogy nagyság és szépség tekintetében atyjának Glenmalony-i kastélyával egybe sem hasonlitható: jött egy magasabb rangu tiszt lovan, katona segédétől kisérve, körülnézett az egész virágpiaczon, s kiválasztotta az egyik legszebb bokrétát, mit pénzért lehetett kapni. Miután a bokréta papirba takartatott, ujra felült lovára, átadta azt kisérőjének, s a

nagy megelégedéssel és nagy délczegen ellovagló főnökét vigyorogva követte.

„Látnák csak a Glenmalony-i virágokat," jegyzé meg Mrs. O'Dowd. „Atyámnak három skót kertésze van, kik mellett kilencz segéd működik. Egy egész hold föld teli virágházokkal, s az ananászok, mikor idejök van, oly bőségben vannak nálunk, mint a borsó. Minden szőlőfürt legalább hat fontot nyom, s lelkemre, azt hiszem, magnoliáink oly nagyok, mint egy theás kanna."

Dobbin, ki O'Dowdnét sohasem igyekezett „felültetni," mint a semmirekellő Osborne (Amália nem kis ijedségére, ki esdekelve könyörgött, hagyná békében) folytonos vihogás és prüszkölés közt igyekezett bele vegyülni a néptömegbe, mig elegendő távolságban hitte magát lenni, mikor is a vásáros nép nagy bámulására hangos kaczajra fakadt.

„Mit röhög az a filkó ott?" mondá Mrs. O'Dowd. „Talán orra vére foly? Mindig azt mondja, hogy az orra vére foly? Eddig már minden vérét kiszivattyuzta magából. O'Dowd, mondd, nem oly nagyok-e a magnoliák Glenmalonyban, mint a theás kanna?"

„Hogy ne, Peggy, még nagyobbak," felele az őrnagy. Itt a beszélgetést az említett módon szakasztá félbe azon tiszt, ki a bokrétát vásárolá.

„Beh szép ló, — kié?" mondá György.

„Látná csak öcsém Mollay Moloney lovát, Molassest, mely a curraghi lóversenyen az első díjt nyerte," kiálta fel az őrnagyné, s folytatni akará a családi történetet, a mint férje e szavakkal szakasztá félbe: „Ej, hisz ez Tufto tábornok, ki a —dik lovas osztály parancsnoka." S egész nyugodtan tevé hozzá: „Én és ő Talaverában ugyanazon lábunkba kaptunk lövést.

„Tufto tábornok!" kiálta fel György. „Ugy hát édesem Crawleyék is itt vannak."

Amáliának szive elfogódott, — maga sem tudta miért. A nap nem tündökölt többé oly fényben szeme előtt. A

magas vén fedelek nem néztek ki többé oly festőileg, bár pompás volt a nap lemente s gyönyörü tiszta májusvégi nap volt.

HUSZONKILENCZEDIK FEJEZET.

Brüsszel.

József ur egy pár lovat bérlett ki nyitott kocsija számára, s ezen állatokkal s a csinos londoni kocsival türhető alakban tünt fel a brüsszeli sétakocsizásokon. György egy lovat vásárolt sétalovaglásaira, s gyakran kisérte Dobbin kapitánnyal Józsi kocsiját, melyben ő és huga naponta kirándulásokat tett. E napon is szokás szerint a parkban voltak, s ottan György megjegyzését Crawley Rawdon s Rebeka megérkezése iránt valónak találták. Egy legtekintélyesebb személyekből álló kis lovagcsoport közepett volt látható Rebeka a legcsinosabb s legjobb állásu lovas öltönyben, egy gyönyörü kis aráb paripán ülve; melyet a vitéz Tufto tábornok oldala mellett tökéletességgel lovagolt (Queen's-Crawleyban igen megtanulta volt a lovaglás mesterségét, melyben a baronet, Mr. Pitt és Rawdon maga gyakran ada leczkét).

„No, né, maga a herczeg," kiálta fel Mrs. O'Dowd Józsihoz, ki keményen kiveresedék; „a barnán ott az lord Uxbridge. Mily díszesen néz ki! Testvérem Molloy Molloney ugy hasonlit hozzá, mint egyik tojás a másikhoz."

Rebeka nem lovagolt a kocsihoz; hanem mihelyt felismerte benne régi ismerősét Amáliát, kellemesen oda mosolygott, s ujjaival tréfásan csókot hányt a kocsi felé. Azzal tovább folytatta a beszélgetést Tufto tábornokkal, ki kérdezte: „ki az a kövér tiszt az arany poszományos sapkában?" mire Becky felelte, hogy: „az egy keletindiai szolgálatban álló tiszt." Crawley Rawdon ellenben oda lovagolt a kocsihoz és barátságosan kezet szoritott Amáliával, s kérdezte Józsitól: „Hogy vagy, öreg?" s ugy meresztette szemét Mrs. O'Dowdnéra és fekete kakas-

tollaira, hogy az örnagyné azt kezdte hinni, hóditást tett.

György, ki egy kissé hátrább maradt volt, majdnem ugyanazon perczben lovagolt elő Dobbin kapitánnyal, s megemelték sapkájokat a magas személyek előtt, kik közt Osborne egyszerre észrevette Mrs. Crawleyt. Örvendett, hogy Rawdon oly bizodalmasan beszél Amáliához, s a segédtiszt szives köszönését több mint megfelelő melegséggel fogadta. A Rawdon és Dobbin közötti fejbiczentés az udvariság leggyengébb mutatványaihoz tartozott.

Crawley elbeszélte Györgynek, hogy Tufto tábornokkal a park vendégfogadójában vannak szállva, s György megigértette barátjának, hogy minél előbb meglátogatja lakásán. „Sajnálom, hogy ezelőtt három nappal nem találkoztunk," mondá György. „Egy ebédet adtam. Lord Bareacres, a grófné s lady Blanche oly jó volt s velünk ebédelt — szerettem volna, hogy ön is ott legyen." Ily módon tudatván barátjávával divatfii igényeit, eltávozott Rawdontól, ki a sétányon elvágtató előkelő csoportot követte, mialatt Osborne s Dobbin ujra elfoglalta állását a kocsi mellett.

„Mily jól nézett ki a herczeg," jegyzé meg Mrs. O'Dowd. „A Wellesleyk s Maloneyk rokonok; én szegény azonban meg sem álmodtam, hogy bevezettessem magamat, hacsak ő kegyelmessége alkalmasnak nem találja megemlékezni családi kötelékünkre."

„Ő nagy katona," mondá Józsi, ki a nagy férfi eltávozása után sokkal kényelmesebben érezte magát. „Nyert-e meg valaki csatát ugy, mint ő a salamancait? He, Dobbin? De hol tanulta mesterségét? Indiában, öcsém! Ott a legjobb iskola tábornoknak, jegyezze meg. Már ott ismertem őt, Mrs. O'Dowd, egy estve mindketten Miss Cutlerrel tánczoltunk, Cutler leányával a tüzérségtől, ördögadta szép leány volt Dumdumban." A magas személyek megjelenése eltartotta őt beszéddel az egész séta alatt, még

ebéd alatt s után is, egészen addig, mig eljött az opera ideje, hova mindnyájan elmentek.

Ott mintha Ó-Angliában lettek volna. A ház ismeretes angol arczokkal s azon öltözetekkel volt teli, mikről az angol hölgyek már régóta hiresek. O'Dowdné öltözete nem tartozott a legkevésbbé tündöklőkhöz: homlokát fürtek övezték s ír-gyémánt fejdisz ékesitette, melyről azt hitte, a szinházban minden ékszert elhomályosit fényével. Jelenléte Osbornet közönségesen kínpadra feszitette; de az örnagyné egyátalában minden mulatságon ott akart lenni, melyről hallotta, hogy fiatal barátaink is részt veendenek benne. Nem is képzelt egyebet, mint hogy ezek társaságának rendkivül örvendenek.

„Hasznodra volt, édesem, az igaz," mondá György, ki nejét az örnagyné társaságában könnyebben egyedül hagyhatá. „De mily szerencse, hogy Rebeka megérkezett; ezután ő lehet barátnéd, s megmenekedhetünk ezen átkozott írhölgy társaságától." Amália nem felelt erre sem igent sem nem-et: ki tudja, mit gondolt?

A brüsszeli operaház kinézése O'Dowdné előtt nem tetszett oly szépnek, mint a dublini szinházé Fishamble-streetben, sem nem ért fel a franczia zene az írhoni dallamokkal. Ezen s több efféle fenhangon ejtett megjegyzésekkel örvendeztette meg barátait s egy csattogó nagy legyezőt himbált ide- s tova a legelőkelőbb önelégültséggel.

„Rawdon, ki az a csudálatos asszony Amáliával," — kérdé egy hölgy egy szemben levő páholyban (e hölgy férje iránt négyszemközt mindig emberségesen viselte magát, de társaságban különösen szerelmesnek mutatta magát iránta). „Nem látod ott azt a teremtést, turbánjában valami sárga izével, s egy nagy órával?"

„A csinos kis fejér ruhás nő mellett?" kérdé egy középkoru uri ember, ki a kérdő hölgy mellett ült: gomblyukában rendszalagokat, s különbféle alsó mellényeket

s egy kikeményitett fejér nyakravalót viselt, mely szinte megfojtotta.

„A csinos kis nő fejérben Amália, tábornok; ön, semmirekellő ember, minden csinos nőt észre vesz.

„Lelkemre, a világon csak egyet!“ mondá a tábornok elragadtatva, s a nő szeliden megcsapkodta öt a nagy bokrétával kezében.

„Biz' Isten, ő az,“ mondá Mrs. O'Dowd, „s a buké is az, mit a Marshy-aux-Flures-en vett!“ S a mint Rebeka, barátnéja pillantásával találkozván ujra elől kezdte a kézcsókolodás müködését, O'Dowd örnagyné a bókot magára értve, kellemes mosollyal viszonozta a köszönést; mi a tikkadozó szerencsétlen Dobbint hirtelen kiüzte a pápolyból.

A felvonás vége után György egy pillanat alatt künn volt páholyából, s épen Rebeka udvarlására akara menni páholyában. De az előcsarnokban Crawleyval találkozott, hol a közelebbi két hét viszontagságai felöl néhány szót váltottak.

„Utalványom rendjén volt az ügynöknél?“ kérde Osborne ravaszul.

„Minden rendén volt,“ felelé Rawdon. „Örvendeni fogok, ha revange-t adhatok. Hát az öreg ur megadta magát?

„Még nem,“ mondá György, „de majd meg fogja; aztán tudja ön, egy kis vagyonom van anyámról. Hát a nénike enged?“

„Husz fontot küldött az átkozott vén boszorkány. Mikor találkozunk? A tábornok csütörtökön nem ebédel otthonn. Jöhet ön csütörtökön? Ugyan vágassa le Sedleyvel a bajuszát. Mi az ördögöt kell polgárinak a bajusz s az a sok átkozott poszomány frakkján. Ha lehet, csak jöjön el csütörtökön;“ s Rawdon odább ment két pompázó fiatal divaturacscsal, kik vele együtt a tábori karkoz voltak rendelve.

György csak félig-meddig örvendett a meghivásnak

oly napra, mikor a tábornok nem ebédel otthonn. „Be megyek hódolatomat nejének bemutatandó," mondá György, mire Rawdon felelte: „Hm, a mint tetszik;" s e mellett nagyon komor képet vágott, mire a két fiatal tiszt ravasz pillantásokat váltott egymással. György délczegen lépdelt át az előcsarnokon s ment a tábornok páholyának, melynek számát jól megjegyezte volt.

„Entrez," mondá egy vékony csengő hang, s a mi barátunk Rebeka előtt állott; ki felugrott, összecsapta kezét, s mindkét kezét oda nyujtotta Györgynek, annyira örvendett, hogy láthatta. A rendjeles tábornok zord szemet meresztett az ujonnan érkezettre, mintegy mondván, ki az ördög vagy?

„Édes György kapitányom!" kiálta fel a kis Rebeka magán kivül elragadtatásában. „Mily jól tette, hogy átjött. A tábornok s én unalmaskodtunk itt tête-à-tête. Tábornok, ez az én György kapitányom, kiről hallott már beszélnem."

„Ugy, ugy," mondá a tábornok gyengén bicczentve fejével. „Melyik ezredből való György kapitány?"

György a —diket nevezte meg: mennyire szerette volna, hogy egy délczeg lovas ezredet nevezhessen meg.

„Gondolom nemrég jött vissza Nyugotindiából. Nemigen tettek szolgálatot a mult háboruban. Itt van beszállásolva, György kapitány?" folytatta Tufto tábornok jéghideg gögös modorában.

„Oh ostoba embere, nem György kapitány, hanem Osborne kapitány," mondá Rebeka. A tábornok vadul pillantott egyikről a másikra.

„Osborne kapitány! — rokon a L—i Osborne-okkal?"

„Ugyanazon czimert viseljük," mondá György, s valóban ugy volt; mert Mr. Osborne azelőtt tizenöt évvel, mikor kocsiját csináltatá, előbb egy czimernökkel értekezvén, elsajátitotta a peerek könyvéből a L—ek czimerét. A tábornok e feleletre semmit sem viszonzott; hanem elővette operai csövét, (— a két csövüek akkoriban még

nem voltak feltalálva —) s tette, mintha a szinházba nézne ki; de Rebeka jól látta, hogy szabad szeme átkancsalgott s vérszomjas pillantásokat lövelt reá s Györgyre.

Még annál nagyobb szivességet mutatott a kapitány iránt. „Hogy van a drága Amália? De mit is kérdem: mily gyönyörün néz ki! S ki az a jó természetü s csinos kinézésü teremtés vele? — bizonyosan valaki, a kiért ön lángolt! Oh ti gonosz férfiak! Ott van Mr. Sedley is, fagylaltot eszik: mily jó izün lát hozza! Tábornok, miért nem hozatott nekünk is fagylaltot?"

„Menjek s hozzak-e?" mondá a tábornagy majd megpukkanva mérgében.

„Engedje, kérem, hogy é n menjek," mondá György. „Nem, átmegyek Amália páholyába a kedves gyermekhez. Adja karát, György kapitány;" ezt mondván s fejével bólintván a tábornoknak, eltipegett az előcsarnokba. A legcsudálatosabb ravasz pillantást lövelte Györgyre, a mint együtt voltak, mintegy mondván azzal: „Nem látja, hányadán van a dolog s miként tartom őt bolonddá?" De ő ezt nem vette észre. Saját terveiről gondolkozott, önhitt bámulásába volt merülve saját ellenállhatlan nőhóditói hatalmának!

A szitkok, miket a tábornok Rebeka- s hóditójának eltávozása után magában mormogott, oly rettenetesek voltak, hogy tudom, nincs a nyomdában szedő, ki azokat, ha le volnának irva, ki merné szedni. A tábornoknak szivéből buzogtak fel: csudálatos az ember szive, miket terem meg, s alkalomszerüleg mennyi kéjt s dühöt, haragot s gyülöltséget képes mélyéből napfényre hozni!

Amália szende szeme is szorongva volt azon párra szegezve, melynek magaviselete a féltékeny tábornokot annyira tüzbe hozá: de mint páholyába lépett Rebeka, ez szerető elragadtatással repült hozzá, melyet a hely nyilvánossága daczára sem fojta vissza: az egész szinház előtt megölelte drága barátnéját; József urnak is a legbarátságosabban köszönt: megbámulta Mrs. O'Dowd ir

gyémántjait s nem akarta elhinni, hogy azok nem egyenesen Golkondából valók. Sürgött, forgott, csacsogott, mosolygott egyiknek, vigyorgott a másiknak, mind szemben a féltékeny operai látcsővel. S midőn eljött a ballet ideje (nem volt tánczosnö, ki abban jobban tudott volna játszni vagy vigyorgásait jobban tudta volna alkalmazni, mint Becky), visszaugrált a páholyába, és pedig ez uttal Dobbin kapitány karján. Nem akarta hogy György fogja karon: maradjon ö a drága, kedves, kis Amália mellett.

„Milyen dolgot visz véghez ez az asszony," mormogá a becsületes vén Dobbin Györgynek, a mint visszajött Rebeka páholyából, hova öt tökéletes némán s temetésrendezői komoly képpel kiséré. „Ugy sziszeg s tekerözik, mint egy kigyó. Nem láttad, mig itt volt, milyen komédiákat csinált szemben a tábornokkal?"

„Miket beszélsz — komédiákat? Lánczhordtát, a legcsinosabb kis menyecske Angliában," viszonzá György vigyorogva s ambrózia-illatos pofaszakállán kondoritva egyet-kettöt. „Dobbin, te nem vagy világfi. A manóban, egyszerre hogy teli beszélte a Tufto fejét, most nevet vele! Nézd csak, milyen válla van! Emmi, miért nincs neked bokrétad? Minden embernek bokrétája van."

„Ej no, hát miért nem vett neki egyet?" mondá Mrs. O'Dowd: Amália s Dobbin lelkében köszönetet mondott neki e találó megjegyzésért. Hanem egyik nönek sem jött meg többé jó kedve. Amáliának elkáprázott a szeme világi gondolkodásu vetélytársnéja fénye-, tündöklése- s divatos megjelenésétől. Még O'Dowdné is egészen le volt fözve s némán ült Becky ragyogó feltünése után, — egész estve alig szólott többet egy szót Glenmalonyról.

* * *

„Ugyan mikor hagysz fel valaha a játékkal, György, már száz esztendeje mindig igéred," mondá Dobbin Osbornenak az operaházban töltött estve után néhány nappal.

„Mikor hagysz fel a prédikálással," viszonzá a másik. „Mi az ördögöt félsz a miatt; nem játsztunk nagyban, a mult éjjel is nyertem. Nem képzeled, hogy Crawley csalna? S ha az ember becsületesen játszik, az év végén alkalmasint se nem nyer, se nem veszt."

„De nem hiszem, hogy ő meg tudná fizetni, ha vesztene," mondá *Dobbin*; e tanácsnak azon sikere volt, mi közönségesen szokott lenni a jó tanácsoknak. Osborne s Crawley azután is gyakran volt együtt. Tufto tábornok többnyire nem ebédelt otthonn. György mindig szivesen látott vendég volt azon lakásban, mit a tábori segéd — (a tábornokéhoz valósággal nagyon közel) foglalt el a vendégfogadóban.

Mikor György Amáliával Crawleyt s nejét e lakásban meglátogatta, Amália ugy viselte magát, hogy a miatt szinte összeveszett férjével, az az, ez keményen megpirongatta, hogy olyan ellenszenvet tüntetett ki e látogatás ellen s régi barátnéja Mrs. Crawley irányában oly hideg s gögös állásba tette magát. Amália arra egy szót sem szólott; de érezvén, hogy férje őrszeme rajta nyugszik, s Rebeka is rajta tartja vizsga szemét, második látogatása alkalmával Mrs. Rawdonnál, ha lehetséges, még ügyetlenebb s bátortalanabb volt. Rebeka természetesen még annál barátságosabb volt s legkevésbbé sem vette számba barátnéja hidegsé ét. „Igazán, ugy tetszik, Emmi büszkébb lett, mióta atyjának neve a —, egy szóval mióta Mr. Sedleyt szerencsétlenség látogatta meg," mondá Rebeka kereszténi szeretetből szeliditvén György végett a kifejezést. — „Lelkemre, ugy tetszik, mikor Brightonben voltunk, azzal tisztelt meg, hogy féltékeny volt reám; most pedig, mint látom, abban botránkozik meg, hogy Rawdon, én s a tábornok együtt élünk. De hát édesem, miként lenne módunk megélni, ha egy jó barát nem részesülne költségeinkben? S azt hiszed, Rawdon nem eléggé arravaló-e, hogy becsületemre gondot viseljen? Igazán,

nagyon le vagyok kötelezve Emmi iránt," mondá Mrs. Rawdon.

„Hogy is ne! minden nő féltékeny," felelé György.

„A férfiak is mind féltékenyek. Hát ön nem volt féltékeny Tufto tábornokra s a tábornok önre a mult estve, mikor operában voltunk. Majd megett engem, hogy önnel jöttem át bohó kis neje látogatására; mintha bizony akármelyikökkel csak legkisebbet törődném." mondá Crawleyné dévajkodva. „Ebédeljenek itt, a dragonyos a fővezérnél eszik. Nagy ujságot beszélnek. A francziák átlépték a határt. Nyugodalmasan ebédelhetünk."

György elfogadta a meghivást, bár neje egy kissé gyengélkedett. Ők még alig voltak hat hét óta házasok. Egy más nő kinevette vagy gunyt üzött nejéből, s ő nem gyult haragra. Még csak önmaga ellen sem gyult haragra: olyan jó szelid természetü ficzkó volt. Szégyen, gyalázat volt, mint önmagának megvallá; de a manóba, mit csináljon egy ficzkó, ha egy szép asszony a nyakába akarja magát akasztani? Én a nők iránt szabadelmü gondolkozásu vagyok, mondá gyakran mosolygva s ravaszul bólintva Stubble- és Spooneynak s más társainak a tiszti asztalnál; ezek vitézségéért még jobban bámulták. A hiuság vásárában a férfiak ember emlékezete óta a háborui hóditások után szerelmi hóditásokra voltak legbüszkébbek; különben miként kérkedhetnének az iskolás fiuk szerelmeskedéseikkel, vagy miként lehetne Don Juan oly népszerü.

Ily módon Osborne meglevén győzödve a felől, hogy rendeltetése ellenállhatlan hóditás: nem akart sorsa ellen küzdeni, hanem nyugalmas kedvteléssel adta meg magát annak. S mivel Emmi nem sokat beszélt s nemigen gyötörte féltékenységével, hanem csak szerencsétlen lett s titkon epedt búban, elhitette magával, hogy neje semmit sem gyanit abból, mit minden ismerőse látott, nevezetesen, hogy szörnyü kaczérgás foly közte s Mrs. Crawley közt. Vele lovagolt ki, valahányszor szabad volt Rebeka.

Amáliának ezredbeli dolgaival állott elő (e hazudsággal legkevésbbé sem szedhette reá), s nejét magányosan vagy bátyja társaságára hagyva, estvéit Crawley-éknél töltötte, hol pénzét elnyerte a férj, ő pedig azzal vigasztalta magát, hogy az asszony halálosan szerelmes bele. Meglehet, hogy a tisztes házaspár nem esküdt volt tisztán össze ellene, s nem volt összebeszélve, hogy az egyik hizelkedjék neki, mig a másik elnyeri a pénzét kártyán: de mindenesetre tökéletesen jól értették egymást, s Rawdon legjobb kedvüleg engedte jöni s menni Osbornet.

György ugy el volt foglalva uj ismerőseivel, hogy nem lehetett többé annyit együtt Dobbinnal. György kerülte őt nyilvános helyeken s az ezrednél is, s mint láttuk nemigen szivelte azon prédikációkat, mikkel idősebb kortársa hajlandó volt untatni őt. Ha magaviselte szerfelett komoly s hideg hangulatba hozta Dobbint, mit használt, ha mondta Györgynek, hogy ha még annyit tart is pofaszakállára s ravaszságára, olyan tapasztalatlan, mint egy iskolás gyerek? hogy Rawdon kizsebeli őt, mint sok mást, s ha többé nem veheti használt, megvetéssel fog tuladni rajta? Ugy sem hallgatott volna reá, s minthogy mikor Dobbin Osborne-ék látogatására ment, ritkán volt olyan szerencsés, hogy őt otthonn találja, sok kellemetlen s hiábanvaló szólalkozás megkiméltetett közöttök. A mi barátunk György egészen neki adá magát a „Hiuság Vására" gyönyöreinek.

* * *

Dárius király ideje óta soha oly fényes kisérete nem volt tábornak, mint 1815-ben Wellington herczeg német-alföldi hadseregének; a táncz s lakoma csaknem folyton folyt egész az ütközet perczéig. A történetirás is feljegyezte, hogy a fennevezett év junius 15-én egy nemes herczegnő egy nagy bált adott Brüsszelben. Egész Brüsszel izgalomban volt a miatt, s olyan nőktől, kik ez időben azon városban voltak, hallottam, hogy a hölgyek beszéde

s érdeke sokkal inkább forgott e bál, mintsem a már szemközt álló ellenség körül. A belépti jegyek végett olyan küszködések, ármánykodások s esdeklések voltak, milyenek csak angol hölgyektől telnek ki, hogy nemzetök nagy urai társaságába juthassanak.

Józsi s O'Dowdné, bár mindent elkövetett, még sem tudott jegyet kapni; de többi barátunk szerencsésebb volt. György, my Lord Bareacres által — az ebéd visszapótlásaul egyszersmind — egy jegyet kapott Osborne kapitány és neje számára; ő erre szörnyü sokat tartott. Dobbin, kinek az osztályparancsnok jó embere volt, egyszer nevetve lépett be Mrs. Osbornehoz hasonló meghivási jeggyel kezében, mi Józsit nem kis mértékben tette féltékennyé; más felöl György is nem birta eleget bámulni, hogy a manóba képes ő (Dobbin) úri társaságba bejutni. Végre természetesen Mr. és Mrs. Rawdon is meg volt hiva, a mint egy lovassági tábornok barátaihoz illet.

A kitűzött estve György, ki Amáliának mindenféle uj köntöst és ékszert rendelt meg, a hires bálba ment, hol neje egy lelket sem ismert. Körülnézvén lady Bareacres után, ki azonban nem vette számba öt, ugy gondolván, hogy elég volt a jegy — s Amáliát egy helyre leültetvén, ott hagyta egyedül gondolataival, alkalmasint azt tartván, hogy eleget tett, ha uj ruhákat vett neki s felkisérte a bálba, hol mulathat, a mint tetszik. De Amália gondolatai nem a legkellemesebbek voltak, s a becsületes Dobbinon kivül nem is jött senki zavarni azokat.

Igy Amália megjelenése (s férje majd megpukkant a miatt mérgében) legkisebb feltünést nem okozott, ellenben Crawley Rawdonné d é b u t-je nagyon is fényes volt. Ő nagyon későn érkezett. Arcza sugárzott; öltözete tökéletes volt. Az egybegyült előkelő személyek s a reáirányzott szemüvegek közepett Rebeka oly hidegnek s magát összeszedettnek tetszett, mintha Miss Pinkerton leánykáit kellett volna templomba vezetnie. Sok férfit ismert a bálban, s a divatfiak körülötte tolongtak. A hölgyek közt azt

susogták, hogy Rawdon őt zárdából szöktette el, s a Montmorency család rokona. Rebeka oly tökéletesen beszélt francziául, hogy az igaznak tetszhetett, s megadták neki, hogy finom jó módu és egész kinézése distingué. Egyszerre ötven tánczos tolult körébe, hogy szerencséje lehessen vele tánczolni. De Rebeka azt mondta, már el van igérve, s keveset tánczol; ezzel hirtelen megfordulva az egyedül, számba sem véve s látszólag kedvetlenül ott ülő Emmihez ment. S Mrs. Rawdon, egyszerre tönkre teendő szegénykét, egész sietve tipegett hozzá s szörnyü barátságosan üdvözölte drága Amáliáját, s pártfogolni kezdte. Hibákat talált öltözetén, haján, csudálkozott, miként lehet olyan czipő a lábán, s fogadta, hogy mindjárt másnap reggel hozzá küldi corsetièrejét. Rettentő szépnek találta a bált: minden ember ismerős benne egymással s kevés van jelen a teremben olyan, ki senki, semmi. Az igaz, hogy ez a fiatal hölgy alig tölte két hetet előkelő társaságban s alig volt három nagy ebéden, és már ugy betanulta annak nyelvét, hogy a ki teljes életében ott forgott, sem beszélhette jobban: s csak arról lehetett volna megismerni, hogy nem valóságos delnő, mivel francziául rendkivül tisztán s jól beszélt.

György, ki Emmit egyedül hagyá ülni, mihelyt drága barátnéja mellett vala Rebeka, azonnal visszakerült. Becky épen leczkézé Emmit férje bolondságai miatt: „Az Istenért, ne engedd hogy nagyban játszék," mondá neki, „különben tönkre teszi magát. Minden estve kártyázik Rawdonnal, pedig tudod, milyen szegény, s Rawdon, ha nem ügyel magára, utolsó shillingjét elnyeri. Miért nem gátolod őt ebben, gondatlan kis teremtés? Miért nem jösz estvénként hozzánk, a helyett hogy itthonn kuttogsz Dobbin kapitánnyal? Ő ugyan très-aimable; de miként lehet kedvelni akkora lábu férfit; lám, férjednek mily csinos lábai vannak — épen itt jö. Hol volt, rosz ember? Lássa, Emmi itt kisirja a szemét ön miatt. Elvisz engem a négyesre?" És bokrétáját és sálját Amália mellé téve le,

eltipegett Ggyörgygyel tánczra. Csak a nők tudnak igy sebezni. Kis nyilaik hegyén oly méreg van, mely ezerszer erősebben sebez a férfi butább fegyverénél. A szegény kis Emmi, ki teljes életében sohasem gyülöle és senkit nem gunyola, istentelen kis ellensége hatalmában egészen tehetetlen volt.

György kétszer vagy háromszor tánczolt Rebekával, Amália szegényke alig tudta hányszor. Egészen egyedül senkitől számba nem véve ült szegletében, hacsak Rawdon nem jött hozzá, hogy szokott érdektelen módjával egy-két szót intézzen hozza, s kivévén mikor Dobbin kapitány annyira bátrult, hogy frisitőket hozott neki s melléje ült. Nem akarta kérdeni, miért szomoru; minthogy azonban szemei könnyel voltak telve, s a könnyeknek csak kellett valami ürügyet adni, azt hozta fel, hogy Mrs. Crawley azt mondta, hogy György még mindig játszik, s ez busitja annyira.

„Különös, ha valaki egyszer játéknak adja magát, milyen hitvány emberek által engedi magát csalatni," mondá Dobbin; Emmi erre azt mondta: „Valóban." Egyébre gondolt. Nem a pénzveszteség busitotta.

Végre visszajött György Rebeka sálja s virága után. Rebeka épen elmenni készült, s még csak annyi tekintettel sem volt, hogy visszajöjjön Amáliának jó éjszakát mondani. A szegény asszony engedte férjét jöni-menni szó nélkül, s lesütötte fejét szomoruan. Dobbint elhitták s mély beszélgetésbe volt elegedve az osztályparancsnokkal, ki neki jó embere volt, s azt az utolsó bucsúvételt nem látá. György tehát elment a bokrétával; de a mint tulajdonosának átadta, a virágok közt egy levélke *lappangott kigyóként*. Rebeka szeme azt egyszerre megkapta. Már első ifjuságában megtanult volt levélkékkel bánni. Kinyujtotta kezét s átvette a bokrétát. György a szeméből látta, hogy már várta, mit találand ottan. Férje elsietett vele, látszólag sokkal inkább elfoglalva saját gondolataival, hogysem a barátja s neje között netalán váltott jeleket észrevehette

volna. Ezek ugyan csekélységek voltak. Rebeka szokott ravasz, villámgyors kacsintásával nyujtott kezet Osbornenak, meghajtotta magát neki s elment férjével. György Rebeka kezére hajlott és semmit sem viszonzott Crawleynak egy megjegyzésére, — tulajdonképen nem is hallotta azt, ugy el volt telve izgalommal s diadalával.

Neje a bokrétai jelenetnek legalább egy részét látá. Az természetes volt, hogy Rebeka felkérésére kendőjét s virágját oda vigye; azt a mult napok alatt a nélkül is legalább huszszor tette volt; de most mégis igen sok volt: „Vilmos" mondá hirtelen a közelében levő Dobbin karjába fogózva, „ön mindig igen jó volt hozzám — én — én nem vagyok jól. Vigyen haza." Észre sem vevé, hogy keresztnevén szólitá, mint György szokta tenni. Dobbin sebesen haza vezette. Osberneék lakása épen csak a szomszédságban volt.

György már néhányszor haragutt volt, hogy neje még fenn volt, mikor a társaságokból, hova eljárt, haza jött: azért most Amália egyenesen lefeküdt; de ámbár nem aludt, s a zaj, szekérzörgés és lódobogás egy perczig meg nem szünt, mindamellett semmit sem hallott abból, mert egészen más zavar tartotta ébren.

Azalatt Osborne alig birva magával pöffeszkedésében, egy játszó asztalhoz ment, s dühösen kezdte rakni a kártyákat. Többször egymásután nyert. „Ma estve mindenben szerencsém van," mondá magában. De még játékbeli szerencséje sem birta öt egy helytt tartani, s egy kis idö mulva felugrott, eltette nyereségét, s egy teritett asztalhoz ment, és hirtelen több pohár bort ivott meg egymásután.

Itt találta öt Dobbin, a mint a körülállókkal fecsegett, nevetett csaknem magán kivül izgalmában. Elöbb a kártyaasztaloknál kereste volt barátját. Dobbin épen oly komoly s halovány volt, mint társa kihevült s vig kedvü.

„Halloh, Dob! Jer, igyál, öreg Dob! A herczeg bora felséges. Töltsön még, Sir," mondá reszkető kézzel tartván oda poharát.

„Jer ki, György," mondá Dobbin mind csak komolyan. „Ne igyál többet."

„Igyál! Ugy sem ér azzal fel semmi az életben. Igyál te is, öreg ficzkó. Itt van neked is."

Dobbin hozzá ment s valamit sugott fülébe, mire György felriadt, kiitta poharát, letette azt az asztalra, s eltávozott barátjával karon fogva. „Az ellenség keresztül jött a Sambre-en," mondá Vilmos, „s balszárnyunk már csatázik. Jer el. Három óra alatt mi is indulunk."

György eltávozott Dobbinnal. Idegei átrezzentek azon hir hallására, mit mindennap vára s mely mégis oly hirtelen jött. Mit gondolt most ármány- s szerelemmel? Mialatt haza ment, ezer más dologra gondolt, nem pedig arra — elgondolta mult életét s jövendőbeli kinézéseit — a reáváró sorsot — nejére gondolt, talán gyermekére, kitől mielőtt láthatá, megválandó vala. Ah! mit nem adott volna, hogy az ezen estve történteket nem történtekké tehesse, s legalább hogy nyugodt lelkiismerettel búcsuszhassék el azon gyöngéd s tiszta lénytől, kinek szerelmét addig oly kevésbe vette!

Elgondolta rövid házas életét. Szörnyü módon eltékozlá oly kevés hét alatt kis tőkepénzecskéjét. Mily tékozló s gondatlan volt! Ha valami baj találná érni! mit hagyhatna nejének? Mennyire nem méltó ő ezen angyalra! Miért is vette nőül? Ő nem való házasságra. Miért nem fogadott szót atyjának, ki iránta mindig oly nagylelkü volt? Remény, furdalat, dicsvágy, gyöngédség s önző bánat töltötte el szivét. Leült s egy levelet irt atyjának, megemlékezvén arra, mit irt volt neki még egyszer, mikor párbajt kelle vivnia! Hajnallani kezdett, mikor bepecsételte búcsulevelét, melynek felirását megcsókolta. Elgondolta, miként hagyta el e nemeslelkü atyát, s mennyi jót tett vele atyja.

Haza jövet be pillantott volt Amália hálószobájába: ő nyugton feküdt ágyában, szeme be volt hunyva s örvendett, hogy csendesen aluva látja. A bálból haza jövet

ugy találá, hogy legénye készit holmit az indulásra; a legény megértette intését, hogy minden készület gyorsan s csendben történjék. Oda menjen s felköltse-e Amáliát, vagy csak egy levélkében adja tudtul indulását? Bement, hogy még egyszer lássa.

Amália már mikor először belépe György a szobába, ébren vala, de behunyva tartá szemét, nehogy ébrenlétében ő szemrehányást találjon. Midőn azonban ő ujolag bejött a szobába, félénk szivecskéje nyugodtabbnak érezte magát, s feléje fordulván, a mint ő csendesen eltávozott a szóbából, könnyed álomba szenderült. György ismét bejött, még zajtalanabb léptekkel s Amálián merengett pillantása. A halvány éji lámpánál láthatta édes halvány arczát — egyik kerekded, sima s fejér karja a takarón nyugodott. Jó Isten! Mily tiszta volt ő; mily gyönyörü, mily gyöngéd, s mily egyedül barát nélkül! és ő, mily önző, durva s büntől fekete lelkü! Bünszennyezte szivvel s szégyentől lesujtva állott az ágy lábánál s szemlélte az alvó fiatal nőt. Miképen bátorkodott ő — ki volt ő, hogy ily szeplőtelen lényért mert imádkozni! Az Isten áldja meg! az Isten áldja meg az angyalt! Az ágy mellé ment, s szemlélte a szelid kis kezet, mely nyugodtan feküdt; zajtalanul hajlott le a vánkosra a gyönyörü halvány arcz fölébe.

A mint lehajlott, két kedves kar ölelte meg gyöngéden nyakát. „Ébren vagyok, György," mondá a szegény gyermek, zokogva, hogy majd megrepedt szivecskéje, mely feldobogva simult férje szivéhez. Ébren volt szegényke, s miért? — E perczben a fegyvertérről egy kürt hangzott fel; csakhamar az egész városon viszhangzottak a jeladások, s a gyalogság dobpergéseinél s skót sipok éles hangjánál minden ember felébredt.

HARMINCZADIK FEJEZET.

„Az én rózsám' otthonn hagytam."

Nem akarunk a katonai regényirók közt foglalni helyet.

A mi helyünk a nem harczolóknál van. Midőn a harcz készülőben van, félre vonulunk s szerényen várakozunk. Csak utjokban állanánk a vitéz harczfiaknak. Azért a —dik ezredet sem kisérjük tovább, mint a város kapujáig, s az őrnagyot hagyván menni, hova kötelessége hivta, visszatérünk az őrnagy nejéhez, a hölgyekhez s a pogygyászhoz.

Már pedig az őrnagynak s nejének, minthogy nem voltak bálban, hol az előbbi fejezetben más ismerőseink szereplének, sokkal több idejök volt, mit az ágyban a természetes és egészséges álom nyugalmának szenteljenek, mint azoknak, kik ugyanazon időben mulatságok után akartak járni s egyszersmind kötelességöknek is eleget akartak tenni. „Azt hiszem, Peggy édes," mondá az őrnagy, a mint szép csendesen fülére huzta hálosapkáját, „egy-két nap alatt olyan nótára fognak tánczolni, milyet még nem hallottak;" és ő sokkal boldogabbnak érezte magát, hogy egy szép csendesen bevett pohár vizes pálinka után lefekszik, mintha nem tudom micsoda mulatságnál lett volna. Peggy ugyan szerette volna turbánja- s paradicsom madártollával a bálban tündökölni, de miután férje közlé vele a csatára indulás hirét, szerfelett komoly hangulatba jött.

„Szeretném, ha dobolás előtt egy félórával felébresztenél," mondá az őrnagy nejének. „Kelts fel fél kettőkor, édes Peggy, s gondoskodjál, hogy minden készen legyen. Meglehet, vissza sem jövök reggelire." E szavakra, melyekkel azt akarta kifejezni az őrnagy, hogy másnap az ezred táborba fog szállani, befordult s elaludt.

Mrs. O'Dowd a derék házi asszony, ki már éji pongyolára vetkezett volt, érezte hogy ily körülmények közt kötelessége nem alunni, hanem tenni. „Majd lesz idő alunni," gondolá, „ha elment;" s bepakolt számára holmit egy böröndbe, megkefélte köpenyegét, sapkáját s egyéb ruháját, mindent elkészitett számára; köpenyegzsebébe egy szalmás üvegben egy iczényi legjobb fajta cognacot

lett, s pontban fél kettőkor (ismétlő órája szerint) felköltötte örnagyát, s oly jó findzsa kávéval várta készen, melynél jobbat az nap reggel egész Brüsszelben sehol sem készitettek. S ki tagadná, hogy a tisztes hölgy elökészületei épen annyi szeretetet tanusitottak, mint más érzékenyebb szivü nők könnyárjai s görcsös zokogásai, s a kávé, mit együtt költöttek el, sokkal hasznosabb volt az örnagynak, mint a legtulságosabb érzelgő ömlengések? Ennek következése az volt, hogy az örnagy egészen csinosan, frisen s jó kedvben jelent meg, s frisen borotvált, rózsaszinben ragyogó arcza az egész hadcsapatot bizalommal töltötte el. Minden tiszt tisztelgett a derék asszonynak, a mint erkelye előtt elhaladt, s éljent kiáltott férjének; s el merem mondani, hogy nem bátorság hiánya, hanem női gyöngédség s illem érzete tartotta vissza az örnagynét, hogy maga személyesen nem vezette csatába a vitéz —dik ezredet.

Hiában számitott volt a derék asszony arra, hogy majd lesz ideje alunni, ha férje elindult: most hogy a szegény Mick hálósapkája ott feküdt a vánkoson, kerülte szemét az álom. Elővett egy vastag könyvet, nagybátyja prédikációit — más hasonló alkalmakkor is abban szokott volt vigasztalást keresni; mintha olvasott volna belőle, de gondolatai alkalmasint másutt kalandoztak. Ilyen az élet. Jack vagy Donald, hátán a borjuval, dicsőséget aratandó, vidorul halad danolva: „Az én rózsám' otthonn hagytam." A szegény Róza pedig otthonn marad, szenved . . . van ideje elmélkedni, epedni, visszaemlékezni.

Mrs. Rebeka jól tudván, mily hiábanvalóság búnak ereszteni fejét s hogy az ember még annál boldogtalanabb, ha érzéseinek engedi át magát, nagy bölcsen eltökélé nem esni bánatának áldozatául, s a férjétöli megválást valódi spartai hidegvérrel viselte el. Valóban a búcsuvétel sokkal jobban meghatá Rawdon kapitányt, mintsem eltökélt kis feleségét. Rebeka erőt veve e nyers és miveletlen emberen, ki nejét szeme s bámulása minden kitelhető

erejéből szerette s bálványozta. Teljes életében sohasem vala oly boldog, mint házassága utolsó kevés hónapja alatt. Minden korábbi élvei s örömei a versenytéren, a tiszti asztalnál, vadászatban, játékban, minden korábbi szerelmeskedései varró nőkkel s operai tánczosnékkal, s a lélekben szegény katonai Adonis minden egyéb efféle könnyü diadalai egészen ízetleneknek tetszettek házassága törvényes élvei mellett. Neje szünet nélkül tudta őt mulattatni, s a maga házát s az ő társaságát sokkal kellemesebbnek találta, mint akármely más helyet vagy társaságot, mit gyermekkora óta valaha látogatott. Átkozta korábbi bolondságait s kicsapongásait, kiváltképen pedig nem csekély adósságait. Gyakran sohajtozott miattok Rebekával, bár nőtlen állapotja alatt legkisebbet sem gondolt vele. Maga is csudálkozott e tüneményen. „Az ördögbe," mondá (s talán még valami erősebb kifejezést használt egyszerü szótárából), „mig meg nem házasodtam, akár hány váltót aláirtam, s a mig Mózes várakozott, vagy Levy még három hónapra prolongálni akarta, számba sem vettem. De a mióta megházasodtam, becsületemre mondom, nem nyultam bélyegpapirhoz, kivévén hogy megujitsam váltóimat."

Rebeka mindig el tudta üzni az ilyen búskomolysági rohamokat. „Ej, beh ostoba vagy," mondta ilyenkor neki, „nagynénéddel még nincs vége a dolognak. S ha már semmitsem remélhetnénk, akkor lenne még ideje a Gazettehez folyamodni; vagy megállj csak! van még egy más tervem azon esetre, ha Bute nagybátyád meghalna. A javadalom mindig az ifjabb testvért illette, s miért ne adhatnád el tiszti állomásodot s keresnéd szerencsédet az egyház keblében?" E megtérés képzetére iszonyun kaczagott Rawdon.

Hanem mindezen napok s beszédek már elmultak volt. Midőn hire jött, hogy a hadjárat valósággal elkezdődött s táborba kell szállani, oly komoly hangulat hatalmasodott el Rawdonon, hogy sértve érezte magát, midőn felesége

azzal még bosszantotta. „Reménylem," mondá remegő hangon, „nem hiszed, hogy félek. Hanem meglehetős jó czél vagyok a golyóknak, s ha talál valamelyik, látod, hogy egy, meglehet két személyt hagyok hátra, kikről szeretném, ha gondoskodhatnám, minthogy én hoztam bele a bajba. Ezen, édes Mrs. C. nincs mit kaczagni."

Rebeka a szerető férj sértett érzelmét száz czirogatás és hizelgés által igyekezett megengesztelni. Mert csak midőn e vidor lény elevensége s humoros kedve kerekedett felül, (igaz ugyan, hogy az élet majd minden körülményei közt ez történt vele), eresztette meg gunyfulánkját: de ha kellett, egy percz alatt ujra komoly tudott lenni. „Édes szivem," mondá, „azt hiszed, én nem érzek semmit?" s hirtelen letörülvén szeméből valamit, mosolygva tekintett férjének szeme közé."

„Nézz ide," mondá Rawdon. „Lássuk, mi marad számodra, ha elesem. Itt meglehetős szerencsével játsztam, s itt van kétszáz harmincz font sterling. Zsebemben van tiz napoleonarany; több nem kell, a tábornok mindent fizet, mint egy herczeg; s ha elesem, tudod hogy ugy sem kerülök semmibe. Ne sirj, angyalom, meglehet eleget élek még, hogy veszödtesselek. Lovaim közül sem viszem egyiket is, a tábornok szürkéjére ülök, olcsóbba jö, azt mondtam neki, hogy az enyém megsántult. Ha oda maradok, a kettő meglehetős összeget fog behajtani neked. Grigg tegnap, mielött ez az átkozott hir érkezék, kilenczven fontot igért a kanczáért; én mint valódi arabot, nem akartam száz alól adni. Bulfinchért is szép pénzt kaphatsz, csakhogy jobban teszed, ha itt adod el, mivel a lókereskedöknél annyi váltóm van, hogy . . . s nem akarnám, hogy a ló Angliába kerüljön vissza. A kis kancza is megér valamit, melyet a tábornoktól kaptál ajándékba. Ott van öltöző szertárom is, két száz fontomban van, az az, két százzal vagyok adós érette; holmi arany ékességeim, óráim, gyürüim, melltüim, s több effélék vannak, miket mind pénzzé tehetsz. Szép pénzbe kerültek! Az óráért a

láncczal együtt Miss Crawley száz fontot fizetett készpénzben. Beh bolond voltam, hogy több efféle aranynemüeket nem adattam magamnak. Edwards okvetlenül akart nekem egy aranyozott ezüst csizmahúzót adni, s kaphattam volna olyan öltözö szertárt, melyben ezüst melegitö-edény s tökéletes asztali készület volt. Hanem igy, Becky, csak azt kell hasznunkra forditnunk, a mink van."

És igy Crawley kapitány, megtéve végintézkedéseit, ö, ki alig gondola valaha másra, mint önmagára, mig élete legutóbbi mult havaiban a szerelem eröt nem veve a dragonyoson, — átfutotta holmii rövid jegyzékének egyes tételeit, akarván látni, miképen tehetök azok pénzzé neje számára azon esetben, ha baj találná érni. Kedve telt abban, hogy egy irónnal szokott iskolás gyereki kövér irásával, feljegyezze azon felkelhetöit, mikböl özvegye pénzt csinálhatna, például: két csövü puskám Mantontól, 40 guinea; párbajhoz való pisztolyaim a rózsafatokban, (melyekkel agyonlöttem Marker kapitányt) 20 font; fekete prémmel béllelt nagy uti köpenyegem 50 font; nyeregkápáim, lótakaroim, stb." mindezen czikkeket Rebeka szabad rendelkezésére hagyta.

Egyszersmind takarékosságból a kapitány legrégibb s legkopottabb egyenruháját vette fel, legroszabb vállrojtját tette fel, s minden ujat neje (vagy a körülményekhez képest özvegye) örizete alatt hagyott. Igy szállt ki táborba a hires Hyde-park- s Windsor-i divatfi, olyan szerény öltözetben, mint egy örmester, s ajkaival valami imádsághoz hasonlót mormogva nejéért, kit hátrahagya. Felemelte öt a földről, s egy perczig karjai közt keményen dobogó szivéhez szoritva tartotta. Arcza kiveresedett, szeme fénye elveszett, a mint letette. Ellovagolt a tábornok oldala mellett, s hallgatva szivta szivarát, a mint a tábornok dandárjába tartozó csapatok után siettek; csak néhány mérföldnyi lovaglás után szünt meg bajuszát pödörni s szegte meg hallgatását.

Rebeka pedig, mint emlitök, okosan eltökélé nem adni

helyet semmi hiábanvaló érzelgőségnek férje elutazása miatt. Istenhozzádot intett neki az ablakból, s miután elhaladt, még egy perczig ott állt utána nézni. A székesegyház tornyai s az ékes ódon házak fedéltetői épen rózsaszint kezdének ölteni a kelő nap fényében. Rebeka egész éjjel nem nyugodott volt. Még most is csinos báli ruhájában volt, szép haja valamennyire kijöve fürtözetéből nyakára csüngött le, s szemeit sötét karikák környezték a virasztástól. „Beh szörnyen nézek ki," mondá a tükörbe pillantván, „s mennyire halványitja az embert a rózsaszin!" Mihezképest levetette rózsaszin köntösét, miközben kebléből egy levélke hullott ki, melyet mosolygva vett fel a földről s bezárt öltöző szekrényébe. Aztán báli bokrétáját egy pohár vizbe tette, lefeküdt s igen jól aludt. A város már egészen nyugodt volt, a mint tíz óra körül felébredt s kávézott, mi a reggeli események s keservek kimerültsége után igen jól esett és szükséges volt.

A kávézás után a becsületes Rawdonnak számitásait ujra elővette s áttekintette helyzetét. Ha a legroszabb történik is, ahoz képest, mindent egybevéve, elég jól marada. A férje által hagyottokon kivül ott voltak még saját ékszerei s kiházasitása is. Rawdon e részbeni nagylelküségét már a maga helyén megemlitettük s megdicsértük. Ezen s a kis kanczán kivül, a tábornok, ki rabja s imádója volt, sok szép ajándékot ada neki, kasemir sálok s számos adózások alakjában az ékszerárusok boltjaiból, mik bámulójának izlését s gazdagságát bizonyitották. Órákkal pedig épen teli volt szobája, hol nem lehetett egyebet hallani azoknak tikegésénél. Egy estve történetből megemlitette volt, hogy egy angol művü órája van, mit Rawdontól kapott, mely azonban roszul jár, s már másnap reggel egy kis drága óra érkezett hozzá Leroy bélyegével, lánczczal, s türkiszekkel kirakott boritéklappal, s egy más Breguet jegyével, mely gyöngyökkel volt kirakva s alig volt nagyobb egy fél tallérnál. Az egyiket Tufto tábornok vette, a másik Osborne kapitány ajándéka

volt. Osbornenénak nem volt órája, azonban Györgynek igazat teendök, meg kell vallanunk, csak kérnie kellett volna hogy legyen, s Mrs. Tuftonak Angliában volt egy ócska szerszáma anyjától, jól lehetett volna használni ezüst melegitő edényül, mit Rawdon emlitett volt. Oh! ha Howell és James urak közzé tennék mindazon ékszerek vásárlóit, miket eladnak, mennyire meglepetnék sok család; s ha mindezen ékességek az uri emberek törvényes nejei s leányai kezébe kerülnének, mily böségben ragyognának az ékszerek a hiuság vására elökelő házainál!

Mindezen becses dolgok értékét felszámitván, ugy találta Rebeka asszony, és pedig nem kis büszkesége- s megelégedésére, hogy ha a körülmények ugy kivánnák, legalább is hat-hét száz fontra számithatna, mivel a világban kezdhessen valamihez; s a reggelt kellemesen eltöltötte azzal, hogy rendezte, rakosgatta, nézegette s elzárta becses tulajdonát. Rawdon tárczájában egy utalványt is talált Osborne bankárjára husz fontról szólót. Ennélfogva Mrs. Osbornera gondolt. „Elmegyek s pénzt adatok a váltóért," mondá magában, „aztán meglátogatom a szegény kis Emmit." Ha ezen elbeszélésnek nincs hőse, legyen legalább hősnéje. Az egész táborba szállt brit hadseregben nem volt férfi, a nagy herczeget sem véve ki, ki a helyzet kétséges nehézségeivel szemben hidegebb vérrel vagy jobban összeszedve lett volna, mint e hadsegédnek rettenthetlen kis felesége.

Ismerőseink közül volt még egy, nem harczos, ki viszszamaradt, s kinek felindulásait s magatartását méltán kivánhatjuk ismerni. Ez a Boggley-Wollah-i ex-adószedő volt, kinek, mint más embernek is, éji nyugodalmát megzavarák hajnalban a kürthangok. Minthogy azonban ő igen szerette az alvást s igen jól találta magát az ágyban, meglehet a brit hadsereg minden dobja, kürtje és sipja daczára tovább horkolt volna szokott délelőtti felkelési órájáig, ha valaki azt félbe nem szakasztja, nem ugyan

Osborne kapitány, ki Józsival egy szállást foglalt el, s ki sokkal inkább el volt foglalva saját dolgaival vagy nejétöli elválása miatti bújával, hogysem eszébe jutott volna búcsut venni szendergő sógorától, — tehát mint mondók, nem György zaklatta fel Józsefet álmából, hanem Dobbin kapitány, ki bejött s okvetlenül kezet akart szoritani vele indulása előtt.

„Igen szép öntől," mondá Józsi ásitva s magában azt gondolva, vinné el az ördög a kapitányt.

„Nem — nem akartam elmenni, mig istenhozzádot nem mondok önnek," mondá Dobbin rendkivül összefüggetlen módon, „mert lássa, közülünk többen nem fognak visszajöni, és mindnyájok jóllétét igen szivemen hordom — aztán . . . tudja . . ."

„Mit ért ön ez alatt?" kérdé Józsi szemeit dörgölve. A kapitány reá sem pillantott a termetes uri emberre háló sapkájában, ki iránt akkora érdeket vallott. A képmutató lelke egész ereje megfeszitésével nézett s hallgatózott György lakása irányában, — fel- s lejárt a szobában, feldöntött székeket, takarodót dobolt, körmeit rágta, s nagy belső felindulásának még más jeleit is adta.

Józsi sohasem tartott volt sokat a kapitányról, most pedig bátorságát kétségesnek képzelte. „Mit tehetek önért, Dobbin?" mondá gúnyéles hangon.

„Mindjárt megmondom, Sedley, mit tehet," viszonzá a kapitány az ágyhoz járulva; „mi egy negyedóra alatt táborba szállunk, s meglehet egyikünk sem jö vissza, sem én sem György. Ne feledje, hogy addig meg nem szabad mozdulnia e városból, mig a dolog kimenetele felől meg nem bizonyosodik. Itt kell maradnia s őrködnie huga felett, őt vigasztalnia s gondoskodnia, nehogy valami baj érje. Ha valami érné Györgyöt, gondolja meg, hogy testvérének az egész világon senkije sincs, kire támaszkodhassék. Ha a hadseregnek roszul menne dolga, gondoskodjék hogy szerencsésen haza érjen Angliába, s

igérje meg becsületszavára, hogy soha el nem hagyja öt. Tudom, ön nem teendi azt: ön mindig bőkezüleg bánt a pénzzel. Van-e talán szüksége valami pénzre? Azt kérdem ezzel, van-e elég pénze arra, hogy szerencsétlenség esetén Angliába vele együtt visszautazhassék?"

„Sir," mondá Józsi méltósággal, „ha pénz kell, tudom hol kérjek. Hugomat illetőleg pedig nem kell önnek mondania nekem, miként viseljem magamat iránta."

„Ön derék emberhez illőleg beszél," felelé Dobbin jólelküleg, „s örvendek, Józsi, hogy oly kézben hagyhatja nejét György. Igy hát megvihetem neki az ön becsületszavát, ugy-e meg, hogy szükség esetén gyámola leend?"

„Természetesen," mondá Józsi, kinek pénz dolgábani nagylelküségét Dobbin helyesen itélé meg.

„S ha megvernek minket, gondoskodni fog hogy szerencsésen megmeneküljön Brüsszelből?"

„Ha megverik! A mennyköbe, Sir, az lehetetlen. Engem ne akarjon megfélemlitni," kiálta fel ágyáról a hős; Dobbin pedig egészen megkönnyebbülve érezte magát, miután Józsi huga iránti magaviselete felöl oly határozottan nyilatkozott.

Hanem ha Dobbin azt várta, hogy az ezred kiindulása előtt még egyszer megpillantsa Amáliát s azzal magának némi személyes vigásztalást és megelégedést szerezzen, utálatos önzése miatt ugyancsak meglakolt. Józsi hálószobájának ajtója a közös családi nappali szobába nyilt, mely a tulsó oldalon Amália hálószobájába vezetett. A kürtök mindenkit felébresztének: a dolog valódi állásának eltitkolásáról szó sem lehetett többé. György legénye a nappali szobában pakolt: Osborne ki-ki jött a szomszéd hálószobából, s olyan holmiket dobott oda neki, mikről gondolta, hogy a táborban szüksége lesz. S Dobbinnak szive ohajtása szerint alkalma nyilt megpillantani Amália arczát. De ah! minő volt ez arcz! Oly fejér, oly dult s kétségbeesett, hogy annak emléke azután is bün tudata

gyanánt üldözte őt, s annak látása kimondhatatlan epedés és szánalom kínjaival töltötte el szivét.

Amália egy fejér reggeli öltönybe volt burkolózva, haja vállára csüngött le, nagy szeme merev nézésü s fénytelen volt. Ő is akart volna segitni valamit az indulás körül s megmutatni, hogy neki is lehet ezen elválasztó perczben valami hasznát venni, s szegényke Györgynek egy vállszalagát vette elő a ruhatartóból, s mindenütt járt utána vele, némán tekintve a pakolás munkájára. A mint ott állott a falhoz támaszkodva, s a szalagot melléhez szoritva, a nehéz piros szövet ugy nézett ki, mint egy széles vérfolt. Az érzékenyszivü kapitány bünösnek érezte magát, a mint reá tekintett. „Istenem!“ mondá magában, „ily fájdalmat akartam én meglesni!“ S azon a fájdalmon nem segithetett, e vigasztalan, kimondhatatlan gyötrelmet semmivel nem lehetett volna enyhitni. Egy perczig még ott állott s reá tekintett tehetetlen, szivszaggató szánalmában, mint a szülő tekint szenvedő gyermekére.

Végre György megfogta Emmi kezét s visszavitte a hálószobába, honnan aztán egyedül jött ki. A búcsuvétel megtörtént s ő eltávozott.

„Hála Istennek, hogy tul vagyok rajta,“ gondolá György a grádicson kardjával kezében lerohanva; s mialatt elsietett a térre, hol az ezred felett szemle tartatott, s hova minden katona s tiszt sietett lakásáról, szive hevesen dobogott, s arczát tüzes pir futotta el: a nagy harczjáték kezdődött s ő a szereplők egyike volt. Mily dicső ennyi kétely, remény s gyönyör izgalma! Mily irtózatos nyereség vagy veszteség koczkája vettetik el! Mi volt minden játék, mit addig játszék, ehez képest? A fiatal ember gyermekévei óta élénk részt vett minden küzdelemben, mihez erő s ügyesség kellett; iskolája s ezredének lovagja volt s mindenütt társai tapsai kisérték; a labdajátéktól kezdve a helyőrségi lóversenyekig mindenikben száz és száz diadalt aratott, s nők és férfiak bámulták s irigyelték. Mert minő más jelesség van a férfiban, melyért

oly hamar nyerne tapsokat, mint a vitézségért, kitünő testi erőért s ügyességért ? Ember emlékezete óta mindig megénekelték a vitézséget s daliás erőt a dalnokok; s Trója történetétől kezdve a mai napig a harczfi mindig a költészet hőse maradt! Valljon nem azért bámulják-e annyira az emberek a vitézséget, s valljon nem azért jutalmazzák s tisztelik-e a katonai érdemet annyira minden más jelesség felett, mivel belsőleg magokat gyáváknak érzik?"

György tehát az izgató harczias riadó hallására kiragadta magát az édes karok közül, melyeknek ölelésében édelgett, s csaknem szégyenlette, hogy oly sokáig engedte magát visszatartatni (bár elég gyenge volt azon hatalom, melyet neje birt felette). Hasonló buzgóság s izgalom volt észrevehető az ezred többi tisztjein is, kik közül némelyekkel alkalmunk volt megismerkedni, kezdve a vastag őrnagyon, ki az ezredet ütközetbe vezette, a kis Stubbleig, ki e napon mint zászlótartó, a zászlót vitte.

A nap épen feljött, a mint az ezred megindult: elől ment a hangászkar az ezredi indulót fujva; — aztán jött a parancsnok-őrnagy, termetes csatalován a Pyramuson ülve, — utána a granátosok, élökön Dobbin kapitány; középen volt a zászló, — aztán jött György, százada élén lépve. Feltekintett s mosolygott Amáliának, és elhaladt; s aztán a zene hangja is elhalt a távolban.

Vége a harmadik kötetnek

A külföldi „Regénycsarnokba“ legjelesebb külföldi regényiróknak legújabb s elismert legjobb müvei fognak jeles forditásokban felvétetni.

Megkezdi e gyüjteményt Thackeray nagyhirü angol regényirónak remekmüve:

„Hiuság vására (Vanity fair)“

az angol eredetiből forditva, 7 kötetben, és **„Mont-Revêche“** 3-köt. Sand Gy. legujabb regénye. Ezt követendi Bulwer legujabb müve: „Az én regényem, vagy az angol élet változatosságai; “Boz-(Dickens)től: „Bleak House,“ és „Copperfield David;“ de Vigny Alfred Marquistól: „Cinq-Mars, vagy egy összeesküvés XIII-dik Lajos alatt;“ s egyátalában a legjelesebb s legkedveltebb külföldi regényirók legujabb s legkitünőbb müvei.

Előfizetési ár: 12 kötetre 6 pfrt.; vagy
6 kötetre 3 pfrt.

Postán bérmentve küldve:
Előfizetési ár: 12 kötetre 7 pft.;
6 kötetre 3 ft. 30 kr. pp.

Egyes kötet ára 36 pkr.

Minden 5 hétben 2—3 kötet fog kiadatni; minden kötet átalában 8 kis nyolczadrétü, csinos de tömött nyomtatásu ivet foglaland magában.

Az előfizetési pénzek EMICH GUSZTÁV könyvkereskedésébe (Pest, uri és kigyóutcza szegletén) küldendők be.

OSZK

OSZK